

**A 6-a Conferință Internațională
privind Educația Adulților
(CONFINTEA VI)**

ROMÂNIA – Raport național privind educația adulților (EA)

Lista de abrevieri

ANC	Autoritatea Națională pentru Calificări
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPCDEFP	Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale
ANR	Agenția Națională pentru Romi
EA	Educația adulților
CASPIS	Comisia Anti-Sărăcie și Promovare a Incluziunii Sociale
CNA	Consiliul Național al Audiovizualului
CNDÎPT	Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic
CNFP	Centrul Național de Formarea a Personalului Didactic din Învățământul Preuniversitar
CNFPA	Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților
CNFPC	Consiliul Național de Formare Profesională Continuă
CNR UNESCO	Comisia Națională a României pentru UNESCO
CPPC	Centrul de Pregătire Profesională în Cultură
DGÎLMRP	Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul
EFP	Educație și formare profesională
FPC	Formarea profesională continuă
FSE	Fondul Social European
INS	Institutul Național de Statistică
IREA	Institutul Român de Educație a Adulților
ISE	Institutul de Științe ale Educației
OUG	Ordonanță de urgență a Guvernului
OG	Ordonanță a Guvernului
MECT	Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (fost Ministerul Educației și Cercetării - MEdC)
MFP	Ministerul Finanțelor Publice
MMFEȘ	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse (fost Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei – MMSSF, respectiv Ministerul Muncii și Solidarității Sociale - MMSS)
PIB	Produsul intern brut
POS DRU	Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor

I. Privire de ansamblu

Vă rugăm să oferiți scurte informații contextuale referitoare la țara dumneavoastră, inclusiv numărul total și procentul populației adulte față de numărul total al populației, pe niveluri de calificare, sexe, situația sub aspectul ocupării/auto-ocupării, distribuția pe zone rurală/urbană, naționalități și grupuri etnice etc.

- **Date disponibile conform Recensământului național al populației și locuințelor din martie 2002 și Anchetei privind forța de muncă în gospodării (AMIGO)**

Conform Constituției României, Codului Muncii și OG nr. 129/2000, republicate, privind formarea profesională a adulților, „adulții” sunt persoane cu vârsta peste 15 ani, care pot întreține relații de muncă (între 15 și 16 ani, pot fi angajate numai cu acordul părinților).

Populația activă constă, din punct de vedere economic, din persoane peste 15 ani care își oferă forța de muncă, pe piața muncii (include populația ocupată și populația neocupată, dar aflată în căutarea unui loc de muncă).

Populația pe sexe și grupuri de vârstă, 2002

	Populația	Categoriile de vârstă		
		0-15 ani	> 15 ani	
			15-64 ani	> 64 ani
Total	100% (21,680,974)	17,6%	68,3%	14,1%
Bărbați	48,7% (10,568,741)	18,5%	69,5%	12,0%
Femei	51,3% (11,112,233)	16,8%	67,1%	16,1%

Sursa: România, INS, Recensământul populației și locuințelor, 2002

Populația totală, populația cu studii superioare și populația activă pe sexe și medii (rural/urban)

	Total	Bărbați	Femei	Urban	Rural
Populația totală	21.680.974	10.568.741 (48,7%)	11.112.233 (51,3%)	11.435.080 (52,7%)	10.245.894 (47,3%)
Populația activă	8.851.831 (40,8%)	5.037.666 (56,9%)	3.814.165 (43,1%)	4.909.152 (55,5%)	3.942.679 (44,5%)
Absolvenți de învățământ superior	1.371.108 (6,3%)	732.864 (6,9%)	638.244 (5,7%)	1.227.078 (89,5%)	144.030 (10,5%)

Sursa: România, INS, Recensământul populației și locuințelor, 2002

Populația activă sub aspect economic, pe sexe și niveluri de educație, 2002

Populația obișnuit activă	Absolvenți de							Non răspuns
	Învățământ superior	Învățământ postliceal	Învățământ liceal	Învățământ profesional/ucenicie	Învățământ gimnazial	Învățământ primar	Fără o formă de educație	
Total 8.851.831	1.056.305 (11,9%)	358.423 (4,0%)	2.598.118 (29,3%)	2.051.685 (23,2%)	2.051.170 (23,2%)	593.380 (6,7%)	140.864 (1,6%)	1.886 (0,1%)
Bărbați 5.037.666	558.344 (6,3%)	179.646 (2,0%)	1.265.809 (14,3%)	1.531.287 (17,3%)	1.105.590 (12,5%)	323.548 (3,7%)	72.383 (0,8%)	1.059 (0,06%)
Femei 3.814.165	497.961 (5,6%)	178.777 (2,0%)	1.332.309 (15,0%)	520.398 (5,9%)	945.580 (10,7%)	269.832 (3,0%)	68.481 (0,8%)	827 (0,04%)

Sursa: România, INS, Recensământul populației și locuințelor, 2002

Populația activă sub aspect economic în vârstă de 25-64 ani, pe niveluri de educație și sexe, în 2006

Populația obișnuit activă	Învățământ superior	Învățământ postliceal	Învățământ liceal	Învățământ profesional/complementar/ucenicie	Învățământ gimnazial	Învățământ primar	Fără o formă de educație
Total 8.572.689	1.239.638 (14,5%)	451.493 (5,3%)	2.835.254 (33,1%)	2.301.644 (26,8%)	1.389.712 (16,2%)	313.143 (3,6%)	41.805 (0,5%)
Bărbați 4.708.441	639.901 (13,6%)	239.257 (5,1%)	1.371.473 (29,1%)	1.584.755 (33,7%)	696.393 (14,8%)	152.613 (3,2%)	24.048 (0,5%)
Femei 3.864.249	599.736 (15,5%)	212.236 (5,5%)	1.463.782 (37,9%)	716.892 (18,5%)	693.319 (17,9%)	160.529 (4,2%)	17.757 (0,5%)

Sursa: România, INS, Recensământul populației și locuințelor, 2006

Alte date statistice sunt prezentate în Anexa nr. 1

- **Perspectiva descreșterii sub aspect numeric a populației (cu 11% până în 2030, conform estimărilor UE)**

Conform unui studiu efectuat de Biroul Statistic al Uniunii Europene (Eurostat), populația României va îmbătrâni constant până în 2050, iar rata populației aflate la pensie va crește la mai mult decât dublu față de nivelul actual. În 2005, rata de dependență pentru populația în vârstă de peste 65 de ani era de 21% în România. Rata, definită ca raport între populația peste 65 de ani și populația ocupată în vârstă de 16-64 ani va fi mai mare de 51% în 2050. Populația în vârstă de peste 65 de ani va reprezenta aproape 30% din totalul populației din același an, față de nivelul actual de 15%. Populația României va descrește gradat până la 17,1 milioane în 2050.

- **Migrația externă – Mobilitatea transnațională a forței de muncă**

De la integrarea României în Uniunea Europeană, o parte semnificativă a populației active din punct de vedere economic a fost angajată oficial sau neoficial în diferite State Membre. Ca urmare, anumite sectoare (cum sunt: construcțiile, turismul, sănătatea etc.) se confruntă cu un deficit de forță de muncă pe piața internă a forței de muncă.

1. Politici, legislație și finanțare

1.1. Cadrul legislativ și politicile privind EA

1.1.1. Care este cadrul legislativ și care sunt politicile privind EA în țara dumneavoastră? Indicați politicile și legile referitoare la EA, ulterior anului 1997 (CONFINTEA V)

România nu a finalizat încă procesul de elaborare a strategiei naționale integrate privind învățarea pe tot parcursul vieții. Cu toate acestea, interesul factorilor de decizie și a experților pentru elaborarea unei strategii coerente a crescut considerabil față de anul 1997. În consecință, principiile învățării pe tot parcursul vieții au fost incluse ca priorități în documentele de politică referitoare la educație, formare profesională continuă și ocupare. Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 (PND) și Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU) sunt principalele documente de politică pentru

atingerea indicatorilor stabiliți prin Agenda Lisabona pentru educație, formare profesională și ocupare. O parte dintre obiectivele învățării pe tot parcursul vieții se regăsesc, de asemenea, explicit în documente strategice, cum sunt: Strategia națională de ocupare 2004-2010 (MMSSF, 2004), Strategia de formare profesională continuă, pe termen scurt și mediu 2005-2010 (MMSSF, ANOFM, MEdC, CNFPA, cu sprijinul comitetelor sectoriale, 2005), Direcțiile strategice ale Ministerului Educației și Cercetării pentru 2006-2008 (2005)¹.

Preocupările actuale din România cu privire la învățarea pe tot parcursul vieții se concentrează pe elaborarea unei strategii naționale, integrate și coerente, legitimizează prin asumarea ei de către toți factorii interesați, inclusiv de către partenerii sociali. În acest context, ca urmare a inițiativei Ministerului Educației și Cercetării², a fost înființat un grup de lucru din care fac parte reprezentanți ai ministerelor interesate și ai partenerilor sociali și care a preluat responsabilitatea unui proces de consultare în baza căruia să se elaboreze o strategie națională integrată și coerentă de învățare pe tot parcursul vieții. Astfel, grupul de lucru a redactat deja **o primă versiune a strategiei de învățare pe tot parcursul vieții**. Dezbateri și consultări inter-instituționale continuă să aibă loc pentru completarea strategiei.

Principalele obstacole pe care România le întâmpină în eforturile de adoptare a unei strategii integrate și coerente de învățare pe tot parcursul vieții sunt următoarele:

- existența unui decalaj istoric față de prevederile Strategiei Lisabona, dublat de o cultură a educației permanente insuficient dezvoltată;
- absența unor dezbateri sistematice referitoare la elaborarea, implementarea și monitorizarea unor politici de educație permanentă/învățare pe tot parcursul vieții, la care să participe reprezentanții ministerelor, altor instituții publice, societății civile, lumii afacerilor;
- absența unor abordări globale în politicile referitoare la învățarea pe tot parcursul vieții, care să ia în considerare ansamblul căilor de învățare ale unui individ și care să includă într-o viziune unică educația preșcolară, învățământul obligatoriu, educația și formarea profesională inițială, educația și formarea profesională continuă;
- diferențele, adesea semnificative, dintre prevederile legale referitoare la învățarea pe tot parcursul vieții și modul de implementare a acestora la nivel local și regional;
- lipsa unei corespondențe între prioritățile stabilite prin documentele de politică în domeniul educației și resursele financiare alocate pentru implementarea acestora;
- insuficienta implicare a actorilor responsabili pentru elaborarea și implementarea politicilor de dezvoltare a resurselor umane.

Referitor la cadrul legislativ, în Legea învățământului nr. 84/1995 există un capitol special dedicat educației permanente, iar Legea nr. 133/2000 reglementează modul de organizare a programelor de educație permanentă prin instituțiile educaționale, precizând că aceste programe trebuie să asigure :

- educația permanentă (educația pentru „a doua șansă”);
- formarea profesională continuă;
- educația civică;
- educația personală pentru a putea juca un rol social activ.

¹ *Raportul Național privind implementarea în România a Programului de lucru “Educație și Formare profesională 2010”, MECT, 2007*

² *Nota nr. 13198 (MECT, Cabinetul Ministrului) din 21.12.2006 privind înființarea Consiliului Național de Formare Profesională Continuă (CNFPC)*

Cu toate acestea, diferitele aspecte ale EA, exceptând formarea profesională continuă, nu fac obiectul unor strategii, politici și reglementări coerente.

Cadrul legislativ (legi, ordonanțe de guvern, ordine de miniștri) privind FPC constă în:

- OG nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, modificată prin Legea nr. 375/2002, care prevede:
 - o criteriile și procedurile de asigurare a calității programelor de FPC;
 - o formarea profesională, evaluarea și certificarea bazate pe competențe;
 - o evaluarea și recunoașterea competențelor dobândite în contexte non-formale și informale de învățare;
- Codul Muncii (Legea nr. 53/2003) reglementează formarea profesională în întreprinderi și stipulează obligația companiilor de a forma profesional personalul la fiecare doi ani (sau la fiecare trei ani, în cazul întreprinderilor cu un număr mic de angajați);
- Legea nr. 76/2002 a sistemului asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă, modificată prin Legea nr. 107/2004 și Legea nr. 580/2004, reglementează măsurile active și pasive împotriva șomajului;
- alte reglementări referitoare la formarea profesională la nivel sectorial.

Din anul 1993, Asociația Universităților Populare Germane – DVV International – sprijină instituțiile de cultură și de educație din România – case de cultură, universități populare, cămine culturale, centre regionale de educație a adulților, atât instituții de stat, cât și private.

În 1994, DVV International a adus pentru prima dată împreună reprezentanți ai guvernului, societății civile, sindicatelor și patronatelor pentru a promova sintagma de „**educație a adulților**” și pentru a face lobby în Parlamentul României în vederea introducerii ei în legislație. Ca urmare a acestei inițiative, în 1995, educația adulților a fost definită ca activitate educațională distinctă în Legea învățământului.

În anul 2003, dezbaterile care au avut loc cu prilejul seminariilor organizate de DVV International și-au adus contribuția la elaborarea **Legii nr. 292/2003 privind organizarea și funcționarea așezămintelor culturale**. Prin această lege se definește scopul așezămintelor culturale (cămine culturale, case de cultură, universități populare, școli populare de arte și meserii, centre culturale, centre zonale, județene etc.), acela de „păstrare și promovare a culturii tradiționale”.

Care sunt obiectivele prioritare ale EA în țara dumneavoastră?

În cele ce urmează, se va face referire la versiunea strategiei naționale privind învățarea pe tot parcursul vieții, elaborată de un grup de lucru inter-instituțional și aflată în dezbatere, precum și la unele materiale de lucru ale Institutului de Științe ale Educației, referitoare la o strategie integrată de învățare pe tot parcursul vieții.

Proiectul strategiei oferă o privire de ansamblu a problematicii învățării pe tot parcursul vieții, pentru toate componentele și nivelurile de educație și formare profesională, luând în considerare toate contextele de învățare – formale, non-formale și informale. De asemenea, proiectul strategiei abordează aspecte educaționale care, în mod tradițional, nu sunt incluse în agenda de învățare pe tot parcursul vieții din România, cum sunt: educația timpurie, educația în familie, educația prin mass media, educația pentru cetățenie activă, formarea în întreprindere, inițierea în TIC și dezvoltarea competențelor lingvistice³.

³ *Raportul Național privind implementarea în România a Programului de lucru “Educație și Formare profesională 2010”, MECT, 2007*

Principalele provocări ale învățării pe tot parcursul vieții în România, identificate în proiectul de strategie și în materialele de lucru ale Institutului de Științe ale Educației, sunt următoarele:

- **Rata scăzută de participare la învățarea pe tot parcursul vieții a populației tinere și adulte**

Analizele realizate în acești ani privind participarea tinerilor și adulților la educație și formare profesională plasează România pe unul dintre ultimele locuri printre țările europene, pentru următorii indicatori: participarea populației în vârstă de 25-64 de ani la educație și formare profesională, rata de părăsire timpurie a școlii, procentul populației de 15 ani cu cel mai scăzut nivel de performanță al competențelor de bază. Aceste analize au fost realizate anual, evidențiind cu rigurozitate evoluția unor indicatori relevanți. Principalele documente pe care se bazează aceste analize sunt:

- *Starea sistemului de învățământ în România – 2006*, Ministerul Educației și Cercetării, 2006;
- *Dezvoltări recente în educație și ocupare conform indicatorilor europeni – România*, Institutul de Științe ale Educației, 2006;
- *Ancheta forței de muncă în gospodării*, Institutul Național de Statistică, AMIGO 2006;
- *Programul Operațional Sectorial - Dezvoltarea Resurselor Umane*, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, 2006.

- **Neglijarea învățării din afara cadrului instituțional (a învățării în context non-formal și informal)**

Așa cum rezultă din datele furnizate de Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților, România a înregistrat, începând cu anul 2000, un progres important atât în ceea ce privește numărul de centre autorizate pentru evaluarea competențelor adulților, cât și în privința numărului de persoane care au obținut certificate de competențe (a se vedea cap. 2.1). Cu toate acestea, competențele dobândite în contexte de învățare non-formale și informale au încă o relevanță redusă în sistemul de educație și formare profesională. La sfârșitul anului 2006, în sistemul de educație și formare profesională inițială nu existau încă propuneri de metodologii sau instrumente de recunoaștere a competențelor dobândite în contexte de învățare non-formale și informale, ca o măsură transversală de asigurare a coerenței și unității de abordare.

- **Diferențele semnificative dintre oportunitățile și resursele educaționale din mediul rural și cel urban**

Raportul privind *Starea educației în România – 2006*⁴ subliniază diferențele importante care apar, în funcție de mediul de rezidență, la indicatorii prin care se evaluează sistemul de educație. Cele mai mari discrepanțe se înregistrează la indicatorii: participarea la educație, rezultatele obținute la examinările naționale și continuarea educației la niveluri superioare. În zonele rurale, problemele legate de accesul la educație sunt provocate de posibilitățile reduse de acces fizic, condițiile precare pentru învățare, sărăcia, costurile relativ ridicate ale educației (incluzând educația de bază) pe care această comunitate nu și le poate permite.

- **Diferențele privind nivelul de educație, datorită accesului limitat la educație al acelor categorii de populație care sunt excluse social (populația caracterizată prin sărăcie extremă, persoane instituționalizate, populația cu nevoi speciale, populația roma)**

⁴ *Starea sistemului de învățământ din România – 2006*, Ministerul Educației și Cercetării, 2006

Deși în ultimii ani s-a înregistrat o descreștere a riscului de sărăcie la nivelul ansamblului populației, pentru anumite categorii cum sunt populația cu nevoi speciale⁵ sau populația rromă⁶, încă de mai înregistrează valori ridicate la acest indicator. Aceste date au fost evidențiate în mai multe studii și sondaje realizate de Comisia Anti-Sărăcie și Promovare a Incluziunii Sociale (CASPIIS). În plus, conform rapoartelor CASPIIS pentru 2005, riscul de sărăcie pentru aceste categorii este asociat cu nivelul de educație și de ocupare (a se vedea Anexa nr. 1, diagrama 1, tabelul 1). Măsuri semnificative de discriminare pozitivă au fost luate pentru a îmbunătăți situația educației și ocupării populației rroma (a se vedea cap. 2.2.5).

- **Accesul limitat la informația digitală și populația cu nivel scăzut de calificare**

Conform unui raport⁷ al Asociației pentru Tehnologia Informației și Comunicațiilor, este de așteptat ca în următorii ani să continue creșterea consumului de TIC în România, în toate domeniile de activitate. Un studiu global anual (WITSA/Global Insight) plasează România printre primele 10 țări sub aspectul dinamicii creșterii TIC. Alte analize recente⁸ arată, de asemenea, că numărul de calculatoare personale și numărul de utilizatori de Internet au crescut semnificativ în acești ani. Cu toate acestea, nivelul de competențe digitale, nivelul de accesibilitate și relevanța conținutului programelor disponibile de TIC sunt încă problematice pentru anumite grupuri țintă.

Proiectul de strategie privind învățarea pe tot parcursul vieții recomandă următoarele **priorități generale**:

- Asigurarea accesului la educație și învățare pe tot parcursul vieții;
- Extinderea învățării, astfel încât să acopere toate aspectele vieții;
- Dezvoltarea competențelor legate de o societate și o economie bazate pe cunoaștere;
- Dezvoltarea capacității instituționale pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Ca urmare a procesului de consultare a principalilor factori interesați, proces ce va avea loc în viitorul apropiat, este de așteptat să apară unele modificări printre aceste priorități. Principalele direcții de acțiune sunt prezentate în Anexa nr. 2.

- **Strategia pe termen scurt și mediu de formare profesională continuă 2005-2010**

Strategia pe termen scurt și mediu de FPC a fost elaborată în cadrul Proiectului Phare de Înfrățire Instituțională „*Sprijin pentru Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei pentru formare profesională continuă*”, dintre Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei din România și Ministerul Educației din Danemarca, și a fost aprobată de Guvernul României prin HG nr. 875/2005:

- principalii parteneri au fost: CNFPA, ANOFM, MECT, partenerii sociali;
- un plan operațional a început să fie implementat începând cu 2006;
- scopul strategiei este de a crește participarea la FPC a populației în vârstă de 25-64 de ani la un procent de 7%, până în 2010, prin atingerea a două obiective specifice:
 - Obiectivul strategic 1 – facilitarea accesului la FPC pentru toate categoriile de participanți, în perspectiva învățării pe tot parcursul vieții;
 - Obiectivul strategic 2 – creșterea calității FPC.

⁵ *Drepturile persoanelor cu dizabilități intelectuale: accesul la educație și angajare în muncă în România*, Open Society Institute, 2005

⁶ Mărginean, I. (coord.) *Condiții sociale ale excluziunii copilului*, Academia Română, Institutul Național de Cercetări Economice, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, 2004

⁷ Baltac, V. *Romania – un sector IT dinamic*, Asociația Română pentru Tehnologia Informației și Comunicațiilor, 2005

⁸ Malița, L. *România bate cu timiditate la porțile Internetului*, Revista de Informatică Socială, anul II, nr. 4, 2005

1.1.2. Cum este organizată EA în cadrul guvernamental? Ce ministere sunt responsabile sau implicate în EA? Este EA centralizată sau descentralizată? În ce mod?

Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului (MECT) îi revine responsabilitatea generală în ceea ce privește educația în România, inclusiv a educației adulților. Mai concret, MECT coordonează, monitorizează și evaluează instituțiile și programele de educație. Alte ministere sau agenții centrale sunt responsabile pentru diferite arii/aspecte ale EA. Numai o parte dintre activitățile de EA sunt descentralizate.

Implicarea MECT în EA poate fi privită sub următoarele aspecte:

- Furnizarea de FPC prin instituțiile de educație (școli, colegii, universități);
- Formarea profesională continuă a propriilor resurse umane, prin Direcția Generală pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, din cadrul MECT, Centrul Național de Formarea a Personalului Didactic din Învățământul Preuniversitar și Casa Corpului Didactic (în ultimii ani, Casa Corpului Didactic și-a îmbunătățit oferta de formare, promovând programe de educație și formare profesională și pentru alte categorii de adulți, în afara personalului didactic);
- Formarea profesională continuă a profesorilor din învățământul profesional și tehnic pentru a furniza programe de FPC pentru adulți și pentru a deveni evaluatori de competențe, în vederea recunoașterii competențelor dobândite în alte contexte decât cele formale;
- Dezvoltarea instrumentelor de planificare și a mecanismelor la nivel regional pentru anticiparea necesarului de competențe, cu scopul previzionării ofertei de formare profesională (inclusiv pentru învățământul superior și, în general, pentru dezvoltarea resurselor umane);
- Dezvoltarea educației și formării profesionale bazate pe cele opt domenii de competențe cheie, asigurându-se astfel baza învățării pe tot parcursul vieții;
- Dezvoltarea formelor alternative de formare, cum este învățământul la distanță, cu scopul de a determina creșterea accesului și participării la EFP pentru acele persoane care nu au posibilitatea să participe la programe de formare „față în față”;
- Susținerea structurilor de parteneriat la nivel regional și local, asigurându-se astfel relevanța formării profesionale;
- Implicarea MECT, a structurilor sale teritoriale (inspectoratele școlare) și a instituțiilor de educație în diferite proiecte pe linia EA;
- Organizarea de către instituții publice și ONG-uri a programele educaționale de tipul „a doua șansă”, prin care sunt furnizate curricula alternative pentru copii, tineri și adulți care au părăsit timpuriu școala sau care fac parte din categoria populației cu risc ridicat;
- Înființarea, la sfârșitul anului 2006, a Consiliului Național pentru Formare Profesională Continuă, ca o structură inter-instituțională care să coordoneze procesul de consultare a tuturor factorilor interesați, în vederea elaborării strategiei naționale de învățare pe tot parcursul vieții. Sunt reprezentate în această structură următoarele instituții: Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse; Ministerul Culturii și Cultelor; Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților; Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic; Agenția Națională pentru Calificările din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic și Social; Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Confederația Patronală Uniunea Generală a Industriașilor din România – UGIR 1903; Confederația Națională a Sindicatelor

Libere din România – CNSLR “Frăția”; Blocul Național Sindical – BNS; Confederația Națională Sindicală „Cartel Alfa”;

- Înființarea Centrului Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic, pentru a susține coerența între formarea profesională inițială (inclusiv a învățământului superior) și formarea profesională continuă.

Strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar⁹ a fost adoptată de Guvernul României printr-un memorandum, în decembrie 2005 și actualizată în martie 2007. Documentul cuprinde un cadru general de acțiune și stipulează că factorii de decizie, responsabilitățile și resursele pentru organizarea, coordonarea și finanțarea școlilor trebuie transferate de la autoritățile centrale la cele locale, până în 2008-2010.

Proiectul MECT *Managementul administrativ și financiar al școlilor într-un mediu descentralizat* a fost lansat în septembrie 2006 cu o fază pilot în care sunt cuprinse 50 de școli din 3 județe. Obiectivele proiectului sunt: testarea practicilor de luare a deciziilor; preluarea de către școli a responsabilităților administrative și financiare, conform legilor în vigoare; asistarea directorilor și a autorităților locale pe probleme de management; evaluarea și monitorizarea felului în care școlile își gestionează resursele umane și materiale în noul context descentralizat.

Descentralizarea în cadrul sistemului național de învățământ constă, de asemenea, în dezvoltarea de către MECT a unor parteneriate în domeniul EFP, la următoarele niveluri:

- *regional* – Consorțiile Regionale, care elaborează Planurile Regionale de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic (incluzând contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională);
- *județean* – Comitetele Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social în EFP, care elaborează Planurile Locale de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic, cu orizont de timp 2013;
- *local* – Consiliile de conducere ale Școlilor EFP, care sunt responsabile pentru elaborarea Planului de Acțiune al Școlii;
- *sector* – Comisiile de Validare/ Comitetele Sectoriale.

Întrucât procesul de descentralizare este implementat de către personalul din educație (profesori, formatori, directori de școală, inspectori școlari etc.) și de alți actori implicați (reprezentanți ai partenerilor sociali, personalul administrației locale, părinți etc.), au fost organizate programe de formare adecvate pentru pregătirea resurselor umane necesare.

Totodată, Centrul Național de Formarea a Personalului Didactic din Învățământul Preuniversitar și cele 16 Centre Regionale urmăresc și furnizarea unei consilieri adecvate, monitorizarea și evaluarea eficientă a activităților de formare continuă. Această structură va dezvolta o ofertă diversificată de pregătire a personalului, facilitând astfel accesul furnizorilor de formare, asigurând costuri scăzute și oportunități echitabile de participare la programele de FPC pentru profesori și directorii de școală.

Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse (MMFEȘ) răspunde pentru monitorizarea implementării *Strategiei pe termen scurt și mediu de FPC 2005-2010* (aprobată prin HG no. 875/2005). Totodată, MMFEȘ inițiază, în cooperare cu MECT, legislația referitoare la FPC.

Observatorul Național pentru Ocupare și Formare Profesională, înființat prin Ordinul nr. 564/2006 al ministrului muncii, familiei și egalității de șanse, funcționează în cadrul Direcției Programe și Strategii Forță de Muncă, având un rol central în monitorizarea și evaluarea impactului strategiilor și programelor de formare. De

⁹Descentralizarea învățământului preuniversitar, Proiect, MECT, București, 2005

asemenea, Observatorul va reprezenta o sursă importantă de informații cu privire la eficacitatea măsurilor prevăzute pentru a încuraja populația adultă să ia parte la învățarea pe tot parcursul vieții și a măsurilor orientate către anumite grupuri țintă (cum sunt persoanele vârstnice).

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) implementează politicile și strategiile elaborate de MMFEȘ, în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute de lege și asigură coordonarea, îndrumarea și controlul activităților unităților din subordine, cu scopul realizării atribuțiilor ce le revin acestora, potrivit legii, și al aplicării unitare a legislației în domeniul specific de activitate.

Conform Legii nr. 202/2006 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, aceasta instituție îndeplinește următoarele atribuții:

- organizează și prestează, gratuit sau contra cost, servicii de formare profesională pentru persoanele neîncadrate în muncă și pentru alte categorii de beneficiari prevăzute de lege;

- elaborează, implementează și cofinanțează programe de activitate proprii privind ocuparea și formarea profesională a forței de muncă, precum și acțiuni specifice domeniului său de activitate, pe baza politicilor și strategiilor elaborate de MMFEȘ;

- propune MMFEȘ proiecte de acte normative în domeniul ocupării, formării profesionale și al protecției sociale a persoanelor neîncadrate în muncă.

Cu scopul de a crește oportunitățile de ocupare ale persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, ANOFM finanțează din bugetul asigurărilor de șomaj formarea profesională atât pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, înregistrate în baza de date a ANOFM, cât și pentru alte categorii prevăzute de lege, astfel:

- șomerii indemnizați și neindemnizați;
- persoanele care nu au putut ocupa un loc de muncă după absolvirea unei instituții de învățământ sau după satisfacerea stagiului militar;
- persoane care au obținut statutul de refugiat sau altă formă de protecție internațională, conform legii;
- persoanele care nu au putut ocupa un loc de muncă după repatriere sau după eliberarea din detenție;
- persoane aflate în detenție;
- persoane care au reluat activitatea ca urmare a încetării concediului pentru creșterea copilului;
- persoane care au reluat activitatea după satisfacerea stagiului militar;
- persoane care au reluat activitatea ca urmare a recuperării capacității de muncă după pensionarea pentru invaliditate;
- persoane care își desfășoară activitatea în mediul rural.

În scopul prevenirii șomajului, ANOFM poate finanța din bugetul asigurărilor pentru șomaj 50% din cheltuielile cu serviciile de formare profesională pentru un număr de cel mult 20% din personalul angajat al agenților economici. Agenții economici care beneficiază de această facilitate sunt selecționați în condițiile legii.

Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților a fost înființat prin Legea nr. 132/1999 ca o instituție tripartită, cu rol consultativ în domeniul formării profesionale a adulților. Din anul 2003, CNFPA are responsabilitatea asigurării calității în FPC prin: aprobarea standardelor ocupaționale; autorizarea centrelor de evaluare de competențe; coordonarea procesului de autorizare a furnizorilor de FPC. În România, formarea, evaluarea și certificarea în formarea profesională sunt bazate pe competențe.

Din anul 2004, CNFPA joacă rolul de **Autoritate Națională pentru Calificări (ANC)**. Principalele responsabilități ce îi revin ca ANC sunt: dezvoltarea și implementarea cadrului metodologic pentru dezvoltarea calificărilor, crearea și actualizarea Registrului

Național al Calificărilor și coordonarea activității **comitetelor sectoriale**. Principalul rol al comitetelor sectoriale constă în dezvoltarea, validarea și actualizarea calificărilor, beneficiind de totala implicare a partenerilor sociali și a altor actori interesați (asociații profesionale, autorități de reglementare etc.). Pentru a acoperi activitatea tuturor sectoarelor, au fost înființate 23 de comitete sectoriale, prin acorduri sectoriale, pe baza Acordului Național Tripartit, semnat în februarie 2005 de Guvernul României și de confederațiile patronale și sindicale reprezentative la nivel național.

Operatorii culturali (muzee, biblioteci, universități populare, case de cultură, alte așezăminte culturale), având un important rol în EA, sunt înființați și funcționează în baza OUG nr. 118/2006. Activitatea de EA a operatorilor culturali este descentralizată, finanțarea acestora făcându-se de administrația publică locală. Nu toți operatorii culturali au personalitate juridică, unii dintre ei făcând parte din structura instituțiilor administrației publice locale.

1.1.3. Cum sunt corelate politicile și strategiile de EA cu alte politici și strategii, de exemplu cu:

- **politicile din alte sectoare (sănătate, economie, piața muncii, dezvoltare rurală etc.);**
- **alte obiective, cum sunt: egalitatea de șanse între bărbați și femei, coeziunea socială, cetățenia activă, diversitatea culturală și lingvistică;**
- **crearea economiei bazate pe cunoaștere și/sau construirea unei societăți a învățării;**
- **strategii și planuri naționale de dezvoltare sau strategia de reducere a sărăciei**

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU)¹⁰ stabilește axele prioritare și domeniile majore de intervenție pentru dezvoltarea resurselor umane în România, ca bază pentru implementarea asistenței financiare a UE prin Fondul Social European, în cadrul obiectivului „Convergență”, pentru perioada de programare 2007-2013.

Elaborat în corelare cu Planul Național de Dezvoltare și cu prioritățile Cadrului Național Strategic de Referință, POS DRU este un instrument important de susținere a dezvoltării economice și a schimbărilor structurale. În plus, investițiile în capitalul uman vor complementa și vor conferi sustenabilitate creșterii productivității pe termen lung.

POS DRU a fost elaborat sub coordonarea Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, cu consultarea: Ministerului Economiei și Finanțelor; Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă; Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului; Ministerului Afacerilor Interne și al Reformei Administrative; Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor; Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale; Ministerului Sănătății Publice; Institutului Național de Statistică; Institutului Național de Cercetare în Domeniul Muncii și Protecției Sociale; Comisiei Anti-Sărăcie și de Promovare a Incluziunii Sociale; Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților; Agenției Naționale pentru Egalitate de Șanse; Ministerului pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale; alte ministere și agenții de linie. Au avut loc, de asemenea, consultări largi cu: partenerii sociali, organizațiile societății civile, administrația publică și alți factori relevanți.

¹⁰Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, MMFEȘ, 2007

Obiectivele și scopul activităților Programului Operațional Sectorial au fost stabilite pe baza analizelor privind dezvoltarea resurselor umane în România și au fost definite **în concordanță cu următoarele documente:**

- Documentul Comun de Evaluare a Politicilor de Ocupare a Forței de Muncă (JAP 2006);
- Planul Național de Acțiune pentru Ocupare 2004-2005;
- Memorandum-ul Comun de Incluziune Socială (JIM 2006);
- Strategia Națională pentru Ocupare 2005-2010;
- Programul Economic de Pre-aderare 2005;
- Strategia de FPC pe termen scurt și mediu 2005 – 2010;
- Strategia națională pentru dezvoltarea serviciilor sociale 2005;
- Strategia națională în domeniul prevenirii și combaterii fenomenului de violență domestică 2005;
- Strategia națională de incluziune socială a tinerilor de peste 18 ani provenind din sistemul de stat pentru protecția copilului 2006-2008;
- Strategia națională pentru dezvoltarea sistemului de asistență socială a persoanelor vârstnice 2005 – 2008;
- Strategia guvernamentală pentru îmbunătățirea situației populației rroma 2001;
- Strategia națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2006-2013 „Oportunități egale pentru persoane cu dizabilități – către o societate fără discriminări”;
- Strategia națională pentru egalitate de șanse între bărbați și femei;
- Strategia pentru dezvoltarea învățământului pre-universitar 2001-2010;
- Strategia pentru descentralizarea învățământului 2005;
- Liniile strategice pentru educație și cercetare 2006-2008.

Obiectivul general al POS DRU constă în dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității, prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și prin asigurarea de noi oportunități pe o piață a muncii modernă, flexibilă și inclusivă, pentru 1.650.000 de persoane.

Obiectivele specifice pot fi rezumate astfel:

- Promovarea educației și formării profesionale inițiale și continue de calitate, incluzând învățământul superior și cercetarea;
- Promovarea culturii antreprenoriale și îmbunătățirea calității și productivității muncii;
- Facilitarea inserției pe piața muncii a tinerilor și șomerilor pe termen lung;
- Dezvoltarea unei piețe a muncii moderne, flexibile și inclusive;
- Promovarea (re)inserției pe piața muncii a populației inactive, inclusiv a celei din mediul rural;
- Îmbunătățirea serviciilor publice de ocupare;
- Facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile.

Intervenția FSE în România trebuie să asigure atingerea obiectivului general și a obiectivelor specifice în domeniul DRU, aducându-și o contribuție reală la implementarea Strategiei Europene de Ocupare și la îndeplinirea obiectivului general „creștere economică și locuri de muncă”.

România este angajată în implementarea Cadrelor Europene al Calificărilor în contextul învățării pe tot parcursul vieții și a sistemului de credite pentru EFP (ECVET), în relație cu sistemul de credite pentru învățământul superior (ECTS), prin dezvoltarea unui Cadru Național al Calificărilor care să asigure legătura între calificările dobândite în diferite contexte și sisteme de învățare.

Modernizarea formării profesionale inițiale are ca principal scop să asigure coeziunea economică și socială prin susținerea școlilor din zonele izolate și din mediul

rural, pentru dezvoltarea și incluziunea socială a respectivelor comunități. Mai multe proiecte Phare au fost implementate în acest sens, începând cu anul 2003.

1.1.4. Care sunt principalele provocări în țara dumneavoastră? Cum sunt definite scopurile EA față de aceste provocări?

Principalele provocări pentru dezvoltarea EA în România sunt:

- schimbările rapide în procesul de dezvoltare a zonelor rurale și nevoia de modernizare a acestora;
- lipsa de forță de muncă (parțial, datorită nivelului ridicat al migrației externe);
- eliminarea barierelor existente în fața accesului și participării la învățarea pe tot parcursul vieții a grupurilor dezavantajate, marginalizate și izolate (educație și formare profesională inclusive).

În prezentul raport sunt detaliate măsurile specifice EA prin care se încearcă să se răspundă acestor provocări.

1.1.5. Sunt implementate și alte politici care au un impact asupra EA?

1.2. Finanțarea EA

Finanțarea este adesea realizată printr-o multitudine de canale. Pentru a avea o imagine clară, vă rugăm să oferiți date recente referitoare la capitolele ce urmează și să descrieți tendințele care s-au manifestat începând cu 1997 (CONFINTEA V):

1.2.1. Investițiile publice în EA

- a) **Partea din bugetul educației, alocată EA (indicați măsurile, activitățile și instituțiile responsabile);**
- b) **Partea din bugetul altor sectoare, alocată EA, în relație directă sau indirectă cu politicile sectoriale (indicați ministerele responsabile și descrieți activitățile);**
- c) **EA în bugetele descentralizate/locale (autorități ale administrației locale);**
- d) **Alte investiții, de exemplu: din fonduri regionale, de la organizații transnaționale etc.**

Nu există date statistice disponibile referitoare la procentul din bugetul public al educației sau al altor sectoare alocat EA. Pot fi furnizate numai date privind bugetul alocat educației, în general.

Bugetul public alocat pentru educație, ca procent din PIB

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
3,4	3,6	3,6	3,5	3,4	3,5	4,52	5,2	6,0

Sursa: MECT (2000-2007)

O sursă importantă de finanțare a măsurilor de EA este **bugetul asigurărilor de șomaj**. Principalul grup țintă al măsurilor finanțate din acest buget îl reprezintă persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, dar sunt prevăzute facilități și pentru formarea profesională în întreprinderi (a se vedea 1.2.3).

În 2007, alocația din bugetul asigurărilor de șomaj pentru implementarea Planului Național de Formare Profesională a fost de 42.215 mii lei. Până la sfârșitul anului, totalul cheltuielilor cu formarea profesională a fost de 24.724 mii lei, reprezentând 1,71% din totalul cheltuielilor efectuate din bugetul asigurărilor de șomaj.

Având în vedere importanța formării profesionale ca măsură activă de combatere a șomajului, bugetul alocat de ANOFM pentru implementarea Planului Național de Formare Profesională în 2008 este de 44.639 mii lei, cu aproximativ 6% mai mult decât în anul anterior. Pana la data de 30.04.2008 totalul cheltuielilor cu formarea profesionala a fost de 9.678 mii lei, reprezentând 1,93% din totalul cheltuielilor efectuate din bugetul asigurărilor de șomaj.

Așa cum rezultă din tabelul de mai jos, cheltuielile cu formare profesională, din bugetul asigurărilor de șomaj, au avut o tendință constant crescătoare.

Cheltuielile cu formarea profesională, din bugetul asigurărilor de șomaj

Indicator *	2005	2006	2007	2008 (30.04)
Procentul cheltuielilor pentru formare profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, dar și a altor categorii de beneficiari, conform Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor de șomaj, din totalul cheltuielilor făcute din bugetul asigurărilor de șomaj (acest indicator arată nivelul cheltuielilor pentru formarea profesională din bugetul asigurărilor de șomaj)	1,18%	1,64%	1,71%	2,42%

* Conform Strategiei de FPC pe termen scurt și mediu 2005-2010

Formarea profesională continuă a profesorilor¹¹ este finanțată de guvern (din fonduri publice), de către participanți sau din fonduri europene.

Fiecărui profesor i se alocă o sumă de bani egală cu contravaloarea programelor de învățare pe tot parcursul vieții, necesare pentru o perioadă de cinci ani pentru acumularea de credite transferabile, profesorul alegându-și cursurile la care participă, în funcție de propriile nevoi de formare.

Formarea și dezvoltarea competențelor profesorilor în scopul creșterii calității și eficienței sistemului de educație, este un obiectiv important al politicilor MECT. Tabelul de mai jos reflectă distribuția fondurilor alocate de la bugetul de stat și rezultatele programelor de FPC, conducând la acumularea de credite transferabile, așa cum este prevăzut prin lege.

Bugetul alocat pentru formarea profesională continuă a profesorilor

Perioada	Situația curentă	Bugetul alocat	Rezultate
01.01.2005 31.12.2005	În anul școlar 2004-2005, numărul de cadre didactice din învățământul preuniversitar a fost de 184.295 (norme). La începutul anului școlar, au fost planificate pentru cuprinderea în programe de perfecționare/ formare continuă un număr de 25.557 cadre didactice.	4.580 mii lei	14.110 grade didactice validate prin ordin al ministrului 65 grade didactice, pe baza titlului științific de doctor 17.316 cadre didactice au parcurs programe de perfecționare acreditate CNFP (2002-2005) 1.350 cursuri, cu un număr total de 79.891 participanți (oferta CCD avizată de MECT)
01.01.2006	În anul școlar 2005-2006,		19.432 grade didactice validate prin ordin al

¹¹ Sursa: CNFP, 2008

Raport privind educația adulților – România

31.12.2006	numărul de cadre didactice din învățământul preuniversitar a fost de 184.295. La începutul anului școlar, au fost planificate pentru cuprinderea în programe de perfecționare/ formare continuă un număr de 67.241 cadre didactice.	22.330 mii lei	ministrului 73 grade didactice, pe baza titlului științific de doctor 9.197 cadre didactice au parcurs programe de perfecționare acreditate CNFP 9.048 cadre didactice au participat la 38 de programe prioritare MECT, totalizând 1.894 ore de formare 1.399 cursuri, cu un număr total de 155.346 participanți (oferta CCD avizată de MECT)
01.01.2007 31.12.2007	În anul școlar 2006-2007, numărul de cadre didactice din învățământul preuniversitar a fost de 258.015. La începutul anului școlar, au fost planificate pentru cuprinderea în programe de perfecționare/ formare continuă un număr de 77.917 cadre didactice.	40.000 mii lei	18.306 grade didactice validate prin ordin al ministrului 97 grade didactice, pe baza titlului științific de doctor 36.715 cadre didactice au parcurs 186 programe de perfecționare acreditate CNFP 1.798 cursuri, cu un număr total de 188.236 participanți (oferta CCD avizată de MECT)
01.01.2008 31.12.2008	În anul școlar 2007-2008, numărul de cadre didactice din învățământul preuniversitar a fost de 259.076. La începutul anului școlar, au fost planificate pentru cuprinderea în programe de perfecționare/ formare continuă un număr de 98.149 cadre didactice.	55.000 mii lei	Total planificat pentru perfecționare/ formare continuă: 98.149 cadre didactice, din care: - 42.050 cadre didactice înscrise la definitivat; - 56.099 cadre didactice planificate la perfecționare prin programe acreditate CNFP și oferta CCD avizată de MECT

Sursa: MECT, Direcția Generală Management Resurse Umane, Direcția Formare și Dezvoltare Resurse Umane, 2008

Buget alocat pentru programe de formare, pentru populația rroma, în 2007

Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice rrome	Cheltuieli - în lei -
Formarea inițială a 40 de profesori pentru limba rromani (3 module, august-septembrie 2007)	28.000
Perfecționarea a 60 de metodiști pentru metodică predării limbii rromani și istoriei rromilor (august 2007, 6 zile)	42.000
Perfecționarea a 60 de profesori de istoria rromilor (august 2007, 6 zile)	42.000
Perfecționarea a 260 de profesori de limba rromani (august 2007, 6 zile)	182.000
Perfecționarea a 42 de inspectori pentru școlarizarea rromilor (5 stagii a câte 2 zile fiecare – mai, iunie, septembrie, octombrie 2007)	7.000
Formarea a 42 de formatori județeni în romanipen educațional (septembrie 2007, 6 zile)	25.200
Formarea a 66 de mediatori școlari rromi (octombrie 2007, 6 zile)	39.600
Formarea a 62 de formatori pentru programul „a doua șansă”, la nivelul fiecărui județ (octombrie 2007, 6 zile)	37.200
Formarea a 117 mediatori școlari rromi, în afara Programului Phare (cu contribuția MECT și ANR)	70.200
Formarea continuă a 420 de cadre didactice nerrome care lucrează cu elevi și copii rromi, din perspectiva romanipen-ului educațional (10 stagii a câte 2 zile fiecare)	126.500

Sursa: MECT, Direcția Politici pentru Minorități, 2008

În domeniul culturii, așa cum se specifică în cap. 1.1.3, administrația publică locală este cea care răspunde de finanțarea activității **operatorilor culturali**, inclusiv a activității de EA. Astfel, activitatea instituțiilor de cultură depinde de gradul de implicare a administrației locale și de resursele umane și financiare ce pot fi alocate de către acestea. Nu există date statistice disponibile, referitoare la finanțarea instituțiilor de cultură la nivelul țării. Dar chiar și în absența unei strategii naționale și a unui buget centralizat pentru activitatea operatorilor culturali, o parte dintre aceștia (case de cultură, universități populare, cămine culturale etc.) obțin rezultate notabile (a se vedea anexa nr. 4).

Date comparative generale referitoare la sectorul cultural și la suportul financiar pot fi găsite în statisticile culturale ale Eurostat, ediția 2007:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-77-07-296/EN/KS-77-07-296-EN.PDF

Dacă ne referim numai la programele de formare profesională (una dintre principalele activități de EA), este de menționat faptul că Centrul de Pregătire Profesională în Cultură (CPPC) a pregătit personal din 400 de instituții culturale (dintr-un total de 667 de muzee, 2.914 biblioteci și alte așezăminte culturale – date suplimentare la nivelul anului 2005 se regăsesc pe pagina web <http://www.insse.ro/cms/files/pdf/ro/cap9.pdf>). Detalii despre activitatea de formare a CPPC în 2007 pot fi găsite pe site-ul www.cppc.ro¹².

Faptul că un număr redus de instituții culturale au beneficiat de programe de formare se explică prin faptul că instituțiile publice care răspund de finanțarea operatorilor culturali nu alocă suficiente fonduri pentru formarea profesională a personalului.

1.2.2. Investiții în EA prin donații bilaterale/multilaterale din străinătate:

- **lista sumelor anuale și principalele arii/activități**

Banca Mondială a jucat un rol major în asistarea financiară a procesului de tranziție a României către o societate democratică și către economia de piață. Dintre rezultatele proiectelor educaționale implementate cu asistența Băncii Mondiale pot fi amintite: elaborarea primelor standarde ocupaționale în România; dezvoltarea unui sistem de informare și orientare în carieră; consolidarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților; formarea profesională a personalului didactic din zonele rurale etc.

Banca Mondială continuă să sprijine implementarea reformelor structurale și instituționale, una dintre principalele direcții vizând dobândirea de competențe actualizate, prin îmbunătățirea sistemului de educație. Strategia de Parteneriat cu România a Băncii Mondiale, pentru perioada 2006-2009, poate fi consultată pe pagina web: <http://www.worldbank.org.ro>

România a beneficiat de **fonduri de preaderare** de la **Uniunea Europeană**, inclusiv pentru măsuri de EA. Proiectele finanțate în cadrul Programului Phare Coeziune Economică și Socială (CES) au cuprins numeroase activități de formare profesională a personalului care își desfășoară activitatea în instituții ale administrației publice centrale și locale, a reprezentanților partenerilor sociali, a profesorilor, formatorilor și consilierilor în carieră, a membrilor unor grupuri dezavantajate etc. Informații privind programul Phare CES în România pot fi consultate pe pagina de web a Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor www.mie.ro.

¹² Sursa: CPPC, 2008

Mai există încă proiecte Phare în derulare, prin care sunt organizate programe de FPC pentru diferite categorii de adulți: membrii comitetelor sectoriale și experții sectoriali implicați în dezvoltarea și validarea standardelor ocupaționale, personalul didactic cu responsabilități în procesul de reformă a învățământului profesional și tehnic etc.

Astfel, prin proiectul Phare 2004-2006 „Înființarea Autorității Naționale pentru Calificări - ANC”, aflat în derulare și având un buget de 3,4 milioane EUR, se urmărește:

- consolidarea ANC și a comitetelor sectoriale, inclusiv prin măsuri de formare;
- crearea cadrului metodologic pentru dezvoltarea și validarea calificărilor;
- implementarea metodologiilor dezvoltate în 19 sectoare;
- dezvoltarea metodologiei de certificare a calificărilor și competențelor;
- stabilirea unor principii și mecanisme comune de asigurare a calității în EFP.

Uniune Europeană și unele State Membre au sprijinit comitetele sectoriale, pregătindu-le în vederea preluării responsabilităților ce le revin, prin următoarele proiecte:

- Proiectul Phare „Înființarea ANC” (prin componenta de formare profesională);
- Proiectul Phare de Twinning „Sprijin pentru MMFES pentru FPC”, cu implicarea comitetului sectorial *Construcții*;
- Proiectul ETF „Sprijin pentru implicarea activă a partenerilor sociali – Consolidarea comitetelor sectoriale”, cu participarea comitetelor sectoriale *Construcții de mașini, mecanică fină, echipamente și aparatură și Industria alimentară, a băuturilor și tutunului*, dar și a reprezentanților din alte sectoare;
- Proiectele bilaterale România - Olanda (MATRA și CROSS), coordonate de VAPRO-OVP: „Asistență tehnică pentru înființarea comitetului sectorial și pentru constituirea unui fond al formării profesionale în sectorul *Chimie, petrochimie*”; „Către calificări bazate pe competențe și orientate către nevoile pieței”; „Asistență tehnică pentru CNFPA și comitetul sectorial *Protecția mediului*”; „Instruirea comitetelor sectoriale în vederea accesării FSE”. Primele trei proiecte au fost dedicate sectoarelor *Chimie, petrochimie și Protecția mediului*, în timp ce ultimul proiect s-a adresat comitetelor sectoriale din toate sectoarele;
- Proiectul finanțat de British Council „Investiții în parteneriatul social”, destinat comitetelor sectoriale *Turism, hoteluri, restaurante și Tehnologia informației, comunicații, poștă*.

Încă din 1993, DVV International Proiect România, filială a DVV International Germania, a sprijinit financiar, din fondurile Ministerului Federal pentru Colaborare și Dezvoltare Economică al Germaniei (BMZ), activități de EA în următoarele domenii:

- pregătirea angajaților și colaboratorilor instituțiilor de educație și cultură în management și derularea activităților specifice;
- pregătirea formatorilor/ profesorilor de limbi străine în pedagogia EA;
- întâlniri naționale și internaționale de schimburi de experiență și de bune practici;
- burse de pregătire în domeniul EA în Germania, dar și în alte țări ale Europei;
- dotarea și echiparea instituțiilor de profil cu materiale de învățare și formare de competențe;
- materiale de informare și promovare a activităților specifice;
- crearea și monitorizarea unei rețele naționale de instituții de EA;
- realizarea de proiecte și programe la nivel național și transnațional;
- dezvoltarea de parteneriate cu instituții ale administrației publice centrale și locale și cu instituții ale societății civile;
- seminarii și sesiuni de formare profesională susținute de experți din străinătate pe tematici sugerate de centrele culturale afiliate la rețea, pe baza necesarului de formare identificate la nivelul comunităților, pe domenii specifice: ecologie,

Îngrijirea sănătății, consumul de droguri, protecția consumatorului, implicarea persoanelor în vârstă în viața comunității, cunoașterea și valorificarea drepturilor cetățenești, calitatea actului cultural, adecvarea activităților culturale la nevoile reale și la stilul de viață modern;

- participarea la Conferința Internațională de EA – CONFINTEA;
- proiecte bilaterale România-Germania sau proiecte europene, cum sunt proiectele Phare.

Suma medie investită de DVV International în activități ca cele de mai sus se ridică la 120.000 Euro/an.

Programe finanțate de DVV International – Proiect România în 2007

Program (nume și scurtă descriere)	a) Furnizor (vă rugăm să alegeți din variantele de mai jos)			b) Aria de învățare (vă rugăm să alegeți din variantele de mai jos)			c) Grup(uri) țintă	d) Costul programului	e) Sursa de finanțare
	Public	ONG	Pri-vat	Compe-tențe generale	Compe-tențe tehnice	Generare de cunoștințe și inovare			
Masterat European în EA		DVV		✓	✓	✓	Tineri absolvenți de universități	20.000 EUR	DVV International
Cetățeanul în primul rând		DVV		✓	✓	✓	Cetățeni ai comunității	46.000 EUR	Bonn Germania prin DVV
Festivalul șanselor tale		DVV		✓	✓	✓	Toate categoriile de persoane	15.000 EUR	DVV International

Sursa: DVV International România, 2008

Începând cu anul 2007, după aderarea României la UE, măsurile de FPC și alte măsuri de EA au devenit eligibile pentru finanțarea din **Fondul Social European**, conform **Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU)**.

Axele Prioritare ale POS DRU, Direcțiile Majore de Intervenție asociate fiecărei axe și planul financiar sunt prezentate în Anexa nr. 5.

De exemplu, MECT a elaborat și a propus spre finanțare din Fonduri Structurale 33 de proiecte ce vor fi implementate pe durata a 2-3 ani, pentru atragerea în sistemul educațional de toate formele a copiilor, tinerilor și adulților din comunități defavorizate.

Începând din 1997, România beneficiază, de asemenea, de finanțare prin **programele Comunității Europene** în domeniul educației și formării profesionale, cum sunt Socrates, Leonardo da Vinci (până în decembrie 2006) și Lifelong Learning/ Educația permanentă (în prezent), programe coordonate de Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP)¹³.

Programul **Leonardo da Vinci** a contribuit la îmbunătățirea activităților de formare profesională prin proiecte de colaborare profesională, având ca obiective specifice:

- sprijinirea participării la activități de formare profesională, pentru dobândirea și utilizarea de cunoștințe, deprinderi și competențe, care să faciliteze

¹³ Sursa: ANPCDEFP, 2008

- dezvoltarea personală și profesională a participanților, crescând capacitatea acestora de a-și găsi locuri de muncă mai bune, pe piața europeană a muncii;
- sprijinirea procesului de creștere a calității și de inovare la nivel de sistem, instituții și practici de EFP, crescând astfel și atractivitatea sistemului de EFP din România;
- facilitarea și creșterea mobilității transnaționale pentru participanții la formare profesională inițială sau continuă;
- creșterea transparenței și a gradului de recunoaștere a calificărilor și competențelor, inclusiv a celor dobândite în contexte informale sau non-formale;
- facilitarea dezvoltării și transferului de inovație în practicile de EFP;
- îmbunătățirea calității și creșterea volumului de cooperare dintre organizațiile care furnizează educație și formare profesională, precum și alte oportunități de învățare.

Programul finanțează diferite tipuri de acțiuni, două dintre acestea oferind adulților posibilitatea de a se pregăti profesional prin mobilități transnaționale:

- plasamente transnaționale în întreprinderi, centre de formare profesională etc., pentru persoane aflate deja pe piața muncii;
- plasamente și schimburi pentru profesioniști, cum sunt: formatori, resurse umane cu responsabilități în domeniul formării, consilieri de orientare în carieră, ca o contribuție la dezvoltarea lor profesională. În intervalul 1997-2008, numărul de beneficiari finali – adulți care s-au deplasat în străinătate, în cadrul unor plasamente care au avut drept scop dobândirea sau îmbunătățirea unor deprinderi, competențe sau chiar calificări – a crescut continuu; astfel, **6.161 de adulți** au beneficiat de stagii practice/ plasamente/ schimburi, finanțate printr-un buget total de **23.037.788 Euro**, din bugetul UE.

Socrates, programul comunitar pentru cooperare în educație, are două componente diferite prin care se adresează aspectelor educaționale: Comenius și Grundtvig.

Comenius este acea subcomponentă care permite profesorilor din sistemul educației școlare să participe la cursuri in-service (formare la locul de muncă) în străinătate, organizate de centre de formare din țări ale UE. Ca rezultate ale participării la astfel de activități de FPC, pot fi menționate:

- îmbunătățirea cunoștințelor și deprinderilor de predare ale profesorilor, prin actualizarea informațiilor și a metodologiilor de către instituții de formare a profesorilor, din diferite state europene;
- o mai bună cunoaștere a altor sisteme europene de EFP și a obiectivelor pe care acestea și le propun;
- încurajarea inovării în procesul de predare și, astfel, în viața școlii;
- consolidarea dimensiunii europene, la nivelul școlii.

În perioada 1997-2008, **4.491 de profesori** din învățământul preuniversitar au beneficiat de formare in-service în străinătate, sub formă de cursuri, stagii sau alte activități, finanțate prin fonduri Comenius, în valoare de **6.736.500 Euro**.

Atunci când vorbim de EA și de învățare, cea mai importantă componentă a programului Socrates (actualul program de Educație permanentă/ Lifelong learning) este **Grundtvig** – programul sectorial dedicat EA, într-o manieră specifică. Datorită acestei specificități, mai multe detalii asupra implementării componentei Grundtvig în România este redată în Anexa nr. 3.

Dincolo de cifre, Programele Comunitare Socrates, Leonardo da Vinci și Educația permanentă au fost și sunt și în prezent un important instrument pentru România, pentru:

- dezvoltarea dimensiunii europene în EFP, la toate nivelurile și pentru toate tipurile de EFP;
- îmbunătățirea calității în EFP;
- promovarea cooperării dintre instituțiile de EFP din România și din alte state ale UE;
- îmbunătățirea predării, învățării și folosirii limbilor străine;
- încurajarea mobilității și contactelor dintre formatori și cursanți ce provin din diferite țări;
- încurajarea recunoașterii diplomelor, certificatelor și a perioadelor de formare/ plasamente petrecute în străinătate, atât pentru formarea inițială, cât și pentru cea continuă;
- dezvoltarea EA și promovarea conceptului de învățare pe tot parcursul vieții, mai ales în țările care nu au o tradiție solidă din acest punct de vedere.

1.2.3. Sprijinirea EA de către sectorul privat:

- **furnizați date privind cheltuielile anuale ale sectorului privat; arătați, de exemplu, legătura cu bugetul național, cu cheltuielile globale din unele întreprinderi naționale sau internaționale**

Codul Muncii prevede obligația angajatorilor de a asigura formarea profesională a angajaților o dată la doi ani (sau la trei ani, în cazul organizațiilor cu un număr mic de salariați), dar nu toți angajatorii respectă această prevedere.

Ancheta Eurostat privind formarea profesională continuă în întreprinderi - CVTS2 (2002), realizată de Institutul Național de Statistică, pe baza datelor colectate în anul 1999, arată că, în medie, întreprinderile din România cheltuiesc pentru fiecare angajat, pentru formare profesională, de 3 ori mai puțin decât media statelor din UE. În multe situații, responsabilitatea pentru formare este "transferată" de către întreprinderi angajatului. Încă nu există date privind valoarea contribuțiilor individuale pentru formare profesională.¹⁴

O ancheta similară la nivel european s-a realizat în anul 2006, pe baza datelor colectate în 2005, dar rezultatele arată că discrepanța dintre România și UE27 se menține aproximativ la același nivel (costul mediu pentru FPC per participant reprezintă 0,3% din costul mediu pentru FPC la nivelul UE27).

Cheltuieli cu FPC în întreprinderi

Indicatori	1999	2005
Procentul costurilor de FPC din totalul costurilor cu forța de muncă (%)	1,45	1,31
Procentul costurilor cursurilor de FPC din totalul costurilor cu forța de muncă (%)	0,56	0,70
Costurile medii de FPC/participant (lei)	310	1141
Costurile medii ale cursurilor de FPC/participant (lei)	120	609

Sursa: Ancheta FORPRO, INS, România

¹⁴ Raport privind starea educației în România, MECT, 2007

Conform rezultatelor obținute prin ancheta privind formarea profesională continuă în România (FORPRO), desfășurată în întreprinderi de către Institutul Național de Statistică și având ca perioadă de referință anul 2005, se înregistrează o îmbunătățire față de situația înregistrată în 1999, atât sub aspectul participării angajaților la formare profesională, cât și sub aspectul diversificărilor formelor de pregătire profesională. Astfel:

- Ponderea întreprinderilor care au oferit FPC angajaților este de 40,3%, față de 11,0% în 1999;
- Rata de participare la cursuri de FPC a fost de 30,8%, față de 20,2% în 1999;
- Din totalul întreprinderilor care au furnizat FPC angajaților, 81,7% au optat pentru alte forme de FPC decât cursurile (perioade planificate de instruire sau experiență practică la locul de muncă, perioade planificate de rotire a personalului, participare la cercuri de pregătire/îmbunătățire a cunoștințelor, pregătire la distanță – autoinstruire, participare la conferințe, seminarii, prelegeri, târguri culturale) față de 62,3% în 1999;
- Deși durata totală a cursurilor de FPC a fost de 1,3 ori mai mare decât în 1999 (24402 mii ore, față de 18740 mii ore), durata medie pe participant a fost de 44,1 ore, față de 72,7 ore.

Deși au avut loc discuții periodice asupra necesității constituirii unui fond al formării profesionale, partenerii sociali nu au demonstrat voința și capacitatea necesare pentru a implementa mecanisme de finanțare a formării la nivelul sectoarelor de activitate. Acordul Național Tripartit privind Cadrul Național al Calificărilor, inclusiv aspectele legate de finanțarea FPC și a comitetelor sectoriale, se află în proces de revizuire.

Măsurile de FPC sunt eligibile pentru finanțarea din FSE, dar este nevoie de acțiunea în sensul creșterii capacității întreprinderilor de a accesa acest fond.

1.2.4. Sprijinul acordat EA de societatea civilă (instituții de cult, sindicate, ONG-uri)

Nu sunt disponibile date referitoare la finanțarea EA de către societatea civilă, dar există numeroase exemple de bune practici privind participarea ONG-urilor la diferite activități de EA.

Cooperarea dintre MECT și diferite ONG-uri, organizații publice și interguvernamentale pe linia promovării și derulării unor proiecte/ activități destinate populației roma¹⁵

Pe lângă măsurile și direcțiile strategice concretizate în diferite programe (a se vedea cap. 2.2.5) derulate de MECT sau în parteneriat cu UNICEF în 2006 și 2007, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a continuat și cooperarea cu mai multe instituții guvernamentale, neguvernamentale sau interguvernamentale, după cum urmează:

- Rromani Criss – dezvoltarea de programe adresate elevilor, profesorilor și metodiștilor rromi;
- Partida Rromilor – în 2006 a finanțat parțial Concursul național de limba rromani; a organizat tabăra de limbă și creație rromani pentru elevii rromi participanți la olimpiada de limbă rromani; a finanțat un seminar de lucru cu inspectorii și metodiștii cu atribuții privind școlarizarea rromilor; în anul 2007 a acordat 40 de burse pentru studenții rromi care se formează la distanță ca profesori de limba rromani; a co-finanțat prima Paradă a portului și dansului tradițional rrom;

¹⁵ Sursa: MECT, 2008

- PER – a contribuit la formarea cadrelor didactice rrome și nerrome; în anii 2005 – 2007, a derulat Programul național școlar „*Diversitatea*”; a contribuit la elaborarea de acte normative privind implementarea diversității etc.;
- CRCR Cluj Napoca – în perioada 2005 – 2008, a organizat programul de învățământ deschis la distanță de „*Gândire critică*” pentru profesorii rromi și studenții rromi la IDD CREDIS; a oferit programul de burse pentru liceenii rromi (începând cu septembrie 2007);
- Institutul Intercultural Timișoara – a pregătit, prin cursuri on-line și față în față, cadre didactice nerrome care lucrează cu copii rromi;
- Organizația „Amare Rromentza” – a sprijinit programul grădiniței cu predare bilingvă; a finanțat formarea de mediatori școlari și de asistenți pedagogici; a contribuit la programul de evaluare a măsurilor strategice ale MECT din perioada 1990 – 2008;
- Universitatea București, Colegiul CREDIS, UBB Cluj Napoca și Programul PIR – au furnizat programe de formare pentru profesori rromi;
- Centrul Educația 2000+ – a organizat programe pentru tinere mame din comunități rrome;
- ANR – a organizat vizite comune de documentare și de îndrumare în comunități rrome și un program comun de formare a mediatorilor școlari rromi;
- Agenția „Împreună” – organizează programe la nivel local;
- Fundația „Ruhama” Oradea – oferă expertiză în organizarea și derularea grădinițelor estivale premergătoare ciclului primar.

1.2.5. Contribuția la EA a celor care învață/ a persoanelor individuale

1.2.6. Există stimulente financiare specifice, directe sau indirecte, pentru EA, de tip: voucher pentru formare, burse, concedii de studiu plătite, scheme speciale de finanțate etc.? Sunt acestea specifice anumitor programe sau au un caracter general?

1.2.7. Există indicatori deja stabiliți, referitori la finanțarea EA? Care ar putea fi niște indicatori realiști, în contextul României, pentru finanțarea EA?

2. Calitatea în educația și formarea profesională a adulților: furnizare, participare, rezultate

2.1. Furnizarea de EA – cadrul instituțional

Descrieți furnizarea de EA în termeni de organizare, coordonare, management și infrastructură disponibilă. Subliniați tendințele majore apărute după 1997 (CONFINTEA V) și prezentați exemple de bune practici.

2.1.1. Care sunt instituțiile responsabile pentru managementul și coordonarea EA la nivel național?

Responsabilitățile referitoare la diferitele aspecte ale EA sunt distribuite între diferite instituții, așa cum sunt prezentate în cap. 1.1.3.

Sub aspectul furnizării de EA, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului răspunde de: formarea inițială și continuă a personalului didactic, oferta de FPC a școlilor, coordonarea programului „a doua șansă”.

Mai multe autorități centrale răspund de activitatea de FPC în sectoarele specifice, iar instituțiile care au dreptul să furnizeze programe de formare sunt stabilite prin lege (de exemplu, Ministerul Sănătății Publice reglementează formarea profesională continuă a

personalului din sistemul sanitar, Arhivele Naționale organizează formarea profesională a arhiviștilor etc.).

Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților răspunde, la nivel național, de autorizarea furnizorilor de formare și a centrelor de evaluare de competențe.

Alte instituții guvernamentale răspund de educația populației adulte pe probleme de sănătate, protecția mediului, siguranța la locul de muncă etc.

În anumite sectoare, pentru anumite ocupații, există reglementări specifice privind conținutul, durata și/sau periodicitatea FPC.

2.1.2. Vă rugăm să folosiți tabelul de mai jos pentru a enumera și descrie pe scurt programele de EA din țara dumneavoastră, precizând următoarele aspecte:

- a) Diferitele categorii de furnizori (guvernamentali, neguvernamentali, privați, inclusiv instituții de învățământ superior);
- b) Ariile de învățare adresate;
- c) Grupurile țintă ale programelor (furnizați, dacă este posibil, date referitoare la vârstă, gen, situația ocupării);
- d) Vă rugăm să precizați costurile anuale ale programelor
- e) Indicați sursele de finanțare

Program (nume și scurtă descriere)	a) Furnizor (vă rugăm să alegeți categoria potrivită de mai jos):			b) Aria de învățare (vă rugăm să alegeți aria potrivită de mai jos):			c) Grupul/grupurile țintă	d) Costul programului	e) Sursa de finanțare
	Public/de stat	ONG	Privat	Competențe generale	Deprinderi tehnice	Cunoștințe, inovare			

Învățare formală – Învățare furnizată în mod obișnuit de o instituție de EFP, structurată (în termeni de obiective ale învățării, timp de învățare sau suport de învățare) și conducând la certificare. Învățarea formală este intenționată, din punctul de vedere al celui care învață.

Învățare non-formală – Învățare care nu este furnizată de o instituție de EFP și nu conduce, de obicei, la certificare. Totuși, ea este structurată (în termeni de obiective ale învățării, timp de învățare sau suport de învățare). Învățarea non-formală este intenționată, din punctul de vedere al celui care învață.

Învățare informală – Învățare care are loc în cadrul activităților zilnice, la locul de muncă, în familie sau în timpul liber. Nu este structurată (în termeni de obiective ale învățării, timp de învățare sau suport de învățare) și nu conduce la certificare. Învățarea informală poate fi intenționată, dar, în cele mai multe cazuri, nu este intenționată, ci incidentală, întâmplătoare.

Nu există date statistice referitoare la toate categoriile de furnizori de EA, dar există date privind furnizorii de formare profesională continuă autorizați.

Registrul Național al Furnizorilor de Formare Profesională a Adulților autorizați este actualizat permanent și publicat pe portalul formării profesionale (<http://portal.mmssf.ro/Portal>).

Procesul de autorizare în baza OG nr. 129/2000 a început în ianuarie 2004, iar numărul de furnizori de FPC autorizați este prezentat în tabelul de mai jos.

Furnizori de FPC autorizați

Furnizori de FPC	Programe de FPC autorizate (din ianuarie 2004)	Absolvenți

	autorizați (din ianuarie 2004)	Total	din care, programe de calificare	(din ianuarie 2004)
2004	641	1692	1411	64.305
2005	1254	3430	2609	246.828
2006	1865	5400	3881	507.125
2007	2457	7330	4929	907.034

Sursa: CNFPA, 2008

Furnizorii de FPC sunt instituții publice, firme private, ONG-uri. O parte dintre școlile aparținând sistemului de învățământul profesional și tehnic sunt autorizate și ca furnizori de FPC (a se vedea tabelul de mai jos).

Școli autorizate ca furnizori de FPC

	Școli din învățământul profesional și tehnic autorizate ca furnizori de FPC	Procentul din numărul total de școli din învățământul profesional și tehnic	Programe de FPC autorizate	
			Total	din care, programe de calificare
2005	136	9,22%		
2006	207	13,84%	605	559
2007	251	16,79	728	698

Sursa: MECT, Direcția Generală Managementul Resurselor Umane, Direcția Formare și Dezvoltare Resurse Umane, 2008

Există, de asemenea, centre publice de formare profesională care pregătesc funcționari publici, personal didactic, personal din instituțiile de cultură etc.

Centrul Național de Formarea a Personalului Didactic din Învățământul Preuniversitar (CNFP) a fost înființat în 2001 ca instituție publică pentru acreditarea programelor de formare a personalului didactic. Ca instituție cu atribuții în educația adulților, inclusă în structura MECT, principalele atribuții ale CNFP vizează dezvoltarea carierei cadrelor didactice și asigurarea calității programelor de formare continuă.

Approape în toate **universitățile de stat** există, începând din 1998, un departament de studii psiho-pedagogice și metodică, care oferă formare continuă și studii specializate, orientate către cererea pieței.

În ultimii ani, comisia specializată de acreditate a CNFP a acreditat 338 de programe, dintre care 68 pentru directori de școală. Numărul total de certificate acordate este de 65.500 pentru absolvirea unor programe parțiale și 8.000 de diplome pentru absolvirea unor programe complete.

Date privind formarea personalului didactic sunt prezentate în cap. 1.2.1.

Centrul de Pregătire Profesională în Cultură (CPPC) a fost înființat prin HG nr. 1878/2005, ca instituție publică ce furnizează programe de FPC pentru personalul instituțiilor din domeniul culturii.

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) este unul dintre cei mai importanți furnizori de formare profesională pentru adulți.

O mare parte din programele de formare sunt furnizate de agențiile județene de ocupare a forței de muncă, prin centrele de formare din structura proprie (22 de centre locale și 8 centre regionale). Agențiile de ocupare colaborează și cu centre private de formare profesională, dar costul mediu al cursurilor oferite de centrele proprii este mai mic decât costul cursurilor organizate de furnizorii privați.

Tipuri de cursuri organizate de ANOFM

Program (nume și scurtă descriere)	a) Furnizor (vă rugăm să alegeți categoria potrivită de mai jos):			b) Aria de învățare (vă rugăm să alegeți aria potrivită de mai jos):			c) Grupul/ grupurile țintă	d) Costul progra- mului	e) Sursa de finanțare
	Public/ de stat	O N G	Privat	Competențe generale	Deprinderi tehnice	Cunoștințe, inovare			
Planul național de formare profesio- nală	ANOFM	-	-	- inițiere - calificare - recalificare - specializare - perfecționare	- inițiere - calificare - recalificare - specializare - perfecționare		Conform Legii nr. 76/2002	Conform alocației din bugetul asigurărilor de șomaj	Bugetul asigurări- lor de șomaj

Sursa: ANOFM, 2008

2.1.3. Ce legături există între abordările formale și non-formale?

Învățarea pe tot parcursul vieții nu este abordată încă într-o manieră cuprinzătoare și coerentă la nivel de sistem. Acest lucru limitează coerența și flexibilitatea rutelor individuale de învățare pe tot parcursul vieții. În pofida progreselor făcute pe linia reglementării validării învățării anterioare, insuficienta aplicare a cadrului legal existent reprezintă una din limitele aplicării unei abordări a EFP pe durata ciclului de viață. Dezvoltarea insuficientă a mecanismelor de transfer a rezultatelor învățării între diferite medii de învățare limitează posibilitățile populației, în special ale celei adulte, de a reintra în sistemul de educație formală, chiar dacă competențele dobândite pe piața muncii au fost validate în mod formal. De asemenea, la nivelul de luare a deciziilor, este nevoie de mai multă coerență între politicile referitoare la formarea profesională inițială și cele referitoare la formarea profesională continuă.

Generalizarea validării rezultatelor învățării, o mai bună articulare între educația și formarea profesională inițială și FPC, o mai bună definire a calificărilor și asigurarea transparenței acestora sunt tot atâtea aspecte ce trebuie luate în considerare cu ocazia proiectării și implementării Cadrului Național al Calificărilor.

Prin validarea învățării anterioare se garantează că o persoană a demonstrat că posedă cunoștințele și deprinderile necesare îndeplinirii unor activități/ sarcini de muncă descrise în standardul care a stat la baza procesului de evaluare. Chiar dacă principalul scop al evaluării competențelor unei persoane este certificarea și recunoașterea acestora, procesul de evaluare poate fi util și în scopuri de: recrutarea personalului într-o întreprindere/ instituție, selecția personalului pentru ocuparea unor poziții în organizație, orientarea și formarea profesională a personalului, diagnoza eficienței personalului în organizație.

Validarea învățării anterioare a fost reglementată și implementată în sistemul de FPC din România încă din 2003. Centrele de evaluare de competențe sunt autorizate de CNFPA, iar certificatele de competențe eliberate de centrele autorizate sunt recunoscute la nivel național. Numărul de centre autorizate și numărul de certificate eliberate până în prezent sunt prezentate în tabelul următor.

Centre de evaluare de competențe autorizate

	Centre de evaluare de competențe autorizate	Ocupații/ calificări	Evaluatori certificați	Certificate eliberate
2004	9	25	89	890
2005	19	46	164	2.982
2006	28	60	182	4.714

2007	37	98	364	10.063
------	----	----	-----	--------

Sursa: CNFPA, 2008

Cu toate că dispune de un cadru legislativ și instituțional operațional pentru validarea învățării anterioare, România participă la diferite proiecte europene, urmărind îmbunătățirea procedurilor și instrumentelor de auto-evaluare și de evaluare externă a competențelor dobândite în contexte non-formale și informale.

Două proiecte Leonardo da Vinci aflate în derulare și care abordează această temă sunt prezentate în Anexa nr. 4.3. ca exemple de bună practică.

2.1.4. Conduce EA la o certificare recunoscută național? Dacă da, oferiți exemple.

Autorizarea furnizorilor de FPC nu este obligatorie, dar numai certificatele eliberate de furnizorii autorizați sunt recunoscute la nivel național.

Programele de formare fiind concepute pe baza standardelor ocupaționale, atât formarea, cât și evaluarea se bazează pe competențe. Certificatele de absolvire, respectiv de calificare, eliberate de furnizorii de formare autorizați sunt însoțite de o anexă compatibilă cu documentul Europass „Supliment la certificat”.

Nu toate programele de formare autorizate sunt orientate către competențele asociate unor ocupații/ calificări; o parte dintre ele își propun să formeze competențe cheie/ sociale/ transversale, cum sunt: management, comunicarea în limba maternă sau într-o limbă străină, leadership, munca în echipă, organizarea locului de muncă, rezolvarea de probleme, negocierea, atitudinea orientată către client, dezvoltarea personală, competențe matematice de bază etc.

Sunt prezenți pe piață și alți furnizori de EA, inclusiv furnizori de FPC care nu sunt autorizați și care eliberează certificate sub siglă proprie.

2.2. Participarea la EA

Această secțiune se referă la rata de participare, accesul la programe, motivația și profilul grupurilor țintă/ al persoanelor care învață. Vă rugăm să furnizați informații actualizate despre participarea la activități de EA și să indicați tendințele începând din 1997 (CONFINTEA V), în următoarele domenii:

2.2.1. Date statistice privind participarea

a) Indicați rata globală de participare (% din populație care participă la activități de EA) și diferențele față de anchetele anterioare. Vă rugăm să prezentați datele pe sexe, nivel de pregătire și vârstă.

Competitivitatea capitalului uman este influențată direct de nivelul de educație atins¹⁶.

Pentru populația din grupul de vârstă 25-64 de ani, datele arată că procentul din populație care a absolvit cel puțin învățământul liceal este apropiat de media UE, dar este sub media celor 10 noi State Membre și reprezintă 85% din procentul pe care UE și l-a fixat pentru 2010. Datele arată că procentul din populația de 25-64 ani, care a absolvit cel puțin învățământul liceal, a crescut în perioada 2002-2006 de la 70,4% la 74,5%. Pe sexe, valori mai mari (74,9% în 2006) s-au înregistrat în perioada de referință la populația de sex masculin, iar valori mai mici la populația de sex feminin, pentru care indicatorul a fost de 69,1% în 2006. Diferența pe sexe s-a redus la cu 10,3 puncte procentuale în 2006, comparativ cu 12,6 puncte procentuale în 2002 (a se vedea Tabelul 3, Anexa nr. 1).

¹⁶ POS DRU, MMFEȘ, 2007

În aceeași grupă de vârstă, procentul de populație cu studii superioare, înregistrează de asemenea o tendință ascendentă (de la 9,7% în 2002 la 11,7% în 2006 – a se vedea Tabelul 4, Anexa nr. 1), dar rămâne sub nivelul înregistrat în majoritatea țărilor dezvoltate (cifre din 1999: SUA – 27,7%, Franța – 16,4%, Germania – 15%, Marea Britanie – 15,4%) (Cartea albă a forței de muncă, DTI/UK – 2003). Evoluția pe sexe arată o ușoară descreștere a decalajului existent între populația de sex masculin și populația de sex feminin cu studii superioare (a se vedea Tabelul 5, Anexa nr. 1).

Datele obținute în urma Recensământului populației și locuințelor din 2002 indică o descreștere a procentului de populație din grupa de vârstă 15-29 ani, care a absolvit învățământul secundar inferior (de la 43,1% în 1992 la 38,4% în 2002). Pe ansamblu, în 2002, din grupul de vârstă 15-29 de ani, aproximativ 6% au absolvit studiile universitare, 84% au absolvit învățământul secundar, post-liceal și de maiștri, aproximativ 8% au absolvit numai învățământul primar, iar 3% nu au absolvit nicio formă de educație.

Rezultatele Anchetei privind forța de muncă în gospodării (AMIGO) realizate de INS evidențiază faptul că, în trimestrul patru al anului 2007, rata persoanelor care au participat la o formă de educație sau de formare profesională în cadrul sistemului național de educație în ultimele 4 săptămâni a fost de numai 3,6% din totalul populației.

În afara sistemului național de educație, în ultimele 4 săptămâni, au fost organizate diferite forme de instruire (cursuri, seminarii, conferințe etc.) la care au participat 38 mii persoane cu vârsta de 15 ani sau peste. Din totalul participanților la astfel de forme de instruire, în trimestrul patru al anului 2007, 60,3% au fost instruiți simultan în afara și în interiorul sistemului național de educație.

Perfecționarea pregătirii profesionale în afara sistemului național de educație a constituit scopul celei mai recente forme de instruire urmate, pentru 56,2% din cazuri. Creșterea competitivității capitalului uman poate fi atinsă prin achiziția de cunoștințe și competențe și prin actualizarea permanentă a acestora, pe tot parcursul vieții, prin educație și formare profesională continuă. Furnizarea de FPC rămâne însă fragmentată, atât timp cât se adresează cu precădere nevoilor individuale și mai puțin nevoilor întreprinderilor. Mulți dintre furnizorii de FPC evită programele de formare modulare, deoarece parcurgerea unuia sau a mai multor module nu conduce la o „profesie” și nu conferă cursantului dreptul de a profesa într-o ocupație de pe piața muncii. Programele de calificare complete, finalizate cu certificate de calificare cu recunoaștere națională, sunt mult mai apreciate de participanți, întrucât acestea le conferă dreptul de a practica una sau mai multe ocupații pe piața muncii.

- b) Arătați participarea la programe specifice (posibile exemple de programe: alfabetizare/competențe matematice de bază; sănătate (inclusiv prevenirea HIV); competențe privind generarea de venituri; programe pentru grupuri cu nevoi speciale – deținuți, imigranți, persoane cu dizabilități; competențe tehnice – inclusiv TIC). Vă rugăm să oferiți informații, dacă sunt disponibile, asupra numărului total de participanți, pe grupe de vârstă și sexe.**

Un acces mai larg și mai multă echitate privind participarea, tratamentul și rezultatele, în special în ceea ce privește adulții din grupurile dezavantajate

În domeniul FPC, Legea nr. 107/2004 de modificare și completare a Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă oferă oportunități de formare pentru grupurile dezavantajate.

Principalele **grupuri dezavantajate** care beneficiază de sprijin public pentru formare profesională sunt: șomeri de lungă durată; femei; tineri; etnici roma; persoane cu

dizabilități; șomeri cu vârsta peste 45 de ani; susținători de familii monoparentale; persoane care desfășoară activități în mediul rural fără a avea un venit lunar sau având un venit lunar mai mic decât beneficiul de șomaj și care sunt înregistrați la agențiile de ocupare; persoane care au reluat activitatea ca urmare a încetării concediului pentru creșterea copilului; persoane care au reluat activitatea ca urmare a terminării serviciului militar; persoane care au reluat activitatea ca urmare a recuperării capacității de muncă după pensionarea pentru invaliditate; deținuți care mai au cel mult nouă luni până la sfârșitul perioadei de detenție.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă facilitează accesul la formare profesională pentru persoanele care întâmpină dificultăți pe piața muncii. Statisticile privind participarea la formare a șomerilor, pe sexe, grupe de vârstă, niveluri de educație și pe categorii de grupuri dezavantajate sunt prezentate în tabelul următor.

Participarea la formare profesională a șomerilor, pe sexe

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 (30.04.)
Bărbați	52%	47,4%	44%	46%	49%	48%	46,7%
Femei	48%	52,6%	56%	54%	51%	52%	53,3%

Sursa: ANOFM, 2008

Participarea la formare profesională a șomerilor, pe grupe de vârstă

Anul	Participarea la formare profesională, pe grupe de vârstă (%)			
	<25 ani	25-34 ani	35-45 ani	>45 ani
2002	38,5	36,7	19,3	5,5
2003	36,5	32,14	23,1	8,26
2004	38	28,5	24,5	9
2005	36	26,02	25,9	12,08
2006	29,02	27	29,18	14,8
2007	24,7	26,5	31,4	17,4
2008 (30.04)	23	27	32	18

Sursa: ANOFM, 2008

Conform statisticilor, cea mai mare parte dintre participanții al formare sunt tineri sub 25 de ani și între 25 și 34 de ani; această categorie este ușor de integrat pe piața muncii. Faptul că un număr mare de tineri sunt înregistrați în baza de date a ANOFM și participă la formare indică următoarele:

- formarea lor inițială nu este în acord cu nevoile pieței muncii;
- tinerii acceptă mai ușor să participe la formare profesională și să-și schimbe calificarea.

Pe de altă parte, persoanele de peste 45 de ani dau dovadă de o flexibilitate mai redusă, acceptând mai greu să participe la programe de formare și să-și schimbe calificarea.

Participarea la formare profesională a șomerilor, pe niveluri de educație

Anul	Participarea la formare profesională a șomerilor, pe niveluri de educație (%)		
	Nivel de instruire primar, gimnazial sau profesional (școală generală/ școală generală incompletă, școală profesională, SAM)	Nivel de studii medii (liceu, școală postliceală)	Nivel de instruire universitar
2002	46,4	46,3	7,3
2003	58,2	37,37	4,43

2004	52,02	43,45	4,53
2005	56,48	37,87	5,65
2006	61,06	34,38	4,56
2007	59,85	35,80	4,35
2008 (30.04)	59,01	36,52	4,38

Sursa: ANOFM, 2008

Întrucât ANOFM organizează programe de calificare numai pentru nivelurile de calificare 1, 2, și 3, participarea la formare este semnificativ mai mare pentru șomerii care au absolvit învățământul gimnazial și liceal.

Participarea la formare profesională a șomerilor, pe grupuri dezavantajate

Grupuri dezavantajate	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 (30.04)
Șomeri de lungă durată		8906	5341	4940	3633	3104	766
Persoane care desfășoară activități în mediul rural			4131	12256	20484	21147	7128
Etnici rroma	282	202	282	1601	2283	1613	302
Persoane cu dizabilități	52	8	21	114	90	106	32
Tineri post-instituționalizați	137	34	15	40	55	21	5
Persoane eliberate din detenție	111	7	6	21	5	10	
Persoane aflate în detenție			368	901	1206	1744	498
Repatriați	8						
Refugiați	2					1	
Persoane care și-au reluat activitatea ca urmare a încetării concediului pentru creșterea copilului			8	28	8	20	8
Persoane care au reluat activitatea ca urmare a recuperării capacității de muncă după pensionarea pentru invaliditate			30	1	0	0	
Persoane care au reluat activitatea după satisfacerea stagiului militar			6	1	1	0	
Persoane angajate și cuprinse la cursuri în scopul prevenirii șomajului			107	2065	2660	2800	328

Sursa: ANOFM, 2008

Referitor la programele specifice din **domeniul sănătății**, Ministerul Sănătății Publice organizează anual, prin autoritățile de sănătate publică județene, **campanii mass media** pentru ansamblul populației, cu scopul de a ridica nivelul de cunoaștere a riscurilor privind sănătatea, a măsurilor și metodelor individuale ce trebuie luate pentru prevenirea îmbolnăvirilor.

Astfel, la nivel național, prin autoritățile de sănătate publică județene, au fost organizate campanii IEC (informare – educație – comunicare) pentru:

- Lupta împotriva tuberculozei (90);
- Ziua Națională a Sănătății și Ziua Mondială a Sănătății (50);
- Ziua mondială fără tutun (45);
- Ziua internațională de luptă împotriva abuzului și traficului ilicit de droguri (44);
- Campania pentru promovarea sănătății și pentru un mod sănătos de viață (50);
- Ziua internațională și Ziua națională de luptă împotriva HIV/SIDA (20);
- Campania de prevenire a pandemiei de gripă aviară (50);

- Campania de prevenire a efectelor caniculei asupra sănătății (34).

De asemenea, în 2007, România a participat pentru prima dată, împreună cu alte State Membre ale UE, la „Săptămâna Europeană a Imunizării (vaccinării)”, campanie organizată sub egida Organizației Mondiale a Sănătății. În timpul campaniei din 2007, au fost instruite 3.000 de persoane, prin: 210 sesiuni de formare pentru profesori, studenți și elevi, părinți, în special mame; 60 sesiuni de formare pentru personalul medical; conferințe de presă, seminarii/workshop-uri.

2.2.2. Ce anchete/ studii există privind non-participarea și grupurile greu accesibile? Vă rugăm să prezentați rezultatele în termeni de: persoane excluse, cauzele excluderii, sprijinul care ar putea fi oferit.

Conștienți de lipsa de informații cu privire al EA, Centrul de Pregătire Profesională în Cultură (CPPC) a promovat un proiect care este finanțat în prezent prin Programul Comunitar de Educație permanentă/ Lifelong Learning.

Pe lângă alte activități ce urmează să fie implementate, proiectul 134326-LLP-1-2007-1-RO-Grundtvig-GMP – CONNECTION – „Organizații culturale – Învățare și comunicare”, a realizat o cercetare cu scopul de a evalua activitățile de EA desfășurate de instituțiile de cultură¹⁷.

Cercetarea a cuprins cadre de conducere din 400 de muzee, biblioteci și alte instituții de cultură.

Analiza preliminară a rezultatelor cercetării oferă următoarele informații:

- Numărul total de răspunsuri: 119;
- 97% din repondenți confirmă că în organizațiile lor de desfășoară programe/ activități educaționale;
- Distribuția răspunsurilor în ceea ce privește tipurile de programe educaționale este următoarea: 74% - mese rotunde; 61% - conferințe; 58% - servicii de informare; 48% - jocuri educaționale; 47% - seminarii; 46% - ateliere practice. Mai sunt organizate și alte tipuri de programe/ activități, dar ponderea acestora este sub 40% (demonstrații cu caracter educațional; jocuri de rol; teatru; cursuri autorizate; activități de voluntariat);
- Referitor la vârsta beneficiarilor programelor educaționale, majoritatea repondenților arată că principalul grup țintă este format din copii și tineri (78%, respectiv 85%). Pentru beneficiarii adulți, distribuția pe grupe de vârstă este: 18-26 de ani - 67%, 27-60 de ani - 60%, peste 60 de ani - 38%. Distribuția beneficiarilor adulți după alte criterii arată astfel: studii postliceale sau universitare (94%), persoane ocupate (66%), pensionari (48%), șomeri (43%), persoane cu dizabilități (24%), deținuți (16%);
- Este de notat faptul că 76% din repondenți arată că programele/ activitățile educaționale sunt organizate pe baza unui plan anual .

Rezultatele intermediare ale cercetării demonstrează un nivel ridicat de interes al operatorilor culturali pentru activități educaționale, în general și pentru activități de EA, în particular. Cercetări ulterioare, mai aprofundate, este necesar a fi întreprinse.

2.2.3. Ce sondaje/ studii au fost realizate referitor la motivația celor care învață?

¹⁷ Sursa: CPPC

O serie de inițiative de reformă a programelor de formare au fost luate pentru a răspunde nevoilor specifice ale profesorilor (inclusiv ale educatorilor), pentru a face față schimbărilor ce au apărut în rolul pe care aceștia trebuie să îl joace într-o societate bazată pe cunoaștere. Astfel:

- Proiectul pentru educație rurală are o componentă de formare a profesorilor din mediul rural care nu au calificarea necesară, componentă construită pe principii moderne, cu un curriculum bazat pe competențe ;
- Ca o consecință a implementării Legii nr. 288/2004, a fost proiectat un nou plan de formare a profesorilor, atât pentru ciclul primar, cât și pentru cel secundar. Pe de o parte, pregătirea tuturor profesorilor cu programe de formare la nivel terțiar reprezintă un pas înainte. Pe de altă parte, concentrarea pe pregătirea didactică generală conduce la un risc privind o activitate eficientă la clasă a participanților la aceste programe de formare. Formarea inițială a profesorilor pentru nivelul gimnazial nu lasă foarte mult loc pentru didactică. Accentul pus pe formarea psihopedagogică generală face ca programele de formare să nu le fie de un foarte mare ajutor profesorilor atunci când trebuie să facă față provocărilor școlii moderne, într-o societate bazată pe cunoaștere;
- Cercetările realizate de Institutul de Științe ale Educației (Singer, Sarivan 2006) arată că optimizarea formării profesorilor trebuie să ia în considerare următoarele:
 - o procesul didactic centrat pe competențe;
 - o focalizarea pe înțelegerea profundă de către studenți a celor predate la clasă (experimentarea celor învățate, rezolvarea unor probleme reale, la nivelul elevilor din clasa respectivă, dezvoltarea și aplicarea unor proiecte în școli constituie tot atâtea moduri de a aprofunda conceptele învățate în universitate);
 - o contextualizarea învățării (achizițiile din timpul cursurilor sunt luate/ aplicate din/ în situații reale);
 - o dezvoltarea unor instrumente ale cunoașterii (strategiile de predare/ învățare reprezintă atât concepte ce trebuie explorate de către studenți, cât și metode de prezentare a cunoștințelor);
 - o promovarea unor parteneriate de învățare/ cunoaștere (exemplul pe care profesorul îl dă în mediul academic este decisiv pentru calitatea relațiilor pe care viitorul profesor le va dezvolta cu elevii);
 - o orientarea formativă a evaluării (rezultatele învățării achiziționate de viitorii profesori vor fi măsurate pe baza unor criterii transparente, prin intermediul unor instrumente variate, care să reflecte, cu cât mai multă acuratețe, nivelul competențelor dobândite).

2.2.4. Ce măsuri au fost luate pentru a mobiliza pe cei care învață și pentru a crește participarea la procesul de învățare?

O măsură importantă de mobilizare a populației adulte pentru a participa la activități de EA constă în furnizarea unor servicii de orientare în carieră și de consiliere a adulților¹⁸. Principalele rezultate în această direcție sunt următoarele:

- **Schimbarea, în ultimii cinci ani, a felului în care orientarea și consilierea în carieră este furnizată în România:**

¹⁸ Studiu CEDEFOP privind rutele de calificare și competențele necesare consilierilor de orientare în carieră, ISE, București, ianuarie 2008

Serviciile de orientare și consiliere în carieră sunt oferite în România prin două rețele principale: rețeaua serviciilor din educație și rețeaua serviciilor de ocupare a forței de muncă.

Serviciile furnizate de personalul calificat care lucrează în aceste două rețele sunt gratuite și sunt accesibile unui grup țintă larg: pentru sectorul educațional – elevi din învățământul preșcolar, primar și secundar, studenți din învățământul superior, iar, pentru piața muncii - șomeri.

Există și alte organizații care oferă orientare și consiliere profesională în România, cum sunt Centrele de Probațiune (din cadrul Ministerului de Justiție) și departamentele de orientare din cadrul Agenției Naționale pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor.

Inițiativele sectorului neguvernamental și privat nu sunt vizibile și nu au un impact larg, la nivel național.

▪ **Serviciile de orientare și consiliere profesională în domeniul ocupării forței de muncă:**

- A fost înființată EURES – Rețeaua națională de servicii (<http://www.anofm.ro/eures>). Ca membră EURES, ANOFM oferă servicii de mediere a muncii¹⁹. Parteneri ai serviciilor publice, în cadrul rețelei, sunt: sindicate, organizații private, diferiți alți actori de pe piața muncii. Comisia Europeană coordonează această rețea;
- În perioada 2004-2008, ANOFM a înființat 8 centre pilot, în cele 8 regiuni de dezvoltare din România, printr-un program național intitulat „Servicii pentru populația cu nevoi speciale”. În următorii ani, rețeaua va fi extinsă la 42 de centre, câte unul în fiecare județ;
- Proiectul „Informare și consiliere privind cariera” (finanțat prin Banca Mondială) a avut rezultate notabile în perioada 2005-2008: au fost elaborate 100 de noi profile ocupaționale; practicienii au participat la sesiuni de formare pentru utilizarea acestor profile, ca și pentru utilizarea chestionarului de interes profesional Jackson; este în construcție portalul pentru consilierii ce lucrează în domeniul ocupării;
- ANOFM a organizat târguri de forță de muncă pentru diferite categorii de beneficiari: tineri absolvenți, populația rroma, persoane marginalizate, care au putut beneficia de aceste servicii în timpul evenimentelor respective. În 2007, a fost dezvoltat un proiect în zonele rurale și în comunitățile rroma.

▪ **Serviciile de orientare și consiliere profesională pentru tineri:**

Agencia Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor (ANSIT) și-a extins rețeaua la nivelul întregii țări (www.ansitromania.ro), grupul țintă fiind alcătuit din tineri cu vârsta între 14 și 35 ani. Activități pe teme de tehnici de marketing personal, oportunități de muncă voluntară și dezvoltare personală sunt desfășurate adesea în colaborare cu instituții de educație formală.

2.2.5. Reprezintă grupurile specifice o țintă pentru EA? Care dintre ele?

Măsuri importante de îmbunătățire a accesului la învățare și crearea unor oportunități pentru copiii și tinerii cu nevoi speciale, ca și pentru cei ce provin din medii socio-economice dezavantajate au fost luate în contextul unor proiecte coordonate de MECT și co-finanțate de finanțatori externi: Proiectul pentru educație rurală; acțiuni în cadrul proiectelor Phare „Acces la educație pentru grupuri dezavantajate, cu focalizare pe

¹⁹ Această calitate a fost stabilită prin “Documentul de poziție al României RO 50/ 01 – Capitolul 2 – libera circulație a persoanelor”.

populația rroma” (2002-2004) și „Acces la educație pentru grupuri dezavantajate” (2004-2006); Phare TVET (2002, 2003 și 2004-2006); Dezvoltarea formării profesionale continue a profesorilor din sistemul național de învățământ; Educația pentru informare în zonele rurale dezavantajate. Una dintre principalele arii de intervenție se referă la îmbunătățirea calității resurselor umane disponibile în zonele rurale, scopul urmărit fiind creșterea participării la educație, îmbunătățirea performanței școlare, încurajarea participării la educația permanentă la nivel superior și combaterea excluziunii sociale.

Și alte măsuri s-au adresat populației adulte din mediul rural care au urmărit încurajarea participării la EFP, cum au fost programele de formare organizate de serviciile publice de ocupare (aproximativ 15.000 de persoane din mediul rural, în 2006).

ANOFM, prin programele de formare profesională oferite, asigura, gratuit, accesul persoanelor provenite din mediul rural, înregistrate în evidențele agenției ca persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, în vederea dobândirii de competențe care să le crească șansele de ocupare pe piața muncii.

Astfel, în 2007, în programele de formare profesională organizate de ANOFM au fost cuprinse 21.147 persoane care desfășoară activități în mediul rural (din care 20.992 șomeri).

Populația rroma reprezintă un alt grup dezavantajat, care a beneficiat în 2006 de programe speciale promovate de autoritățile publice (Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Rromi, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă), societatea civilă sau donori externi (Uniunea Europeană, Fondul de Educație pentru Rromi, Banca Mondială etc.), programe care au încurajat participarea la EFP.

Guvernul României a adoptat HG nr. 430/2001 privind **Strategia pentru îmbunătățirea situației rromilor**, iar ANOFM s-a implicat activ în implementarea acestei strategii. Astfel, din anul 2001, ANOFM a elaborat și implementat programe de ocupare care se adresează populației de etnie rroma. ANOFM a nominalizat la nivelul fiecărei agenții pentru ocuparea forței de muncă județene/ a municipiului București câte o persoană responsabilă cu implementarea acestor programe.

Realizările obținute în urma implementării programelor de ocupare pentru persoanele de etnie rroma sunt următoarele:

- În 2007 s-au încadrat în muncă, 15.987 de persoane de etnie rroma și au fost pregătite profesional 1.613 persoane de etnie rromă;
- În decembrie 2007, a fost inaugurat în Blaj, județul Alba, Centrul de Sprijin Social pentru Rromi, centru înființat cu ajutorul financiar al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) a alocat pentru acest centru 30.000 USD). Pentru acest centru ANOFM a cheltuit, până în acest moment, suma de 480 mii lei; beneficiarii direcți ai acestui proiect sunt membri ai comunității de rromi din localitatea Blaj și din zonele învecinate.

Centrul are următoarele obiective:

- îmbunătățirea accesului rromilor la serviciile publice, stimularea participării rromilor la viața economică, socială, educațională și culturală a comunității;
- producerea unor schimbări pozitive în opinia publică în legătură cu etnia rromilor;
- creșterea gradului de participare a rromilor pe piața muncii;
- îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională;
- îmbunătățirea stării de sănătate prin creșterea accesului la informații și servicii medicale, sprijin pentru înscrierea la medicul de familie;
- formarea unor aptitudini și abilități organizatorice și antreprenoriale;

În concluzie, problema rromilor este una complexă, aceștia având nevoie de sprijin în ceea ce privește ocuparea, educația, sănătatea etc., pentru a li se asigura șanse egale cu restul populației.

În același timp, MECT va continua **inițiativele legislative** privind adecvarea învățământului pentru rromi, demarate în perioada 2006-2008, precum și programele de formare a resurselor umane pentru învățământ ale etniei rrome, prin cursurile de vară pentru viitorii profesori de limba și istoria rromilor, cu durata de 3 săptămâni, însoțite de formarea la distanță acestora, după modelul prin care, în perioada 2000-2008, s-au format 300 de cadre didactice rrome (prin cursurile IDD organizate de Universitatea București și UBB Cluj Napoca, precum și prin Programul de învățământ rural).

Totodată, MECT va continua formarea continuă a cadrelor didactice nerrome care lucrează cu copii rromi (500 de persoane anual), cât și formarea mediatorilor școlari rromi pentru nevoile proiectelor derulate de MECT în localități defavorizate socio-cultural. În ultimii 3 ani, au fost formați anual între 180 și 380 de mediatori școlari rromi.

Programe și măsuri ale MECT ce au ca impact formarea și cooptarea resursei umane rrome în sistemul educațional și în societate

1. Resurse umane implicate în organizarea și funcționarea sistemului de învățământ pentru rromi
 - Existența a două posturi de reprezentare a problematicii populației roma la nivel educațional în cadrul MECT – DGÎLMRP;
 - Existența posturilor de inspectori pentru problemele școlarizării rromilor în structura inspectoratelor școlare județene (din 1999 și până în prezent);
 - Formarea și cooptarea a 60 de metodiști rromi pentru problemele școlarizării rromilor;
 - Formarea a peste 600 de mediatori școlari rromi (prin Programul PHARE al MECT - DGÎLMRP pentru categorii defavorizate sau prin parteneriate dintre DGÎLMRP și ANR);
 - Finanțarea anuală a unui număr de 420-490 catedre de limba și istoria rromilor, pentru profesorii rromi care predau aceste discipline în școli.
2. Formarea inițială și continuă a profesorilor rromi
 - Formarea inițială a 40 de profesori de limba rromani (3 module), în cadrul stagiilor organizate în perioadele: 28.08 - 03.09 și 04.09 -11.09. 2007;
 - Formarea a 60 de tutori educaționali pentru predarea metodologiei de predare a limbii Rromani și a istoriei etniei rrome;
 - Formarea a 60 de profesori de istorie rromă;
 - Formarea a 260 de profesori de limbă rromani;
 - Formarea a 42 de inspectori școlari rromi;
 - Formarea a 42 de formatori regionali în Rromanipen educațional;
 - Formarea a 66 de mediatori școlari rromi;
 - Formarea a 62 de formatori pentru programul „a doua șansă”, la nivel regional;
 - Formarea a 117 mediatori școlari rromi, în afara Programului Phare.
3. Formarea continuă a 420 profesori nerromi care lucrează cu copii și elevi rromi, din perspectiva Rromanipen educațional (ansamblul valorilor rrome, cu impact educațional)

Mega-programul educațional PHARE al Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului

- Încadrarea mediatorilor școlari rromi formați în diferitele etape ale mega-programului (64 de mediatori pentru școlile din cele 10 județe cuprinse în program în perioada 2003-2004; formarea altor 103 de mediatori școlari pentru nevoile celui de al doilea stagiu al Programului, în perioada 2005 și 2006; formarea, în prezent, a altor 280 mediatori școlari rromi pentru școlile din extensiile programului;
- Formarea cadrelor didactice rrome și nerrome care lucrează cu copii rromi, precum și a inspectorilor rromi și nerromi;
- Furnizarea de cursuri de recuperare școlară a comunității rrome, pentru copii, tineri și adulți cuprinși în program;
- Organizarea de „școli ale mamelor rrome” în comunitățile rrome din vecinătatea școlilor cuprinse în program;
- Elaborarea de materiale educaționale (unele bilingve, în românește și în limba rromani) pentru preșcolarii și elevii ciclului primar, dar și manuale-ghiduri pentru cursanții și profesorii cuprinși în programul „a doua șansă”, pentru studiul limbii rromani și al altor discipline.

Măsuri și direcții strategice inițiate de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului în cadrul Parteneriatului strategic cu Reprezentanța UNICEF în România

- Editarea, în anii 2006 și 2007, a două lucrări pentru uzul elevilor și al adulților, privind deportarea rromilor;
- Formarea a 55 de cursanți rromi, în cadrul a trei cursuri de vară de limba și istoria rromilor (2005-2007), cu scopul abilitării acestora pentru a preda limba și istoria rromilor;
- Continuarea „Programului național multianual de formare a cadrelor didactice nerrome care lucrează cu elevi și copii rromi”, inițiat de MECT în parteneriat cu Organizația „Salvați Copiii!” în anul 2004, într-o nouă formulă, pentru pregătirea a 150 formatori naționali în Romanipen educațional, în parteneriat și cu sprijinul financiar al Reprezentanței UNICEF în România, cu Biroul Regional PER (Proiectul pentru Relații Etnice – SUA) și cu ONG-ul „Romani CRISS”.

Toate activitățile educaționale pentru rromi ce și-au demonstrat utilitatea și eficiența, între 1990 – 2001 s-au regăsit ulterior și în Strategia guvernamentală privind îmbunătățirea situației romilor (aprobată prin H.G. 430/2001 și H.G. 522/2006). Măsuri extinse se regăsesc în planul general de măsuri elaborat în contextul **Deceniului de incluziune a romilor**, fiind promovate programe specifice de către autoritățile publice (MMFEȘ, MECT, ANOFM, ANR), societatea civilă sau finanțatori externi (Uniunea Europeană, Fondul de Educație pentru Rromi, Banca Mondială etc.), programe prin care se încurajează participarea la EFP.

2.2.6. Există indicatori implementați, referitori la participarea la EA? Dacă da, care sunt aceștia? Dacă nu există, care ar fi realist de aplicat în contextul dumneavoastră?

2.3. Monitorizarea și evaluarea programelor, evaluarea rezultatelor învățării

Evaluarea rezultatelor învățării este crucială pentru orice proces educațional. Cu atât mai complexă este măsurarea rezultatelor educației adulților, aceasta fiind influențată de o gamă largă de aspecte, cum sunt: dezvoltarea personală, factorii socio-economii și culturali, implicând atât competențele, cât și atitudinile. Din acest motiv, această secțiune trebuie să

acoperire o monitorizare cuprinzătoare și o evaluare care să ia în considerare nivelul programatic și individual.

- 2.3.1. Are loc o evaluare a rezultatelor învățării în cazul programelor de EA, în perspectiva programelor de la nivel național, regional și local, dar și în perspectiva celui care învață? Dacă da, ce metode se utilizează?**
- 2.3.2. Ce instrumente și mecanisme se aplică pentru monitorizarea și evaluarea calității programelor de EA?**
- 2.3.3. În ce măsură sunt folosite rezultatele pentru: a) îmbunătățirea legislației; b) formularea de politici; c) dezvoltarea de programe?**
- 2.3.4. Există indicatori implementați, referitori la rezultatele programelor de EA? Ce indicatori ar fi realist de aplicat în contextul dumneavoastră?**

Proiectul multi-anual Phare 2004-2006 „Dezvoltarea formării profesionale continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar”, derulat de Centrul Național de Formarea a Personalului Didactic din Învățământul Preuniversitar (CNFP), se adresează profesorilor și managerilor/ directorilor din liceele din zona rurală. Obiectivele specifice ale proiectului sunt următoarele:

- Asigurarea unei capacități relevante a CNFP și a celor 16 centre regionale, prin îmbunătățirea standardelor de FPC pentru beneficiarii finali (manageri/ directori și profesori), inclusiv adaptarea curriculum-ului specific și dezvoltarea capacității Comisiei de Acreditare specializate, pentru evaluarea și acreditarea programelor de formare;
- Identificarea și dezvoltarea competențelor necesare profesorilor și managerilor pentru a asigura o educație de calitate în școlile din mediul rural;
- Îmbunătățirea calității și a cadrului metodologic al sistemului de formare in-service și a procedurilor de acreditare a programelor de formare;
- Acordarea de sprijin și asistență CNFP pentru pregătirea, implementarea și monitorizarea schemelor de grant în cadrul programelor Phare 2005 și 2006.

În ceea ce privește inovarea, exemplele de bună practică și cercetarea în domeniul EA, se poate aminti dezvoltarea unui sistem de analiză a nevoilor de formare ale profesorilor și managerilor/ directorilor de școli din mediul rural.

Programe de formare în zona rurală

Program-(nume și scurtă descriere)	a) Furnizor (vă rugăm să alegeți categoria potrivită de mai jos):			b) Aria de învățare (vă rugăm să alegeți aria potrivită de mai jos):			c) Grupul/ grupurile țintă	d) Costul programului	e) Sursa de finanțare
	Public/ de stat	O N G	Pri-vat	Competențe generale	Deprinderi tehnice	Cunoștințe, inovare			
Dezvoltarea profesională la nivelul școlilor din județe	x			Competențe metodologice și de comunicare			Profesori din școlile localizate în sate		Banca Mondială
Acces la educație pentru grupurile dezavantajate, în special roma	x			- educație inclusivă - integrare culturală			Profesori din învățământul preuniversitar		Phare
Formarea într-o societate bazată pe cunoaștere			x	- utilizarea TIC - predarea pe baza TIC			Profesori din învățământul preuniversitar		Surse private

2.4. Statutul educatorilor/ facilitatorilor pentru adulți și formarea profesională a acestora

Această secțiune se referă la resursele umane disponibile pentru EA și descrie inițiativele cheie și schimbările apărute sub aceste aspecte, din 1997 (CONFINTEA V).

- 2.4.1. **Ce calificări/ tip de formare sunt solicitate educatorilor/ facilitatorilor pentru adulți? Ce măsuri de formare profesională continuă/ in-training sunt implementate?**
- 2.4.2. **Este EA considerată ca un domeniu cu profesii specifice? Există instituții de învățământ superior care oferă aceste calificări? Dacă da, vă rugăm să exemplificați.**
- 2.4.3. **Vă rugăm să precizați procentul educatorilor/ facilitatorilor pentru adulți din totalul personalului didactic din țara dumneavoastră.**
- 2.4.4. **Care este nivelul de ocupare și de remunerare în EA?**

Înainte de anul 2000, nu existau reglementări și nici un punct de vedere comun, la nivel național, cu privire la educația și formarea profesională a adulților. Formatorii erau pregătiți prin programe diverse de „formare de formatori”, cu o durată variind între 3 zile și 2 ani, cu abordări pedagogice și grupuri țintă dintre cele mai diferite. La nivelul învățământului superior nu existau programe de „formare de formatori”, de masterat sau de „studii aprofundate”.

Formatorul nu avea un statut profesional propriu, situația fiind aceeași și pentru alte categorii de personal (manager de programe de formare, tutore, coach etc.). Fiecare furnizor de formare avea dreptul să angajeze formatori în funcție de reglementările sale interne, de propriile interese sau după propria dorință. Angajarea formatorilor se făcea după criterii subiective (persoane cunoscute sau recomandate) și nu în funcție de competențe sau performanțe.

La nivel de sector, existau unele reglementări ale activității de formare. De exemplu, în sectorul educațional, existau programe de „formare de formatori” și furnizori acreditați, în contextul programelor de reformă finanțate, de obicei, din exterior – Phare, Banca Mondială etc. După finalizarea acestor programe, certificatele obținute nu erau însă recunoscute la nivel național. În sectorul sănătății, existau reglementări interne cu privire la evaluarea și acreditare formatorilor, pe baza unor standarde proprii. În instituțiile de cultură, statutul formatorilor era stabilit printr-o lege specială, formatorii având un tratament identic cu profesorii din sistemul național de învățământ.

În absența unor reglementări la nivel național privind statutul formatorului, nu există nici date statistice relevante pe această temă.

Începutul reglementărilor la nivel național l-a constituit apariția OG nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, precum și a reglementărilor subsecvente (procedurile de autorizare a furnizorilor de formare, procedurile de certificare), implementate începând cu 2004, sub coordonarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților. Legislația în vigoare stipulează obligația furnizorilor de formare (care solicită autorizarea) de a folosi, începând din 2010, formatori profesioniști (sub aspectul competențelor psiho-pedagogice necesare formării profesionale a adulților), dar cadrul legal al FPC este acum în curs de modificare.

În 2001 a fost elaborat **standardul ocupațional de „Formator”**, având patru unități de competențe: planificarea formării; furnizarea formării; evaluarea cursanților; revizuirea și promovarea programelor de formare. În 2007, acest standard a fost revizuit și are acum 8 unități de competențe: planificarea formării; furnizarea formării; evaluarea cursanților; utilizarea metodologiilor avansate de formare; marketingul formării; planificarea programelor de formare; organizarea programelor de formare; evaluarea, revizuirea și asigurarea calității programelor de formare.

Suplimentar, începând cu 2004, au fost implementate reglementări naționale privind evaluarea și recunoașterea competențelor dobândite în contexte non-formale și informale de învățare. Astfel, au fost autorizate centre de evaluare de competențe,

inclusiv pentru ocupație de „Formator” (în cele ce urmează se vor prezenta date cu privire la centrele de evaluare de competențe).

Ocupație de „Formator” nu are nici acum un statut special. Există unele excepții, în funcție de sector. De exemplu, formatorii care lucrează în instituții de cultură își mențin statutul anterior, care este similar statutului cadrelor didactice din sistemul de educație.

Se poate vorbi de o formare inițială și de o formare profesională continuă a formatorului²⁰.

Formarea profesională inițială se referă la:

- cursul obligatoriu de „Educație a adulților - EA”, care se adresează studenților din departamentele cu specializare în științele educației, din Facultățile de Psihologie și Pedagogie. Este un curs de un semestru, o introducere în tematica EA, oferind studenților o imagine generală asupra domeniului: definirea conceptelor; relevanța EA în societatea zilelor noastre; arii de acțiune în EA; specificul predării, învățării și evaluării în EA; structura EA în România;
- cursul opțional de EA oferit de departamentele din universități responsabile cu formarea inițială și continuă a profesorilor;
- programele de Master în EA, oferite de Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea din București etc. privind consilierea, dezvoltarea de programe, evaluarea.

În 2001, la un an de la apariția Memorandum-ului pentru educația pe tot parcursul vieții, la Universitatea „Al. I. Cuza” Iași a fost introdus primul Masterat European de Educație a Adulților. A fost rezultatul contractelor de colaborare dintre IIZ/DVV – Proiect România, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea din Hanovra și Noua Universitate Bulgară din Sofia. Această primă formă de învățământ postuniversitar din România consacrată EA a beneficiat de finanțarea a câte zece burse pentru fiecare promoție, din partea IIZ/DVV Bonn.

În contextul cooperării dintre IIZ/DVV Bonn și universitățile afiliate la rețea, au fost accesate mai multe programe europene: Grundtvig 1, 2, 3 și 4, având ca rezultat cursuri și programe comune de formare a formatorilor din domeniul EA; Socrates G1 – TEACH – Pregătirea educatorilor pentru adulți din formarea profesională continuă și din învățământul superior, în urma căruia a fost elaborat curriculum-ul pentru o facultate europeană de EA.

Programul „Master European în Educația Adulților” (MEEA) este un program de studii de masterat care a fost dezvoltat în comun de o rețea de opt universități din șapte țări europene: Universitatea din Ostrava (Republica Cehă), Școala Daneză de Educație – Universitatea din Aarhus (Danemarca), Centrul de Educație Continuă Palmenia (Finlanda), Universitatea din Kaiserslautern (Germania), Universitatea din Duisburg-Essen (Germania), Universitatea din Florența (Italia), Universitatea de Vest din Timișoara (România), Universitatea din Barcelona (Spania).

Prin programul MEEA se urmărește calificarea participanților, în vederea unei munci profesioniste în domeniul EA, în contexte europene. Studenții vor dobândi cunoștințe teoretice și deprinderi practice care le vor permite să intervină în activități practice, din arii specifice ale domeniului. Ei vor dobândi deprinderile cultural-reflexive necesare pentru a acționa în contexte interculturale, vor conștientiza oportunitățile pe care Europa le oferă ca potențială piață a muncii pentru educatorii pentru adulți și vor fi capabili să valorifice aceste oportunități.

Acest program de masterat este oferit în România de Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Sociologie și Psihologie, Departamentul de Științe ale Educației și beneficiază de suportul științific și logistic al Institutului Român de Educație a Adulților

²⁰ Proiectul Leonardo da Vinci “VINEPAC”, Raport, 2007

(IREA). Programul MEEA se derulează în Timișoara din 2006, prima promoție de absolvenți primind diploma de „Master” în vara anului 2008.

În ceea ce privește **formarea profesională continuă** pentru educatorii pentru adulți/ formatori, există următoarele posibilități:

- un program de perfecționare, la fiecare cinci ani, a profesorilor până la nivelul învățământului secundar, care oferă un curs opțional de psiho-pedagogia educației adulților, cu scopul de a-i ajuta pe profesori să interacționeze cu grupuri țintă indirecte (adulți, în special părinți); acest program de formare este finanțat de MECT, prin Centrul Național de Formarea a Personalului Didactic din Învățământul Preuniversitar;
- programe de formare pentru *formator și formator de formatori*, oferite de furnizori de formare autorizați de Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților, atât instituții publice, cât și firme private sau ONG-uri (a se vedea tabelul de mai jos).

Furnizori de FPC autorizați pentru formarea de formatori

	Furnizori de formare autorizați		
	Instituții publice	ONG-uri	Firme private
Furnizori autorizați pentru <i>formator</i>	15	23	27
Furnizori autorizați pentru <i>formator de formatori</i>	2	8	15

Sursa: <http://www.cnfpa.ro>, martie, 2007

- o serie de seminarii, formare la locul de muncă sau prin diferite proiecte internaționale (de exemplu, pentru consiliere profesională), corespunzător unor nevoi de formare la nivelul sectoarelor (de obicei, aceste forme de pregătire nu conduc la certificare);
- evaluarea și certificarea competențelor dobândite în contexte non-formale sau informale de învățare, prin centrele de evaluare de competențe autorizate de CNFPA (a se vedea tabelul de mai jos).

Centre de evaluare de competențe autorizate pentru ocupația de „formator”

	Centre de evaluare de competențe autorizate		
	Instituții publice	ONG-uri	Firme private
Centre de evaluare de competențe autorizate pentru <i>formator</i> sau <i>formator de formatori</i>	1	2	1

Sursa: <http://www.cnfpa.ro>, martie, 2007

Înființarea în 2006 a **Comitetului sectorial „Educație și formare profesională, cercetare-dezvoltare și sport”**, (ca structură de dialog social, constituită din reprezentanți ai patronatelor, sindicatelor, asociațiilor profesionale, autorităților de reglementare, furnizorilor de formare etc. și având ca principal scop dezvoltarea și validarea calificărilor dintr-un anumit sector) a impulsionat analiza calificărilor asociate educației adulților. Astfel, ultima versiune a standardului ocupațional de „formator” a fost validată de comitetul sectorial.

În 2006 a luat ființă **Grupul Național de Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională** (GNAC), structură creată la nivel național pentru a armoniza conceptul de calitate și standardele din educație și formare profesională, îndeplinind și rolul de Punct Național de Referință al Rețelei Europene de Asigurarea Calității în EFP

(ENQA-VET). De asemenea, înființarea Agenției Române pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS) și a Agenției Române pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP) pot avea un impact asupra statutului profesional al formatorului.

Ca principale obiective la nivel de politici, privind statutul formatorului, așa cum au fost acestea formulate de comitetul sectorial, pot fi menționate următoarele:

1. Definirea unitară a conceptului de „formator”, pe baza unui nucleu comun de competențe, dar cu diferențieri pentru funcții specifice:
 - conceptul de „formator” extins la toate categoriile de formatori;
 - nucleu comun de competențe pentru toți formatorii, independent de nivelul de calificare;
 - „programe cadru” comune pentru formarea de formatori;
 - proceduri comune pentru evaluarea și acreditarea formatorilor;
 - diferențierea diferitelor categorii de formatori în baza unor competențe opționale;
2. Dezvoltarea asociației/ asociațiilor profesionale ale formatorilor, ca organisme de auto-reglementare;
3. Dezvoltarea programelor de învățământ superior în domeniul EA;
4. Implementarea sistemelor de asigurarea calității și managementului calității – pe baza modelelor ISO sau EFQM.

3. Cercetare, inovare și bune practici

3.1. Studii de cercetare în domeniul EA

Această secțiune reflectă ultimele cercetări în domeniul EA:

- 3.1.1. Ce studii cheie în EA au fost întreprinse recent (în ultimii cinci ani) în țara dumneavoastră?**
- 3.1.2. Care au fost principalele întrebări la care au încercat să răspundă aceste studii?**
- 3.1.3. Care au fost principalele rezultate?**
- 3.1.4. În ce măsură aceste rezultate au fost valorificate prin politici și acțiuni practice? Cum au influențat activitățile practice? Vă rugăm să exemplificați.**

Referitor la activitatea de cercetare, deși există institute de cercetare cu orientare directă către EA (Institutul Național de Cercetare Științifică în Domeniul Muncii și Protecției Sociale, Institutul Național de Științe ale Educației, Institutul Român de Educație a Adulților etc.), ca și preocupări legate de cercetare la nivelul universităților, activitatea de cercetare în domeniul EA necesită o dezvoltare continuă, de la colectarea de date, până la dezvoltarea teoretică. Cu atât mai mult este nevoie de cercetare cu cât inconsistența conceptelor la nivel de politici în domeniul EA se explică și prin nivelul insuficient al cercetării în domeniu.

Pot fi însă subliniate și câteva realizări.

În 2002-2003, a fost realizată o cercetare diagnostic privind situația EA în România, sub coordonarea Institutului Român de Educație a Adulților (IREA) din Timișoara și a IIZ-DVV Proiect România, în urma căreia a fost publicat, în 2003, „*Portretul educației adulților în România*”.

De asemenea, în 2006, Institutul de Științe ale Educației (ISE) din București a publicat prima analiză diagnostic, de tip SWOT, cu privire la situația educației, din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții.

Din 2005, un capitol special al raportului anual privind starea sistemului național de educație se referă la EA, urmărindu-se direcțiile europene de atingere a obiectivelor „Lisabona 2010”. Cele două rapoarte de progres, publicate la nivel european, bazate pe compararea stării de fapt cu sistemul de indicatori anterior stabilit, au avut un impact puternic la nivel de politici. Prin includerea unor date specifice de EA în raportul anual privind starea învățământului, se stabilesc legături directe între cercetarea și politicile de EA.

Formatul de colectare a datelor de EA, furnizat de EUROSTAT cu scopul comparării țărilor europene, a fost implementat de Institutul Național de Statistică în procesul de colectare a datelor.

Pe lângă cercetările cu caracter de diagnoză, au mai fost întreprinse o serie de cercetări ameliorative, realizate de obicei prin intermediul unor proiecte bazate pe granturi, în cadrul programelor europene. Această abordare a permis să se lucreze în echipe internaționale și să se realizeze schimburi de experiență, în beneficiul tuturor țărilor participante.

Pot fi menționate câteva exemple de proiecte de cercetare derulate de IREA:

- **ACCED** (2004-2006) „*Proiectarea educației continue pentru consilierii care lucrează în educația adulților*”, proiect Socrates-Grundtvig 1.1, coordonat de IREA, abordând consilierea adulților ca subiect de cercetare. Vor fi valorificate rezultatele pozitive obținute prin proiectul „*Dezvoltarea serviciilor de consiliere psiho-pedagogică pentru adulți*” **DPPC** (2002-2004). Prin ACCED se urmărește să se ofere un model coerent de program de formare, compatibil la nivel european și care se adresează practicienilor din domeniul consilierii adulților;
- **LLL-EDC** „*Învățare pe tot parcursul vieții/ Lifelong Learning pentru cetățenie activă în Europa*” (2005-2007) – proiect Socrates-Grundtvig G1, sub coordonarea Școlii Daneze de Educație. Scopul studiului a fost colectarea informațiilor existente la nivel european și elaborarea unei analize referitoare la educația pentru o cetățenie democratică la nivelul populației adulte. Proiectul a încercat totodată să îmbunătățească politicile locale, regionale și europene cu privire al domeniul abordat. Colectarea de date empirice și întâlnirile de analiză a politicilor au fost combinate cu participarea practicienilor, cu scopul de a crea legături între cercetare, elaborarea de politici și practica efectivă. Datele au fost culese din: Austria, Danemarca, Germania, Ungaria, Spania, Polonia, Slovenia, România și Marea Britanie;
- **NetTrain** (2005-2007) „*Competențele de cooperare și de lucru în rețele a persoanelor cheie din domeniul educației adulților*”, proiect Grundtvig 1 coordonat de Germania. Scopul proiectului a fost identificarea competențelor de comunicare/ cooperare în rețea ale persoanelor cheie implicate în EA;
- **VINEPAC** (2006-2008) „*Validarea competențelor psiho-pedagogice informale și non-formale ale educatorilor pentru adulți*”, proiect Leonardo da Vinci având ca scop dezvoltarea unei metodologii de validare și certificare a competențelor psiho-pedagogice dobândite de educatorii pentru adulți în contexte non-formale și informale de învățare (a se vedea Anexa nr. 4.3);
- **ELDERLY NEVER LONELY** (2005-2007) „*Tratament egal și demnitate umană pentru persoanele în vârstă*”. Grupul țintă al proiectului a fost compus din manageri și lucrători din ONG-uri care interacționează cu persoane în vârstă, având grijă de nevoile și problemele acestora, cu scopul de a îmbunătăți competențele manageriale și pedagogice, pentru a diversifica și a personaliza serviciile oferite acestei categorii de populație;

- **EAGLE (2006-2008)** „Abordare europeană a învățării permanente inter-generații”, proiect Grundtvig 1, coordonat de FIM-NeuesLernen, Universitatea Friedrich-Alexander, Erlangen - Nurnberg din Germania. Proiectul se concentrează pe domeniul învățării inter-generații, desfășurat și în context formal, dar cu accent pe contextele non-formale și informale, încercând să elaboreze o grilă de analiză a celor mai bune practici în domeniu;
- **INCLUD-ED (2006-2010)** „Strategii de incluziune și coeziune socială în Europa, prin educație”, proiect Program Cadru 6 - FP6, coordonat de CREA - Universitatea din Barcelona, Spania. Scopul proiectului este realizarea unei analize a strategiilor educaționale, pentru indentificarea căilor de generare de inechități și de excluziune socială, dar și de realizare a coeziunii sociale.

De asemenea, IREA este principalul organizator al *Conferinței Naționale de Educația Adulților*, un eveniment științific la care se întâlnesc cercetători, practicieni, reprezentanți ai principalelor instituții care elaborează politici în domeniu, ai universităților, sindicatelor, asociațiilor profesionale, pentru a discuta subiectele relevante ale EA. Prima conferință a avut loc în 2001, cu tema „Educația adulților în România – Politici educaționale, culturale și sociale”, iar cea de a doua conferință, din 2006, a abordat tema „Educătorul pentru adulți – statut, rol, competențe și provocări”.

Studii și sondaje în România privind influența mass-media²¹

În România, se realizează de câțiva ani monitorizări, sondaje și studii privind influența mass-media, în special la TV, asupra publicului, inclusiv asupra copiilor și tinerilor.

Consiliul Național al Audiovizualului (CNA), în urma monitorizărilor, a adresat câteva somații publice posturilor TV pentru încălcarea reglementărilor privind protecția copiilor în cadrul serviciilor de programe, deoarece au difuzat la ora 20.00 filme cu încadrare greșită „*interzis minorilor sub 12 ani*”, deși ele fac parte din categoria filmelor „*interzise minorilor sub 16 ani*” și pot fi difuzate numai după ora 22.00. CNA a solicitat public să participe la elaborarea legilor privind protecția copilului.

Monitorizarea articolelor din presă care tratează teme relevante domeniului educației (realizată de Centrul Educația 2000+, în perioada ianuarie-iunie 2004) și monitorizarea aparițiilor TV care tratează astfel de teme (realizată de Agenția de Monitorizare a Presei, în perioada mai-iunie 2004) conduc spre următoarele concluzii: interesul pentru teme relevante domeniului educației este minim (la TV) și relativ suficient (în presă); interesul se îndreaptă mai ales spre „senzaționalul” din domeniul educației (atât la TV, cât și în presă); imaginea elevului și imaginea profesorului sunt preponderent negative (atât în presă, cât și mai ales la TV, profesorul apare violent, corupt, protestatar).

În România, relativ recent, s-au realizat sondaje și studii privind utilizarea și influența mass-media, cu metodologii riguroase și rezultate recunoscute. Studiul „Utilizare, atitudini și așteptări ale consumatorilor români de mass-media”, realizat de Institutul de Marketing și Sondaje (IMAS), în primăvara anului 2004, la cererea CNA (prezentat în vol. Studii și Cercetări Audiovizuale, nr. 1, editor CNA, octombrie 2004) oferă informații asupra relațiilor complexe dintre media audiovizuale și consumatorii de toate categoriile.

Studiul „Expunerea copiilor la programele Radio și TV” realizat de Gallup România și Metrou Media Transilvania, în aprilie 2004, la cererea CNA (prezentat în vol. Studii și cercetări Audiovizuale, nr. 2, editor CNA, octombrie 2004), oferă date reprezentative pentru familiile cu copii de 6-14 ani privind accesul la mass-media și comportamentul de petrecere a timpului liber (tipuri de activități, frecvența lor, preferințele). Majoritatea

²¹ Sursa: Studiul „Educația informală și mass-media în România”, ISE, 2005 (selecție, CNR UNESCO)

părinților consideră că școala rămâne o instituție importantă de socializare, dar 20% dintre ei cred că TV are efecte socializatoare mai puternice decât școala.

Un sondaj al populației școlare din gimnaziu și liceu (prezentat de G. Cucu în „Educația și mass-media” 2000) ridică trei probleme: Sunt pregătite mass-media să răspundă intereselor de cunoaștere și de formare ale elevilor? Este pregătită școala să îndrume elevii în selectarea mesajelor mass-media? Dacă este necesară, cum este posibilă cooperarea școală-mass-media în perspectiva educației permanente?

Un obiectiv al sondajului a fost identificarea zonelor de interes al populației școlare în raport cu educația formală (școlară), nonformală (extrașcolară) și informală (prin mass-media). Instrumentul de cercetare a fost un chestionar pentru elevi cuprinzând 10 întrebări, structurat pe următorii indicatori: timp liber; activități în timp liber; activități preferate; motivații pentru consum de mass-media; modul de receptare a mass-media (tipuri de emisiuni, mod de selecție); efectele mass-media; intențiile/ sugestiile elevilor de petrecere a timpului liber și de utilizare a mass-media. Dintre concluzii, reținem: elevii acordă o mare parte din puținul lor timp liber pentru TV și mass media (2-3 ore zilnic); preferințele pentru TV sunt, în ordine: filme, show-uri muzicale, emisiuni de divertisment. Pentru Radio, preferința este muzica, ascultată în combinație cu alte activități. Lectura și participarea la activități extrașcolare (cercuri de elevi, vizite etc.) sunt mai puțin apreciate și practicate de elevi. O constatare importantă a studiului menționat, pe care și cercetarea noastră o confirmă, este că alegerea programelor de către elevi se face, de regulă, în mod întâmplător, fără o orientare din partea profesorilor (sau a părinților).

Calificarea la locul de muncă a angajaților²²

Prin cercetarea efectuată de Corporate Dynamics s-a urmărit identificarea, la nivelul a 500 de companii din România, cu un număr de peste 20 de angajați și cu un departament activ de resurse umane, a metodei considerate cea mai eficientă în ceea ce privește învățarea, din punctul de vedere al managerilor de resurse umane. Potrivit studiului, cele mai aplicate metode sunt: calificarea la locul de muncă, cu un procent de 48,1%; formarea profesională, cu 21,6%; cursuri de lungă durată și rotirea posturilor, ambele reprezentând câte 6,6%; managementul proiectelor (2,9%) și e-learning (0,6%). De asemenea, cercetarea celor de la Corporate Dynamics a arătat și modul prin care companiile românești își evaluează nevoile de învățare. Astfel, doar 10,2% analizează nevoile de formare profesională pe baza strategiei de dezvoltare a firmei, 18,2% pe baza propunerilor personale, iar 15,4% au declarat că nu realizează o evaluare a nevoilor de învățare. Studiul a arătat că, în anul 2007, în România, bugetul mediu de formare profesională continuă pentru fiecare angajat era estimat la 87 Euro pe an.

3.2. Inovare și exemple de bună practică

Ce inovații și/sau programe de EA au fost dezvoltate din 1997 (CONFINTEA V) în țara dumneavoastră care ar putea fi considerate deosebite și ar putea fi instructive pentru alte țări? De exemplu:

- 3.2.1. Formularea de politici, finanțarea, metode de predare/ învățare**
- 3.2.2. Mobilizarea celor care învață, implicarea acestora în proiectarea programelor de EA, transformarea celor care învață în parteneri**
- 3.2.3. De ce sunt considerate exemplele de mai sus inovații în țara dumneavoastră?**

Începând cu 1993, Asociația Universităților Populare Germane – DVV International a sprijinit instituțiile culturale și de educație din România – case de cultură, universități

²²Sursa: Studiu realizat de compania Corporate Dynamics International, 2007 (selecție, CNR UNESCO)

populare, centre culturale, stabilimente culturale, centre regionale de educația adulților, școli și universități publice sau private.

Aceste activități au condus la schimbări importante în organizarea și funcționarea instituțiilor de cultură, care, în timp, și-au diminuat dependența de bugetele locale, prin identificarea unor surse suplimentare de finanțare prin proiecte, parteneriate, programe de formare profesională.

Merită să fie menționat faptul că aceste instituții, peste tot în țară, și-au dezvoltat an de an capacitatea de a dezvolta parteneriate și de a accesa fonduri europene (de exemplu, prin proiecte Leonardo da Vinci).

DVV International – Proiect România a contribuit la crearea și consolidarea unor noi structuri educaționale, cum sunt **Centrele Zonale de Educație a Adulților**, care, în timp, au format o rețea la nivel național. Mai mult, prin Legea nr. 292/2003 a așezămintelor culturale, au fost recunoscute oficial centrele zonale din: Arad, Babadag, Bocșa, Cluj-Napocca, Deva, Giurgiu, Iași, Pucioasa, Slatina, Suceava, Tg. Mureș, Tulgheș, Vălenii de Munte.

Obiectivele acestor centre pe linia învățării pe tot parcursul vieții sunt:

- informare, cercetare, consiliere;
- dezvoltarea unor strategii adecvate de promovare;
- formarea de formatori;
- dezvoltarea financiară, materială și sub aspectul resurselor umane;
- crearea și dezvoltarea de rețele;
- dezvoltarea relațiilor și parteneriatelor cu autoritățile locale.

Educația cetățenească prin implicarea activă în viața comunității

Proiectul „**Cetățeanul mai întâi**” este unul dintre cele mai de succes proiecte ale DVV International, atât sub aspectul conținutului, cât și sub cel al adresabilității, dar și datorită faptului că a fost un proiect îndelung așteptat. A fost lansat în 2005 și continuă încă în 2008.

Obiectivele proiectului sunt următoarele:

- crearea unei rețele naționale de facilitatori comunitari, în 30 de localități;
- formarea facilitatorilor comunitari;
- informarea cetățenilor cu privire la democrația participativă și mobilizarea lor pentru a se implica activ în viața comunității;
- formarea de grupuri locale de inițiativă în vederea identificării și rezolvării unor probleme specifice ale comunităților respective.

Beneficiarii direcți pot fi menționați după cum urmează:

- 30 de persoane din 30 de comunități, care vor învăța să modereze și să organizeze workshop-uri și dezbateri cu cetățenii;
- cetățenii din 30 de comunități.

Există însă și beneficiari indirecți, cum sunt:

- instituțiile administrative ale comunităților;
- tânăra generație din comunități, care este martoră a acestui proces.

Pe harta de mai jos pot fi urmărite comunitățile implicate și repartitia lor la nivelul întregii țări.

Săptămâna Educație Permanente în România, desfășurată sub denumirea de „Festivalul șanselor tale”, este o manifestare anuală, aflată în 2008 la cea de a 9-a ediție, inițiatorul și organizatorul activ fiind DVV International.

Obiectivele acestui eveniment sunt următoarele:

- încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și promovarea oportunităților de învățare, cu scopul de a facilita dezvoltarea personală a individului, ca și integrarea sa socio-profesională;
- acțiuni sinergice de educație în context formal, non-formal și informal;
- înlocuirea competiției cu cooperarea și promovarea parteneriatelor pentru sprijinirea procesului de învățare pe tot parcursul vieții;
- transferul de bune practici la nivel național și european;
- celebrarea actorilor învățării: furnizori, formatori, cursanți;
- lobby în favoarea recunoașterii și sprijinirii EA de către autoritățile locale și naționale.

Tipuri de activități:

- târguri de oferte educaționale și de locuri de muncă;
- zilele porților deschise;
- conferințe, simpozioane, seminarii;
- workshop-uri, cursuri experimentale;
- birouri de îndrumare și consiliere;
- concerte, show-uri, expoziții, concursuri;
- sondaje de opinie;
- mese rotunde și dezbateri;
- demonstrații practice, simulări, jocuri de rol;
- servicii oferite de furnizorii de formare: coafură, cosmetică;
- incubatoare de afaceri;
- module de pregătire cu diferite teme (vânzări, marketing, management);
- schimburi de idei și de bune practici.

Numărul de comunități și de operatori care au participat la „Festivalul șanselor tale” a crescut de la un an la altul, ajungând în 2007 la 175 de participanți.

În anul 2005, ANOFM în colaborare cu Agenția Națională pentru Romi și cu alte organizații neguvernamentale ale romilor a organizat și desfășurat „Caravana ocupării pentru romi” în scopul informării acestora cu privire la drepturile și obligațiile pe care le

au și la serviciile de care pot beneficia în vederea ocupării unui loc de muncă. Această inițiativă a avut un real impact în diseminarea informației la nivelul comunităților de rromi, continuând și în 2006-2007.

În 2005, au fost vizitate 913 comunități de rromi, 2.903 în 2006 și 2.850 în 2007. Un rezultat al Caravanei l-a constituit angajarea, în 2007, a 3.381 de persoane rroma, din care 1.084 femei.

Începând cu anul 2006, ANOFM a elaborat și, apoi, a implementat Programul special de ocupare a forței de muncă pentru comunități cu un număr mare de etnici rromi, ca parte a Programului Național de Ocupare gestionat de ANOFM. Prin acest program, 7.954 persoane au fost angajate în 2006 (cu 24% mai mult decât numărul planificat) și 7.844 în 2007 (cu 50% mai mult decât numărul planificat).

4. Alfabetismul în educația adulților (Adult Literacy)

Această secțiune se referă la schimbările și dezvoltările ca au avut loc într-una dintre aspectele centrale ale EA: alfabetismul. Educația adulților acoperă o arie largă de domenii, unul dintre acestea fiind alfabetismul, ca formă de învățare care precede orice altă formă de învățare. Este crucial pentru orice copil, tânăr sau adult, să dobândească acele competențele esențiale pentru viață, care le va permite să facă față provocărilor vieții și care reprezintă un pas esențial în educația de bază, indispensabilă pentru o participare efectivă în societatea și economia secolului XXI.

Decada Națiunilor Unite dedicată alfabetismului (2003-2012)

În decembrie 2001, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a lansat Decada Alfabetismului (DANU/UNLD), sub sloganul „Alfabetismul ca Libertate”. UNLD se focalizează pe nevoile tinerilor și adulților fără știință de carte, în particular asupra femeilor și tinerelor fete, a copiilor și tinerilor care nu urmează o formă de învățământ. Se bazează pe o largă înțelegere a termenului de „alfabetism”, ca fundament al învățării pe toată durata vieții, incluzând sinergia dintre educația și învățarea în contexte formale, non-formale și informale, precum și crearea unui mediu care susține/încurajează alfabetismul.

Inițiativa UNESCO privind instruirea de bază „Literacy Initiative for Empowerment” (LIFE) este un cadru strategic global de implementare a UNLD. Această inițiativă a fost luată atunci când a devenit evident faptul că eforturile făcute pentru asigurarea instrucției de bază nu vor fi suficiente pentru a asigura, până în 2015, o îmbunătățire cu 50% a nivelului de alfabetizare a populației adulte. LIFE cuprinde 35 de țări care au o rată de alfabetizare sub 50% sau o populație de peste 10 milioane de locuitori care nu știu să scrie sau să citească.

- 4.1. Cum este definit alfabetismul în țara dumneavoastră? Au avut loc schimbări din 1997 (CONFINTEA V)? Vă rugăm să explicați.**
- 4.2. Ce noi politici au fost adoptate și implementate?**
- 4.3. Vă rugăm să dați exemple de programe cuprinzând acțiuni practice sau inovative în domeniul alfabetismului.**
- 4.4. Vă rugăm să explicați în ce fel se focalizează aceste politici și programe pe grupele de bărbați/ femei. Descrieți importanța acordată femeilor și altor grupuri țintă**
- 4.5. În ce măsură urmăresc aceste politici și programe să construiască un mediu care susține alfabetismul? Ce progrese au fost înregistrate?**

Așa cum s-a arătat în capitolele precedente ale acestui raport și așa cum se indică în raportul din 2003 al Directoratului General pentru Educație și Cultură al Comisiei Europene, nu există o strategie integrată pentru învățarea de-a lungul întregii vieți în România, ci doar eforturi de implementare a principiilor de învățare permanentă, în diferitele componente ale sistemelor de EFP, prin intermediul legislației noi sau a amendamentelor la legislația existentă (Legea educației și alte legi referitoare la ciclurile de învățământ). Acest lucru afectează nu numai reglementările și reprezentarea educației de bază, ci și reglementările și reprezentarea educației pentru alfabetism a adulților.

„Sindromul est-european” conform căruia „toată lumea poate citi și scrie, pentru că toată lumea a trecut prin școală” este un alt factor care trimite alfabetismul la coada agendei politice și a interesului public. Datele oficiale susțin acest mit, care devine, astfel, greu de demontat.

Rata de alfabetizare la adulți

1990			2000 - 2004			2015		
total	bărbați	femei	total	bărbați	femei	total	bărbați	femei
97,1	98,6	95,6	97,3	98,4	96,3	97,7	98,3	97,2

Sursa: UNESCO 2006 Raportul de monitorizare globală „Educație pentru toți”, pag. 280

Absența României din evaluările internaționale (IALS, ALL, LAMP) care se concentrează pe măsurarea diferitelor niveluri și tipuri de competențe și deprinderi de folosire a cuvântului scris în viața de fiecare zi, duce, de asemenea, la lipsa de presiune politică și gândire strategică, adică a principalilor factori care ar putea conduce la inițierea unui proces de reflecție și la configurarea a ceea ce înseamnă alfabetism, precum și la susținerea necesară a educației adulților pentru alfabetism.

Există o serie de proiecte și programe locale dezvoltate și implementate de către angajatori, organizații non-guvernamentale și autorități publice, dar lipsa de date colectate sistematic face ca aceste inițiative să nu fie documentate și urmărite. Un sistem de colectare a datelor legate de alfabetism și a unui sistem de monitorizare a acestui domeniu (acesta fiind un obiectiv al CONFINTEA V), nu există încă în România.

4.1 4.1 Cum este definit alfabetismul în țara dumneavoastră? Au avut loc schimbări din 1997 (CONFINTEA V)? Vă rugăm să explicați.

Conform definiției existente în recensământul populației din 2002, sunt considerate „alfabetizate”, „persoanele care au absolvit ciclul primar, gimnazial sau liceal de educație sau persoanele care știu să scrie și să citească”, iar „analfabete”, „persoanele care pot să citească, dar nu pot scrie sau persoanele care nu pot nici citi, nici scrie” (UNESCO 2006, Raport de monitorizare globală „Educație pentru toți”, pag. 268).

Definiția care rezulta din legislație, documente oficiale sau din discursul public prezintă „alfabetismul” ca pe un concept încă neasimilat în înțelesul lui mai larg, de practică socială. Legislația și documentele premergătoare anilor 2000/2001 nu utilizează termeni ca „deprinderi de bază”, „deprinderi cheie” sau „competențe cheie”, deși se fac referiri la diferitele elemente subsumate acestor termeni.

- **Legea învățământului nr. 84/1995, articolul 4**

Legea fundamentală a educației susține că scopul educației este să formeze personalitatea indivizilor, alături de alte elemente, prin: „dobândirea de cunoștințe de știință și artă națională și universală” și prin „dezvoltarea abilităților intelectuale, a reacțiilor

emoționale și a deprinderilor practice, prin formare umanistă, științifică, tehnică și estetică”.

- **Rapoartele MECT privind „Starea sistemului de învățământ din România” – 2000 și 2001** (www.see-educoop.net)

În rapoarte se folosesc termenii „deprinderi comunicative”, „deprinderi generale” sau „deprinderi specifice”, fără ca acești termeni să fie definiți. În fraze cum ar fi „cunoștințe, deprinderi și comportamente”, „deprinderile” sunt definite ca „savoir-faire”.

- **Viziunea ce reiese din documentele Consiliului National de Formare Profesionala a Adulților** (www.cnfpa.ro)

CNFPA prezintă o listă de „competențe cheie” care sunt comune mai multor ocupații, listă ce cuprinde „management; muncă în echipă; leadership; rezolvare de probleme; organizarea locului de muncă; căutarea unui loc de muncă; reguli de igienă și securitate a muncii; comunicare; numeratie; comunicare într-o limbă străină; TIC; dezvoltare personală; relații cu clienții; negociere”.

După 2002, termenul de „competențe cheie” a devenit des întâlnit în legislația și documentele care reglementează sistemul de educație românesc, în special în dezvoltarea și implementarea componentelor Curriculumului Național (planuri de învățământ, curricula, manuale etc.).

- **Studii referitoare la politicile educaționale și la sistemul de învățământ**

De exemplu, în lucrarea scrisă de S. Velea și P. Botnarcuic „Reforma educației în România, în ultimii 12 ani” (2002, pag. 22; lucrare prezentată la Universitatea de vara CEU în Ungaria), se menționează că „asigurarea competențelor de bază pentru toți” este principala prioritate a educației din România. Aici, „competențele de bază” sunt definite ca „citit, scris, numeratie și alfabetism computațional, limbi moderne, cultură și comportament civic, interes pentru dezvoltarea personală și învățare pe tot parcursul vieții”, iar termenul de „competențe de bază” este folosit ca sinonim cu „deprinderi de bază”.

- **Curriculum-ul Național și programele de studiu**

În aceste documente, se face referire la cele opt „competențe cheie” europene, definite ca fiind „comunicare în limba maternă; comunicare în limbi străine; matematică și tehnologie; TIC; competențe interpersonale, interculturale, sociale și cetățenești; competențe antreprenoriale; conștiință culturală; capacitatea de a învăța să înveți”.

Pe de alta parte, referindu-ne la educația de bază a adulților, „deprinderile de bază” sunt definite ca „citit, scris și numeratie” (dicționarul de pe site-ul ISE www.1educat.ro și în studii ale MECT), la care se adaugă învățarea limbilor străine și deprinderile de angajare.

- **CONFINTEA V – Declarația de la Hamburg (Eurybase/7.5)**

Declarația de la Hamburg afirmă că unul dintre obiectivele guvernelor și popoarelor din Statele Membre este „schimbarea viziunii înguste asupra alfabetismului”. Definițiile implicite și explicite ale alfabetismului, așa cum reies acestea din legislație și din documentele oficiale, se referă în principal la citit și scris și se măsoară cu precădere în termeni de rezultate școlare. Aceste definiții nu sunt situate în contextul contemporan, definit ca și „societate a cunoașterii” sau ca „noua economie”. Sensul alfabetismului ca și „folosirea limbajului scris pentru a funcționa ca și cetățean, ca și angajat sau ca și membru al unei familii” nu străbate din definițiile alfabetismului în discursul public sau popular în România.

4.2 Ce noi politici au fost adoptate și implementate?

Evoluția EDI și a componentelor sale, între 1998 și 2002

EDI		Variație	Evoluția EDI și a componentelor sale, între 1998-2002 (% în termeni relativi)			
1998	2002	1998-2002	Total primar NER	Rata alfabetism adulți	Indexul EFA în funcție de gen	Rata de supraviețuire - nivel 5
0.930*	0,957	-2,3	-7,8	-0,6	-0,2	-0,4

* clasă de UNESCO pe locul 33 din 121 de țări, cu un indice ridicat

Din analiza legislației și a practicilor existente, rezultă că în România singurele programe dedicate educației de bază a adulților, care au fost adoptate și implementate în ultimii zece ani și pe care școlile sau Casele corpului didactic le pot propune, sunt cele referitoare la „a doua șansă”.

Școlile și Casele corpului didactic sunt acreditate să se angajeze în educația de bază a adulților (OG nr. 3062/2000), una dintre prioritățile stabilite prin lege de către MECT fiind „completarea educației de bază, inclusiv educația pentru alfabetism, la care se adaugă formarea adulților în domenii de interes, cum ar fi: TIC, limbi străine”.

În privința completării educației de bază, MECT aprobă organizarea cursurilor pentru persoane ce depășesc vârsta de 14 ani și care nu și-au finalizat educația primară, prin educație de tipul „a doua șansă”. Pentru persoanele care depășesc cu mai mult de doi ani vârsta corespunzătoare unui an de studiu, educația care face parte din învățământul obligatoriu poate fi asigurată în alte forme – clase serale, cursuri cu frecvență redusă, învățământ la distanță – în conformitate cu prevederile legislației și regulamentelor MECT. Aceste programe au ca scop cuprinderea populației cu risc ridicat: persoanele care nu au frecventat școala, cele care au părăsit școala de timpuriu sau persoane care au absolvit educația primară sau obligatorie, dar care nu pot citi, scrie sau face calcule la un nivel satisfăcător. Nu sunt prevăzute condiții speciale de admitere pentru aceste tipuri de programe.

Exemple de bună practică și de programe inovative de alfabetism

Educația și formarea adulților (vezi și Legea nr. 133/2000, care aprobă și modifică OG nr. 102/1998) pot fi furnizate de către instituții publice și private:

- unități și instituții școlare (inclusiv instituții de învățământ superior);
- școli populare de artă, universități populare, case de cultură și centre culturale, biblioteci, muzee, case și cluburi ale tinerilor și sindicatelor, alte instituții publice și private – în special educație de tip non-formal;
- furnizori de formare profesională continuă care aparțin de MECT, MMFEȘ, Ministerul Culturii și Cultelor, de alte ministere sau autorități publice locale;
- ONG-uri și asociații profesionale.

Cu toate acestea, o examinare a ofertei de cursuri și programe oferite de instituțiile de mai sus indică faptul că nu există o ofertă de cursuri de alfabetism pentru adulți (competențe de bază de scris, citi, limbă și numeratie). Cele mai multe din aceste instituții oferă cursuri legate de TIC, de învățare a limbilor străine, o gamă de cursuri care ar putea fi definite ca și „educație antreprenorială” și anumite cursuri care țin de „educația interculturală și pentru o cetățenie democratică”.

Se poate consemna că angajatorii și companiile cele mai importante au devenit promotori ai cursurilor de alfabetism, chiar dacă programele oferite de către aceștia sunt definite diferit – scriere de rapoarte, comunicare, competențe de prezentare, negociere etc.

Exemplele de buna practică provin, în principal, din proiecte și programe locale sau implementate pe scară redusă, finanțate din fonduri private sau prin schemele europene de învățare pe tot parcursul vieții. Nu există până la această dată programe naționale sau finanțate de către Guvernul României care să urmărească un angajament sistematic al statului în educația pentru alfabetism a adulților.

- **Educația de tip „a doua șansă”**

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Centrul Educația 2000+ și unele închisori promovează programe și proiecte menite să ofere adulților oportunitatea de a învăța să citească, să scrie și să calculeze, finalizându-și astfel educația primară sau secundară.

- **Educație pentru alfabetism pentru familiile roma**

Programul „**Șanse egale**”, promovat de Centrul Educația 2000+, și-a propus să cuprindă copiii roma și pe familiile lor în activități școlare și extrașcolare și să-i susțină în a-și dezvolta practicile și competențele de alfabetism, pentru a-i face să participe la viața comunității și să-și asume un rol în comunitate. Programul a fost implementat într-un număr important de școli.

- **Alfabetism în familie**

Programul „**Abilitarea părinților pentru alfabetism în familie**”, promovat de Asociația Club Europa, deși se adresează copiilor preșcolari și de vârstă școlară mică, integrează în activitățile de învățare pe toți membrii familiei, prin dimensiunea de învățare inter-generații. Programul a debutat în 2003 și, până în prezent, mai mult de 450 de familii au fost implicate în diferite activități. Programul constă în cinci module care se concentrează pe comunicarea în grup și intra-familial, în jurul textelor și contextelor ce conțin limbaj scris, pe citirea cărților și discuții în jurul textelor citite, pe povestit și activități generate de povestit. Familiile sunt asistate pentru a se înscrie la biblioteca școlii sau a comunității, pentru a intra în librării, pentru a-și selecta cărțile și pentru a-și construi un colț al cărții în casă. Inovarea în acest program constă în integrarea activităților inter-generații în școli, în folosirea cunoștințelor anterioare și a experienței educaționale a părinților.

- **Alfabetism pentru locul de muncă**

Proiectul „**WoLLNET – instrument de evaluare a impactului educației de bază pentru locul de muncă**”, a fost promovat de Skills for Life din Marea Britanie. Institutul Român de Educație a Adulților participă ca partener în acest proiect cu durata de doi ani, care a debutat în 2007. Proiectul implică angajatori, sindicate, furnizori de FPC, care oferă cursuri ce se înscriu în educația pentru alfabetismul la locul de muncă, în realizarea și pilotarea unui instrument accesibil pe web, care să dea posibilitatea tuturor celor interesați să evalueze impactul cursurilor de formare pe care le urmează angajații. Instrumentul își propune să evalueze impactul cursurilor de formare asupra învățării și performanței la locul de muncă, atât la nivel individual, cât și la nivel organizațional. Proiectul exploatează potențialul de washback (recul) al evaluării, pentru a conștientiza pe toți cei interesați cu privire la alfabetismul la locul de muncă, pentru a crea un dialog în jurul cursurilor de alfabetism pentru locul de muncă și pentru a dezvolta proiecte și programe finanțate și oferite de către cei mai importanți angajatori.

- **Alfabetism pentru formatorii din EFP**

Proiectul „**CELINE – educație pentru alfabetismul din „noua economie” integrată în subiectul tehnic**”, promovat de Institutul Român de Educație a Adulților, examinează nevoile de alfabetism pentru locul de muncă ale celor ce învață în sistemul

de educație profesională, ca și necesarul de competențe al profesorilor care lucrează în învățământul profesional, pentru ca aceștia să poată integra alfabetismul în predarea propriei lor materii. Analiza de nevoi conduce la realizarea unor materiale destinate formării continue a cadrelor didactice din sistemul profesional.

CONFINTEA V – Declarația de la Hamburg recomandă tuturor țărilor și comunităților să integreze alfabetismul în toate proiectele de dezvoltare. În România, acest lucru se întâmplă în cazul proiectelor promovate în special de ONG-uri, cu finanțare de la diferite organizații și instituții europene. Aceste proiecte de dezvoltare (ilustrate și de cele câteva exemple de bună practică de mai sus) sunt semnale pozitive care indică angajarea diferiților actori implicați în procesul de învățare pe tot parcursul vieții, în elaborarea materialelor și resurselor folosite în formare. Mai mult, aceste exemple semnalează faptul că alfabetismul este integrat în proiecte menite să susțină incluziunea socială (ca în cazul proiectului adresat populației roma), să dezvolte formarea pentru alfabetism în sistemul de EFP și să promoveze învățarea inter-generațională.

Alți indicatori de progres care să marcheze „îmbunătățirea calității programelor de alfabetism” nu au fost atinși: nu există programe care să formeze specialiști și educatori pe domeniul alfabetism și, deși există persoane și organizații implicate în educația pentru alfabetism, nu există încă o comunitate care să funcționeze în domeniul cercetării și educației pentru alfabetism.

4.3 Vă rugăm să arătați ce politici și programe focalizate pe gen există. Descrieți importanța acordată femeilor și altor grupuri țintă.

Datele și practicile arată că, în România, problema de gen nu este relevantă sub aspectul participării la programele de alfabetism.

4.4 În ce măsură politicile și programele existente urmăresc să dezvolte medii care susțin alfabetismul? Ce progrese sunt posibile?

Medii care susțin alfabetismul

Cotidiene Anul 2000	145
Ziare (dar nu cotidiene) Anul 2000	320
Alte periodice Anul 2000	1608
Numărul de titluri de cărți și broșuri Anul 1999	7.874.000 35/1000 locuitori
Biblioteci naționale Anul 1999	19.035.000 volume 77.000 cititori înregistrați 738.000 împrumuturi către cititori
Abonați radio Anul 1997	7.000.000 abonați 319/1000 locuitori 41% din deținătorii de locuințe
Abonați TV Anul 1997	5.250.000 abonați 233/1000 locuitori 97% din deținătorii de locuințe
PC-uri/1000 locuitori Anul 2002	80/1000 locuitori
Utilizatori Internet/1000 locuitori Anul 2002	23/1000 locuitori

Așa cum o arată cifrele de mai sus, mediile care susțin alfabetismul sunt variate și destul de dezvoltate în România, materialele tipărite fiind accesibile pentru majoritatea gospodăriilor, școlilor, bibliotecilor, librăriilor, locurilor de muncă și în diverse forme ale culturii urbane; totuși, cărțile deven din ce în ce mai puțin accesibile din cauza raportului dintre preț și veniturile populației.

Ceea ce lipsește este faptul că nu se discută despre alfabetism și despre mediile care susțin alfabetismul și nici nu există o abordare critică a acestora.

În concluzie, se poate spune că, deși suportul pentru alfabetism și conștiința publică legată de acest domeniu (conceptualizat ca ceva mai mult decât scrisul și cititul, ca o practică socială instrumentală pentru învățare și viață) sunt încă reduse în România (atât în termeni de finanțare, cât și în termeni de suport politic pentru inițiative și programe naționale), o importantă presiune de a include alfabetismul pe agenda publică și politică se exercită din partea sectorului privat și al societății civile. Această presiune se manifestă în special prin dezvoltarea de proiecte și programe de formare ce au ca obiect alfabetismul.

5. Așteptări de la CONFINTEA VI și perspectivele EA

Această secțiune se focalizează pe principalele așteptări pe care țara dumneavoastră le are de la CONFINTEA VI și pe cele mai importante provocări la care EA va trebui să răspundă în viitor.

5.1. Ce rezultate așteptați de la CONFINTEA VI?

De al CONFINTEA VI se așteaptă un mesaj clar către guvernele țărilor participante în legătură cu rolul și importanța EA, cu obligația de a răspunde nevoilor de învățare ale adulților printr-o pregătire adecvată, nu numai în scopuri profesionale, ci și pentru a le asigura deprinderile necesare, forța și orientarea în viață. Mesajul CONFINTEA VI va trebui să atragă atenția guvernelor asupra necesității de a investi în mod egal în toate dimensiunile EA, chiar și în cele „mai puțin productive”. De asemenea, se așteaptă de la CONFINTEA VI să ofere orientări clare cu privire al îmbunătățirea nivelurilor de alfabetizare, să stabilească repere pentru EA, prin care să scoată în evidență nevoia de a se face mai multă cercetare în domeniul EA.

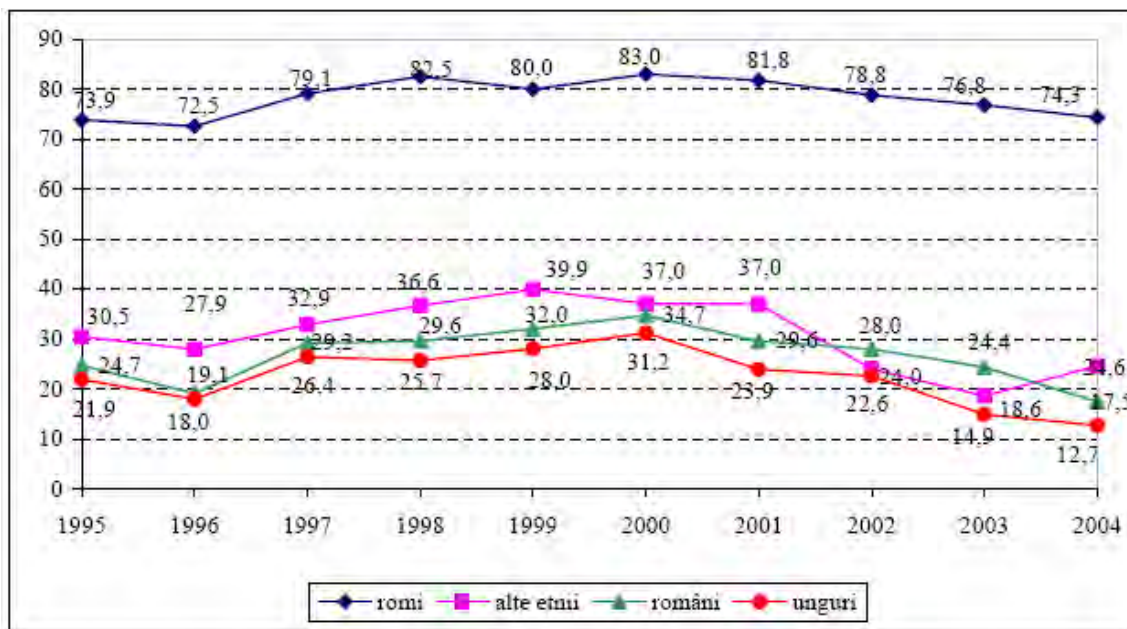
5.2. Vă rugăm să enumerați principalele aspecte cărora EA va trebui să se adreseze și să descrieți perspectivele dezvoltării de politici și practici în EA.

Dezvoltarea de politici trebuie să se bazeze pe rezultate demonstrate, de aceea trebuie bine definit un sistem de indicatori și trebuie colectate date concludente. Indicatorii trebuie să acționeze și ca direcții concrete de acțiune în stabilirea de priorități și planuri de acțiune ce urmează a fi implementate pentru toate grupurile țintă, chiar și pentru cele care sunt greu de atras (adulți vârstnici, grupuri marginalizate etc.).

O dimensiune prioritară a EA trebuie să fie și asigurarea calității furnizării de servicii de EA, incluzând aici și profesionalizarea educatorilor pentru adulți. În perspectivă, va trebui prevăzut un sistem de dezvoltare profesională continuă a educatorilor pentru adulți. Reprezintă, de asemenea, o necesitate construirea unei infrastructuri flexibile și diversificate de servicii de EA, contribuind astfel la flexibilizarea căilor/ itinerariilor de învățare. Vor trebui prevăzute, totodată, măsuri mai clare de dezvoltare în rândul populației adulte a unei culturi a învățării pe tot parcursul vieții.

Anexa nr. 1 - Tabele, grafice

Graficul 1. Riscul de sărăcie pe comunități etnice

Sursa: CASPIS, 2005

Tabelul 1. Populație roma angajată prin serviciile publice de ocupare în 2001-2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Populație roma angajată	5188	5535	8781	9062	10366
Populație angajată din toate grupurile etnice	470644	540416	557735	540065	507363
Procentul populației roma angajate	1,10%	1,02%	1,57%	1,68%	2,04%

Sursa: ANOFM, Statistici privind piața muncii, 2005

Tabelul 2. Numărul populației aparținând grupurilor dezavantajate pe piața muncii, care a participat la programe de formare organizate de ANOFM (2004 și 2005)

	2004	2005	2006	2007	2008(30.04)
Șomeri de lunga durată, din care:	5341	4940	3633	3104	766
- șomeri în vârstă de peste 25 de ani	3037	3280	2572	2246	532
- șomeri în vârstă de până la 25 de ani	2304	1660	1061	858	234
Populația care desfășoară activități în mediul rural	4131	12256	20484	21147	7128
Etnici roma	282	1601	2283	1613	302
Persoane cu dizabilități	21	114	90	106	32
Tineri post-instituționalizați	15	40	55		5
Persoane eliberate din detenție	6	21	5	10	
Persoane aflate în detenție	368	901	1206	1744	498
Total	10164	19873	27756	27724	8731

Sursa: ANOFM, Raport anual, 2004-2007

Tabelul 3. Populația din grupa de vârstă 25-64 de ani care a absolvit cel puțin învățământul mediu, pe sexe și medii, în perioada 2002-2006 (%)

	2002	2003	2004	2005	2006
Total	70,4	70,5	71,5	73,1	74,2
Bărbați	76,8	76,7	77,5	78,5	79,4
Femei	64,2	64,5	65,6	67,7	69,1
Urban	84,3	84,4	83,9	85,3	86,3
Rural	52,0	52,1	54,2	55,5	56,5

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Tabelul 4. Populația din grupa de vârstă 25-64 de ani care a absolvit învățământul superior (%)

	2002	2003	2004	2005	2006
Total	9,7	9,6	10,6	11,1	11,7

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Tabelul 5. Populația din grupa de vârstă 25-64 de ani după nivelul de educație, pe sexe, în perioada 2002-2006 (%)

	2002	2003	2004	2005	2006
Total					
- scăzut	29,6	29,5	28,5	26,9	25,8
- mediu	60,7	60,9	60,9	62,0	62,5
- superior	9,7	9,6	10,6	11,1	11,7
Bărbați					
- scăzut	23,2	23,3	22,5	21,5	20,6
- mediu	66,3	66,6	66,4	67,0	67,3
- superior	10,5	10,2	11,1	11,5	12,1
Femei					
- scăzut	35,8	35,5	34,4	32,3	30,9
- mediu	55,3	55,4	55,5	57,1	57,8
- superior	8,9	9,1	10,0	10,7	11,3

Notă:

Nivelul de educație s-a grupat în:

Superior: doctorat (ISCED 6), universitar de lungă și durată (ISCED 5);

Mediu: post-liceal sau tehnic de maiștri (ISCED 4), liceal, profesional, complementar sau ucenicie și liceu – treapta I (ISCED 3)

Scăzut: gimnazial (ISCED 2), primar (ISCED 1) și fără școală absolvită (ISCED 0)

Clasificarea națională privind nivelul educațional corespunde cu International Standard Classification of Education (ISCED-97).

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Tabelul 5.1. Populația după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, în perioada 2002-2006

- persoane -

	Total	Nivel de educație		
		Superior	Mediu	Scăzut
2002				
Total	21814138	1322930	9010586	11480622
sub 15 ani	3818137	0	0	3818137
15 - 19 ani	1707186	0	283968	1423218
20 - 24 ani	1704283	59665	1243349	401270
25 - 29 ani	1627991	193481	1101419	333092
30 - 34 ani	2025366	179767	1594943	250656
35 - 39 ani	1193741	118114	905175	170453
40 - 44 ani	1471707	140666	1031178	299863
45 - 49 ani	1612007	175034	964286	472686
50 - 54 ani	1417764	141692	725138	550934
55 - 59 ani	1051976	89825	379033	583118
60 - 64 ani	1139134	78359	306608	754168
65 - 69 ani	1063245	51646	205938	805660
70 - 74 ani	919845	47163	143900	728782
75 ani și peste	1061756	47517	125655	888584
2003				
Total	21753165	1324301	8998600	11430263
sub 15 ani	3668596	0	0	3668596
15 - 19 ani	1745185	0	249483	1495703
20 - 24 ani	1650712	58056	1178882	413775
25 - 29 ani	1679132	215097	1074129	389907
30 - 34 ani	1870744	166225	1441491	263027
35 - 39 ani	1402580	124310	1086883	191387
40 - 44 ani	1400606	125868	984108	290630
45 - 49 ani	1628745	175964	1001466	451315
50 - 54 ani	1459583	139207	758405	561971
55 - 59 ani	1063790	91340	417892	554557
60 - 64 ani	1099461	78693	305509	715259
65 - 69 ani	1057185	51205	227847	778131
70 - 74 ani	933297	47803	146469	739026
75 ani și peste	1093547	50534	126036	916977
2004				
Total	21692290	1445633	9098769	11147889
sub 15 ani	3533183	0	0	3533183
15 - 19 ani	1724617	0	283500	1441117
20 - 24 ani	1648638	79395	1162233	407009
25 - 29 ani	1790028	266524	1068746	454759
30 - 34 ani	1704986	175415	1272967	256605
35 - 39 ani	1597951	168454	1202812	226685
40 - 44 ani	1302492	127852	935775	238865
45 - 49 ani	1596118	162249	1023989	409879
50 - 54 ani	1489353	152068	809611	527675
55 - 59 ani	1131786	109315	476634	545837

Raport privind educația adulților – România

60 - 64 ani	1032187	67626	302450	662113
65 - 69 ani	1089790	52589	265441	771759
70 - 74 ani	906603	35450	159829	711325
75 ani și peste	1144558	48696	134784	961077
2005				
Total	21641189	1506411	9271247	10863531
sub 15 ani	3404760	0	0	3404760
15 - 19 ani	1729583	0	254961	1474621
20 - 24 ani	1624670	65218	1170085	389368
25 - 29 ani	1784743	275166	1062512	447065
30 - 34 ani	1683542	192260	1223238	268043
35 - 39 ani	1730136	184198	1311973	233965
40 - 44 ani	1251241	134558	912771	203912
45 - 49 ani	1542113	165196	1019916	357000
50 - 54 ani	1502367	157964	843350	501053
55 - 59 ani	1215676	117298	562408	535970
60 - 64 ani	989148	69612	314806	604728
65 - 69 ani	1089406	53340	277110	758957
70 - 74 ani	909056	40059	168984	700013
75 ani și peste	1184751	51542	149133	984075
2006				
Total	21597289	1583862	9413811	10599615
sub 15 ani	3346934	0	0	3346934
15 - 19 ani	1670549	0	255488	1415062
20 - 24 ani	1603212	63568	1173040	366603
25 - 29 ani	1781866	305191	1054352	422322
30 - 34 ani	1685347	208449	1164730	312168
35 - 39 ani	1843713	193252	1402419	248040
40 - 44 ani	1202247	132694	883061	186494
45 - 49 ani	1480802	168039	992375	320388
50 - 54 ani	1522242	168260	886397	467585
55 - 59 ani	1299352	131417	641355	526580
60 - 64 ani	967943	70617	336433	560893
65 - 69 ani	1058491	53131	284379	720982
70 - 74 ani	909407	36305	180315	692786
75 ani și peste	1225183	52938	159465	1012782

Notă:

Nivelul de educație s-a grupat în:

Superior: doctorat (ISCED 6), universitar de lungă și durată (ISCED 5);

Mediu: post-liceal sau tehnic de maiștri (ISCED 4), liceal, profesional, complementar sau ucenicie și liceu – treapta I (ISCED 3)

Scăzut: gimnazial (ISCED 2), primar (ISCED 1) și fără școală absolvită (ISCED 0)

Clasificarea națională privind nivelul educațional corespunde cu International Standard Classification of Education (ISCED-97).

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Tabelul 6. 6 Populația activă în vârstă de muncă (15-64 ani) după nivelul de educație, pe sexe și medii, în perioada 2002-2006

	Total	Superior	Mediu	Scăzut
2002	-persoane-	-%-		
TOTAL	9516013	10,5	63,4	26,1
Bărbați	5258313	10,2	66,6	23,2
Femei	4257700	10,8	59,5	29,7
Urban	5164552	17,0	73,1	9,9
Rural	4351461	2,7	51,9	45,4
2003				
TOTAL	9360795	10,6	63,5	25,9
Bărbați	5192893	10,1	66,5	23,4
Femei	4167900	11,2	59,8	29,0
Urban	5123202	17,2	73,1	9,7
Rural	4237591	2,6	51,9	45,5
2004				
TOTAL	9487927	12,1	63,9	24,0
Bărbați	5249108	11,3	66,6	22,1
Femei	4238820	13,0	60,6	26,4
Urban	5394522	19,1	70,6	10,3
Rural	4093405	2,8	55,1	42,1
2005				
TOTAL	9387494	12,7	64,3	23,0
Bărbați	5211933	11,7	67,0	21,3
Femei	4175562	13,8	60,9	25,3
Urban	5335546	20,1	70,7	9,2
Rural	4051948	2,9	55,8	41,3
2006				
TOTAL	9587552	13,5	64,6	21,9
Bărbați	5309057	12,4	66,9	20,7
Femei	4278492	14,7	61,8	23,5
Urban	5565276	21,0	70,2	8,8
Rural	4022275	3,1	56,9	40,0

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Tabelul 7. Rata de activitate a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) pe niveluri de educație, sexe și medii , în perioada 2002-2006

	Total	Nivel de educație - % -		
		Superior	Mediu	Scăzut
2002				
TOTAL	63,6	84,8	70,7	47,4
Bărbați	70,7	86,8	76,9	53,9

Femei	56,7	82,7	63,6	42,5
Urban	60,5	84,8	67,7	26,5
Rural	67,8	85,3	76,2	59,5
2003				
TOTAL	62,4	84,4	69,9	45,5
Bărbați	69,6	86,8	75,9	52,6
Femei	55,3	81,9	63,0	40,1
Urban	59,7	84,2	67,3	25,2
Rural	66,0	86,8	74,8	57,5
2004				
TOTAL	63,2	87,5	71,0	44,1
Bărbați	70,2	88,9	76,5	51,8
Femei	56,2	86,0	64,7	38,2
Urban	61,8	87,7	68,9	27,5
Rural	65,1	85,6	74,9	54,8
2005				
TOTAL	62,4	87,4	69,5	43,1
Bărbați	69,5	88,4	75,8	50,4
Femei	55,3	86,3	62,5	37,5
Urban	60,3	87,3	66,7	24,9
Rural	65,3	88,2	74,8	54,9
2006				
TOTAL	63,7	89,5	70,5	43,6
Bărbați	70,8	90,4	76,3	51,9
Femei	56,6	88,6	64,0	37,1
Urban	62,6	89,6	68,2	26,6
Rural	65,2	88,6	74,7	54,2

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Table 8. Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) pe niveluri de educație, sexe și medii, în perioada 2002-2006

	Total	Nivel de educație - % -		
		Superior	Mediu	Scăzut
2002				
TOTAL	58,0	80,9	63,8	43,3
Bărbați	64,1	83,2	69,5	48,0
Femei	52,0	78,3	57,4	39,8
Urban	53,7	80,7	60,0	21,0
Rural	63,7	82,0	71,1	56,3

2003				
TOTAL	57,8	81,3	64,2	42,4
Bărbați	64,1	83,4	69,7	48,0
Femei	51,5	79,0	57,9	38,0
Urban	54,0	81,1	60,7	20,8
Rural	62,9	83,0	70,9	55,1
2004				
TOTAL	57,9	84,2	64,7	39,8
Bărbați	63,6	86,1	69,4	45,2
Femei	52,1	82,2	59,4	35,7
Urban	55,9	84,5	62,3	21,8
Rural	60,6	81,8	69,2	51,4
2005				
TOTAL	57,7	84,0	63,9	39,7
Bărbați	63,9	85,3	69,5	45,5
Femei	51,5	82,6	57,7	35,2
Urban	55,0	83,9	60,7	20,3
Rural	61,6	84,5	70,0	52,2
2006				
TOTAL	58,8	86,1	64,9	39,6
Bărbați	64,7	87,3	69,8	45,8
Femei	53,0	84,8	59,4	34,8
Urban	57,2	86,3	62,3	21,3
Rural	61,1	84,5	69,8	51,1

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Table 9. Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional de către tineri (18-24 ani), pe sexe și medii, în perioada 2002-2006 (%)

	2002	2003	2004	2005	2006
Total	22,9	22,7	23,4	20,8	19,3
Bărbați	23,7	23,9	24,9	21,6	19,6
Femei	22,1	21,5	21,8	19,9	19,0
Urban	10,3	9,8	11,5	9,6	8,7
Rural	40,7	41,4	40,6	38,0	36,1

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Table 10. Gradul de participare la procesul educațional sau de instruire a persoanelor de 25-64 ani, pe sexe, în perioada 2002-2006

	2002	2003	2004	2005	2006
Total	1,0	1,1	1,5	1,6	1,5
Bărbați	1,0	1,1	1,5	1,5	1,5

Femei	1,0	1,2	1,5	1,6	1,5
-------	-----	-----	-----	-----	-----

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

Tabelul 11. Persoane care au urmat o formă de instruire în ultimele 4 săptămâni, în sistemul național de educație *) , pe grupe de vârstă), sexe, medii și scopul pregătirii**

Sex Medii Scopul pregătirii	Persoane care au participat la o formă de instruire	Grupe de vârstă		
		15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani
		Total		
TOTAL	2008649	1848648	131264	22195
din care:				
Educație de bază școală/universitate	1927153	1785384	117739	19109
Formare profesională, cursuri de calificare/ recalificare, organizate de agențiile de recrutare	74697	59017	11938	*
BĂRBAȚI	955258	878040	68052	6590
din care:				
Educație de bază școală/universitate	915505	845578	62178	*
Formare profesională, cursuri de calificare/ recalificare, organizate de agențiile de recrutare	36858	31081	*	*
FEMEI	1053391	970608	63212	15605
din care:				
Educație de bază școală/universitate	1011648	939806	55561	13381
Formare profesională, cursuri de calificare/ recalificare, organizate de agențiile de recrutare	37839	27936	6613	*
URBAN	1389448	1250390	114885	18263
din care:				
Educație de bază școală/universitate	1347752	1225266	102186	16010
Formare profesională, cursuri de calificare/ recalificare, organizate de agențiile de recrutare	38014	23590	11297	*
RURAL	619201	598257	16379	*
din care:				
Educație de bază școală/universitate	579401	560118	15552	*
Formare profesională, cursuri de calificare/ recalificare, organizate de agențiile de recrutare	36683	35427	*	*

^{*)} Se exclud persoanele plecate în străinătate pentru un an sau mai mult.

^{**)} În trim. IV 2007, pentru persoanele de 45 de ani și peste, care au urmat o formă de instruire în sistemul național de educație, a fost înregistrat un număr scăzut de cazuri.

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, trimestrul IV 2007

Tabelul 12. Persoane care au urmat o formă de instruire în afara sistemului național de educație *), pe grupe de vârstă**), sexe, medii, perioadă de desfășurare și scopul participării la cea mai recentă dintre formele de instruire

- persoane -

Sex Mediu urban/rural Perioada de desfășurare Scopul participării	Persoane care au participat la o formă de instruire Total	Sexe		Medii	
		Bărbați	Femei	Urban	Rural
TOTAL	37695	17451	20244	24972	12723
Perioada					
Numai în timpul programului de muncă	*	*	*	*	*
În timpul sau în afara programului de muncă	*	*	*	*	*
Numai în afara programului de muncă	9990	*	*	*	*
Persoane care nu au muncit în perioada respectivă	16476	*	11773	12316	*
Scop					
Profesional	21202	13485	7717	14164	7038
Personal	16493	*	12527	10808	*

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, trimestrul IV 2007

Tabelul 13. Populația ocupată pe sexe, medii și activități ale economiei naționale, în perioada 2002-2006

- persoane -

Sexe Mediu urban/rural Activități ale economiei naționale	2002	2003	2004	2005	2006
TOTAL	9234177	9222508	9157618	9146572	9313267
Agricultură, vânătoare și silvicultură	3356761	3285790	2892846	2939342	2840341
Pescuit	*	6564	*	*	*
Minerit și exploatare minieră	144247	138194	134471	119232	119731
Industrie prelucrătoare	1971695	1999052	2051307	1959748	1978236
Electricitate, gaze și furnizarea apei	194818	187085	191791	190252	197519
Construcții	412794	425946	478517	506579	557575
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și obiecte casnice	859293	861332	943394	967739	1049338
Hoteluri și restaurante	111999	119384	147870	150739	143025
Transport, depozitare și comunicații	457710	461363	454088	449994	491778

*) Se exclud persoanele plecate în străinătate pentru un an sau mai mult.

**) În trim. IV 2007, pentru persoanele de 45 de ani și peste, care au urmat o formă de instruire în sistemul național de educație, a fost înregistrat un număr scăzut de cazuri.

Raport privind educația adulților – România

Intermedieri financiare	75473	82936	86192	85532	92032
Tranzacții imobiliare	135182	149871	231539	231724	281554
Administrație publică și apărare, activități de protecție socială obligatorie	548817	529872	538164	520100	507532
Învățământ	410760	406000	402726	412748	410647
Sănătate și servicii sociale	350395	350251	361692	353529	378288
Alte activități ale economiei naționale	199567	218868	239647	255520	262536
BĂRBAȚI	5031534	5056735	4980037	5011211	5073940
Agricultură, vânătoare și silvicultură	1737247	1731268	1543107	1572876	1508660
Pescuit	*	*	*	*	*
Minerit și exploatare minieră	125888	120193	114976	101319	101208
Industrie prelucrătoare	1049119	1061522	1072415	1044619	1028808
Electricitate, gaze și furnizarea apei	150825	148291	147660	145891	148563
Construcții	371692	382861	430880	459455	501565
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și obiecte casnice	392807	404582	430102	444305	483083
Hoteluri și restaurante	37612	48203	49375	52178	52575
Transport, depozitare și comunicații	345558	350492	339494	341948	376610
Intermedieri financiare	26314	28798	29067	30199	29197
Tranzacții imobiliare	79652	92492	140689	139244	172334
Administrație publică și apărare, activități de protecție socială obligatorie	396441	368185	370092	349876	335535
Învățământ	118628	115030	107452	110382	107012
Sănătate și servicii sociale	82103	75583	77599	80758	86733
Alte activități ale economiei naționale	113076	123248	124793	135000	139579
FEMEI	4202643	4165773	4177581	4135361	4239327
Agricultură, vânătoare și silvicultură	1619514	1554522	1349739	1366466	1331681
Pescuit	*	*	*	*	*
Minerit și exploatare minieră	18359	18001	19496	17913	18523
Industrie prelucrătoare	922576	937529	978893	915129	949428
Electricitate, gaze și furnizarea apei	43992	38795	44131	44362	48956
Construcții	41103	43085	47637	47124	56010
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și obiecte casnice	466486	456750	513292	523434	566255
Hoteluri și restaurante	74386	71181	98495	98561	90449
Transport, depozitare și comunicații	112152	110871	114594	108046	115168
Intermedieri financiare	49159	54138	57125	55332	62835
Tranzacții imobiliare	55530	57379	90850	92480	109220
Administrație publică și apărare, activități de protecție socială obligatorie	152377	161687	168072	170224	171996
Învățământ	292131	290970	295274	302366	303635
Sănătate și servicii sociale	268292	274668	284094	272771	291555
Alte activități ale economiei naționale	86491	95620	114854	120520	122957
URBAN	4607685	4661597	4906136	4888457	5114649
Agricultură, vânătoare și silvicultură	201328	220636	196044	207067	215559
Pescuit	*	*	*	*	*
Minerit și exploatare minieră	69841	68518	64351	63097	65557

Raport privind educația adulților – România

Industrie prelucrătoare	1471266	1475716	1515417	1434376	1448936
Electricitate, gaze și furnizarea apei	152955	146423	152243	151131	156420
Construcții	288001	290432	314585	332326	375053
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și obiecte casnice	680161	684940	747936	769595	828195
Hoteluri și restaurante	88230	92565	113089	114481	109827
Transport, depozitare și comunicații	340235	347631	348851	345869	378162
Intermedieri financiare	66432	73764	79697	78615	83653
Tranzacții imobiliare	120820	136367	198347	199271	244288
Administrație publică și apărare, activități de protecție socială obligatorie	398532	382035	398985	397761	382365
Învățământ	296138	298222	296362	310924	310724
Sănătate și servicii sociale	280246	281841	290488	285825	309529
Alte activități ale economiei naționale	153345	161359	188764	196969	204857
RURAL	4626492	4560911	4251482	4258115	4198618
Agricultură, vânătoare și silvicultură	3155434	3065154	2696802	2732275	2624782
Pescuit	*	*	*	*	*
Minerit și exploatare minieră	74407	69675	70121	56135	54174
Industrie prelucrătoare	500428	523336	535890	525372	529300
Electricitate, gaze și furnizarea apei	41863	40662	39547	39122	41100
Construcții	124793	135514	163932	174253	182522
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și obiecte casnice	179132	176392	195458	198144	221143
Hoteluri și restaurante	23768	26819	34782	36258	33198
Transport, depozitare și comunicații	117474	113732	105237	104125	113616
Intermedieri financiare	9041	9172	*	6917	8378
Tranzacții imobiliare	14362	13504	33192	32453	37266
Administrație publică și apărare, activități de protecție socială obligatorie	150285	147838	139178	122338	125167
Învățământ	114621	107778	106363	101824	99923
Sănătate și servicii sociale	70149	68410	71204	67704	68759
Alte activități ale economiei naționale	46222	57509	50883	58551	57679

Notă:

Rubricile marcate cu * semnifică date nefiababile, datorită numărului redus de cazuri observate.

Sursa: România, INS, *Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale*

Tabelul 14. Populația ocupată pe sexe, medii și sectoare de activitate ale economiei naționale, în perioada 2002-2006

Sexe	2002	2003	2004	2005	2006
Mediu urban/rural					
Sectoare de activitate ale economiei naționale					
TOTAL (mii persoane)	9234	9223	9158	9147	9313
Agricultură (%)	36,4	35,7	31,6	32,2	30,5
Industrie și construcții (%)	29,5	29,8	31,2	30,3	30,7
Servicii (%)	34,1	34,5	37,2	37,5	38,8

Raport privind educația adulților – România

BĂRBAȚI (<i>mii persoane</i>)	5031	5057	4980	5011	5074
Agricultură (%)	34,6	34,3	31,0	31,5	29,8
Industrie și construcții (%)	33,7	33,9	35,5	34,9	35,1
Servicii (%)	31,7	31,8	33,5	33,6	35,1
FEMEI (<i>mii persoane</i>)	4203	4166	4178	4136	4239
Agricultură (%)	38,5	37,3	32,3	33,0	31,4
Industrie și construcții (%)	24,4	24,9	26,1	24,8	25,3
Servicii (%)	37,1	37,8	41,6	42,2	43,3
URBAN (<i>mii persoane</i>)	4607	4662	4906	4889	5115
Agricultură (%)	4,4	4,8	4,0	4,3	4,2
Industrie și construcții (%)	43,0	42,5	41,7	40,5	40,0
Servicii (%)	52,6	52,7	54,3	55,2	55,8
RURAL (<i>mii persoane</i>)	4627	4561	4252	4258	4198
Agricultură (%)	68,3	67,3	63,5	64,2	62,6
Industrie și construcții (%)	16,0	16,9	19,0	18,7	19,2
Servicii (%)	15,7	15,8	17,5	17,1	18,2

Notă:

Gruparea activităților economiei naționale pe sectoare de activitate s-a realizat pe baza Clasificării Activităților din Economia Națională (CAEN Rev.1), armonizată cu Nomenclatorul Activităților din Comunitatea Europeană (NACE Rev.1.1):

- Agricultură (inclusiv vânătoarea, silvicultura și pescuitul): secțiunile A-B
- Industrie și construcții: secțiunile C-F
- Servicii: secțiunile G-Q

Sursa: România, INS, Ancheta privind forța de muncă în gospodării, date anuale

**Anexa nr. 2 – Strategia națională privind învățarea pe tot parcursul vieții
– direcții de acțiune (material de lucru)²³**

Versiunea de lucru a **Strategiei naționale privind învățarea pe tot parcursul vieții**, realizată de un grup de lucru inter-instituțional, cuprinde următoarele direcții principale de acțiune:

- **Asigurarea accesului la educație și învățare pe tot parcursul vieții:**
 - Implementarea strategiei naționale privind educația timpurie;
 - Includerea dimensiunii „educație și formare” în programele naționale pentru vârstnici;
 - Încurajarea reintegrării în educația formală a persoanelor care au părăsit timpuriu școala (programe de tip „a doua șansă”; promovarea învățării non-formale; dezvoltarea de programe educaționale bazate pe un curriculum alternativ pentru „zonele de educație prioritară”; crearea unor centre comunitare de învățare permanentă la nivel local;
 - Înlăturarea obstacolelor de participare la formarea continuă a adulților angajați, în special a celor necalificați sau cu calificare joasă, a persoanelor din zonele izolate, a persoanelor în vârstă, a persoanelor cu dizabilități;
 - Identificarea, evaluarea și certificarea competențelor obținute în contexte non-formale și informale în vederea asigurării mobilității „verticale” și „orizontale” a forței de muncă;
 - Diversificarea instituțiilor de învățare, în special pentru persoanele cu un nivel scăzut de educație și calificare; una dintre măsurile luate în considerare se referă la învățământul deschis la distanță
- **Extinderea învățării la toate domeniile vieții:**
 - Stimularea participării la formarea profesională continuă prin măsuri la nivel instituțional și individual;
 - Consolidarea rolului educativ al familiei;
 - Consolidarea rolului educațional și formativ al deținătorilor de valori culturale (operatori culturali sau comunități culturale);
 - Stimularea rolului educativ și formativ al mass media;
 - Promovarea educației civice și pentru cetățenie activă, democratică, prin învățare în context formal, non-formal și informal
- **Dezvoltarea competențelor privind existența într-o economie și într-o societate a cunoașterii:**
 - Creșterea calității educației de bază, cu accent pe TIC și pe dezvoltarea competențelor cheie în vederea integrării în „economia digitală”; încurajarea învățării a cel puțin două limbi străine;
 - Captarea interesului public pentru învățarea permanentă și crearea unei culturi a învățării permanente, prin campanii media și dezbateri publice;
 - Dezvoltarea sistemelor de informare, orientare și consiliere pentru învățare permanentă;

²³ *Raport Național privind implementarea în România a Programului de lucru „Educație și Formare Profesională 2010”, MECT, 2007*

- Stimularea învățării electronice („e-learning”) – inclusiv recunoașterea competențelor dobândite prin e-learning;
- Consolidarea dimensiunii educative și formative a programelor naționale pentru grupurile, comunitățile și grupurile dezavantajate, vulnerabile sau cu risc ridicat
- **Dezvoltarea capacității instituționale privind învățarea permanentă:**
 - Dezvoltarea sistemelor de asigurare și management al calității în domeniul învățării permanente;
 - Creșterea calității pregătirii cadrelor didactice și a formatorilor din perspectiva învățării permanente și din toate situațiile de viață;
 - Identificarea și dezvoltarea rețelelor de învățare – naționale, regionale, locale;
 - Consolidarea capacității instituționale a partenerilor sociali – patronate și sindicate, pentru inițierea și participarea la programele naționale de învățare permanentă.

Anexa nr. 3 – Implementarea Programului Grundtvig în România²⁴

Programul Grundtvig – Educația Adulților și alte trasee educaționale²⁵

Programul Grundtvig (ca parte a Programului UE Socrates, începând din 2001) urmărește să răspundă unor provocări generate de necesitatea actualizării permanente a cunoștințelor, dar și de nevoia de a oferi adulților diferite căi de a-și îmbunătăți competențele pe toată durata vieții, pentru a se putea adapta schimbărilor ce apar pe piața muncii și în societate, în general.

Pentru noua generație a Programului de Educație Permanentă (Lifelong learning Programme - LLP), Grundtvig, ca program sectorial, se adresează în mod specific provocărilor de natură educațională cu care se confruntă o populație aflată într-un proces de îmbătrânire, dar și fenomenului de diversificare a formelor și contextelor de învățare, procesul de învățare putând avea loc în cadrul sistemelor „formale” sau „non-formale” de EA, dar și în situații „informale”, cum ar fi învățarea autonomă, învățarea în cadrul comunității sau învățarea prin acțiune.

În România, ca și în celelalte țări participante la program, Grundtvig este deschis pentru oricine dorește să participe la EA: cei care învață, profesori și formatori, provenind de la autorități locale, ONG-uri, organizații de caritate, universități, comunități sau alte organizații, care lucrează împreună prin intermediul unor parteneriate transnaționale, proiecte europene sau rețele. Termenul de „adult” se referă la orice persoană – cel care învață, profesorul, formatorul, alți actori implicați în EA, Grundtvig oferind finanțare pentru o gamă largă de activități, cum ar fi: dobândirea competențelor de bază, învățarea de limbi străine, educație parentală, proiecte de artă și cultură. Toate proiectele presupun cooperarea cu parteneri europeni și oferirea unei experiențe de dezvoltare personală celor care participă la proiect. De asemenea, actorii implicați în EA pot să participe la activități de tip „mobilitate”.

Acțiunile Grundtvig gestionate de ANPCDEFP, începând din 2001 și până în prezent sunt:

- Parteneriatele pentru învățare (detaliat în cele ce urmează);
- Programele de formare;
- Vizitele preparatorii.

Parteneriatele de învățare GRUNDTVIG

Activitățile specifice

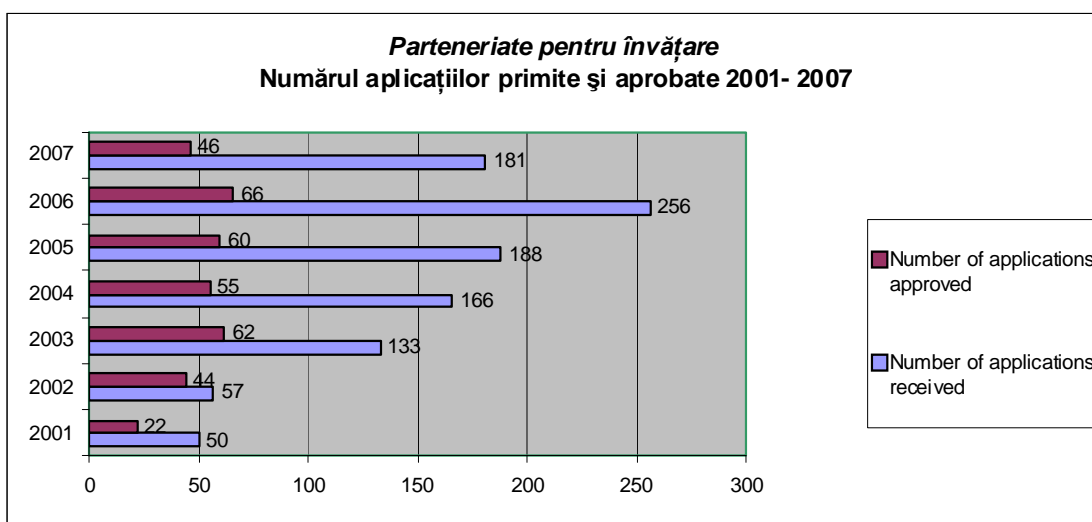
Principalele activități desfășurate în cadrul *Parteneriatelor pentru învățare Grundtvig* sunt următoarele:

- seminarii tematice, întâlniri, workshop-uri, conferințe cu scopuri specifice – întâlniri pe proiecte, evaluarea și monitorizarea rezultatelor proiectelor, promovarea sau diseminarea proiectelor/ produselor; organizatorii au implicat partenerii naționali sau locali, adulții care au participat la acțiuni de EA în proiect, reprezentanții autorităților locale, ONG-uri care au preocupări similare, specialiști români în domeniu;
- sesiuni de formare, workshop-uri sau cursuri, urmărindu-se obiectivele specifice proiectului: formarea echipei de proiect sau a personalului instituției,

²⁴ Sursa: ANPCDEFP, 2008

²⁵ Informațiile provin din rapoartele beneficiarilor Grundtvig, fiind apoi analizate și cuprinse de Agenția Națională în rapoartele anuale transmise Comisiei Europene.

- formarea adulților implicați, formarea de formatori, mediatori sau alte persoane implicate în proiect, formarea persoanelor făcând parte din grupul țintă;
- cercetări specifice pentru colectarea informațiilor necesare în proiect sau pentru pregătirea modulelor/ curricula de curs;
 - crearea de materiale tematice (manuale, ghiduri, postere, broșuri, pliante, chestionare etc.)
 - instrumente, metode și metodologii specifice, suport TIC sau produse TIC (site-uri, forumuri, e-lists, e-groups), curricula; activități ce urmăresc validarea acestor instrumente sau pilotarea unor noi produse pedagogice (instrumente, metode, curricula);
 - vizitarea altor instituții similare sau vizitarea instituțiilor altor parteneri implicați în proiect;
 - expoziții, târguri, campanii de promovare a proiectului (inclusiv scurte prezentări sau interviuri la radio sau televiziune).

Apreciam că toate proiectele și-au îndeplinit activitățile pe care și le-au propus. Partenerii au încercat să implice cât mai mulți participanți în proiectele de mobilitate (vizite, schimburi și stagii de formare). Cele mai apreciate activități, notate cu „foarte bine” de către participanții români, au fost cele care s-au finalizat cu rezultate concrete (module de formare sau cursuri, manuale și ghiduri, produse video, pagini web).

Participanții au apreciat, de asemenea, implicarea lor directă la proiectarea și organizarea cursurilor, la organizarea seminariilor și workshop-urilor, la dezvoltarea materialelor (inclusiv a mijloacelor și instrumentelor TIC). Implicarea persoanelor adulte participante la procesul de învățare (a cursanților) în unele dintre activitățile proiectului a fost considerată ca deosebit de adecvată pentru programul Grundtvig. În unele cazuri, aceștia au fost implicați și în evaluarea rezultatelor proiectului sau în organizarea unor activități în timpul seminariilor sau workshop-urilor.

Beneficiarii au apreciat pozitiv implicarea lor în toate activitățile de evaluare (evaluare internă, auto-evaluare) și monitorizare desfășurate pe toată durata proiectului. Ei au descris ca foarte utile toate activitățile de validare, testare, pilotare sau punere în practică a metodelor sau tehnicilor dezvoltate în cadrul proiectelor.

Produsele proiectelor

Principalele produse create pe durata ultimilor 7 ani sunt:

- diferite tipuri de ghiduri, pentru diferite grupuri țintă (adulți/ persoane care învață, profesori, formatori, părinți, studenți, persoane implicate în activități de voluntariat, persoane cu dizabilități sau cu nevoi speciale, autorități locale, autorități locale sau regionale din educație, alte organizații sau structuri educaționale);
- broșuri/ pliante, ziare și buletine informative;
- manuale, curricula, suport pedagogic pentru cursuri/ programe de formare;
- expoziții și manifestări artistice;
- kit-uri pedagogice, cuprinzând metode și tehnici specifice formării adulților;
- compendii și ghiduri de bune practici în EA (strategii netradiționale, flexibile, pentru educația imigranților, metode speciale pentru educația de bază, tehnici de alfabetizare digitală);
- pagini web, forumuri, e-lists, e-discussion groups; unele materiale și produse au fost realizate atât pe suport hârtie, cât și pe suport electronic;
- CD-ROM-uri cu cele mai importante produse, filme referitoare la proiect, produse video, albume.

Actorii implicați

O echipă de 4-5 persoane, în medie, a coordonat fiecare proiect, implicând cât mai multe persoane de la instituția participantă. În multe proiecte au fost implicați cursanți, profesori, formatori, studenți, specialiști în EA interesați să participe în proiect. Aproape în toate proiectele au avut loc colaborări cu alte organizații sau instituții din România.

În afară de participanții direcți, au mai fost menționați în rapoarte și alți actori, cum sunt:

- formatori și profesori care au participat la diferite programe educaționale locale;
- mediatori, moderatori, animatori și facilitatori pentru unele grupuri cu risc (din zone izolate, imigranți, refugiați);
- factori de decizie din domeniul educațional, de la nivel local sau regional, reprezentanți ai autorităților locale sau ai sindicatelor;
- reprezentanți ai unor ONG-uri de la nivel național, asociații de părinți, reprezentanți ai asociațiilor persoanelor cu dizabilități;
- adulți;
- factori de decizie, experți și alți reprezentanți ai unor instituții guvernamentale (MECT, MMFEȘ, Ministerul Culturii și Cultelor etc.).

Cele mai importante rezultate sub aspectul actorilor implicați constau în atragerea/ participarea unor noi actori în proiectele europene, ca și în creșterea motivației de a propune și de a coordona noi programe locale sau regionale, după participarea la sesiuni de formare sau la alte proiecte. Aceștia sunt, totodată, actori activi în rețele locale sau regionale de EA.

Diseminarea proiectelor/ rezultatelor

Toți cei care au obținut granturi au declarat că au organizat acțiuni de diseminare. Ca principale mijloace de diseminare, sunt menționate: chestionare, pliante/ broșuri, postere, articole în presă, publicații cu caracter educațional (reviste, ziare, buletine informative).

Aproape toți participanții români au decis s-și promoveze proiectul și produsele pe cale electronică. Unii au asigurat o diseminare periodică a principalelor activități, via tradiționalei e-list create în România (Romania_Eu_List@yahoo.com), incluzând lista Agenției Naționale din România (Grundtvigers@yahoo.com).

Unii dintre deținătorii de granturi și-au proiectat, pentru diseminare, propria e-list sau e-group. Instituțiile au organizat cel puțin câte un seminar local/ regional cu scopul de a disemina produsele. Participanții au organizat expoziții pentru expunerea produselor, conferințe regionale, conferințe de presă, seminarii specifice. O parte dintre produse au fost prezentate cu ocazia Săptămânii EA în România – „Festivalul șanselor tale” (standuri, workshop-uri, prezentări de bune practici).

Cele mai eficace strategii de diseminare au fost puse în practică de acele instituții care fac parte din rețele locale, regionale, naționale sau chiar europene. Aceste instituții au, de obicei, și o publicație proprie și pot disemina informația la un grup mare de oameni.

Impactul asupra conținutului pedagogic

Ca o caracteristică a *Parteneriatelor pentru învățare*, este creșterea, în ultimii 4-5 ani, a numărului de proiecte orientate către dezvoltarea și aplicarea instrumentele pedagogice specifice căilor „non-formale” și „informale” de învățare. Partenerii au încercat să găsească împreună cele mai bune practici; ei au combinat producerea de materiale teoretice cu utilizarea lor în activități concrete.

Partenerii au identificat noi posibilități de experimentare, au lucrat împreună pentru a descoperi noi oportunități pentru a organiza aceste experiențe în contextul lor instituțional, local sau regional. Ei au încercat să piloteze sau să utilizeze (pe durata cursurilor sau întâlnirilor) cele mai potrivite instrumente pedagogice (manuale, ghiduri sau chestionare de evaluare/ auto-evaluare). Aproape toate proiectele au implicat profesori sau formatori în activitățile educaționale și în testarea produselor pedagogice.

Există unele proiecte care propun produse pedagogice de înaltă calitate, metode sau tehnici pedagogice specifice EA. Aceste proiecte au o puternică orientare către cercetarea științifică, analiza nevoilor, intereselor și motivației de a învăța a adulților. Ele sunt, de asemenea, orientate către găsirea, colectarea și pilotarea sau către producerea de noi instrumente adaptate nevoilor persoanelor adulte care învață, unele făcând parte din grupuri cu nevoi specifice (persoane cu dizabilități, persoane din zone izolate, imigranți, refugiați, persoane din mediul rural, mame singure, persoane în vârstă, pensionari).

În unele proiecte au fost dezvoltate baze de date și au fost colectate date on-line despre instituții și proiecte de EA, cu scopul de a informa actorii interesați, în beneficiul unor activități de consiliere sau pentru alte proiecte. Există și proiecte care propun kit-uri on-line sau cursuri pentru învățarea limbilor străine sau pentru consilierea persoanelor din grupuri dezavantajate, părinților unor persoane cu dizabilități, imigranților.

Impactul asupra metodologiei pedagogice

Participanții la *Parteneriatele pentru învățare Grundtvig* consideră că metodologiile pe care le-au folosit includ abordări interactive, integrate, cuprinzătoare și globale, ca și metode și instrumente deschise și flexibile, adaptate nevoilor de învățare ale adulților. Mentoratul, tutoratul și adaptarea metodelor și instrumentelor tradiționale la formele de învățământ deschis la distanță au fost apreciate, în ultimul an, ca fiind cele mai eficace.

Pot fi amintite următoarele tehnici și instrumente:

- jocuri de rol, simulări de rol, grupuri de discuții, opere dramatice, manifestări artistice (teatru, muzică, pictură), urmate de discuții de grup și învățare în grup;
- chestionare, grile și interviuri pentru evaluarea și auto-evaluarea rezultatelor proiectului sau a nevoilor, capacităților, competențelor sau progresului individual în procesul de învățare;
- metode de stimulare a creativității adulților;
- rețele informale/ formale de schimburi de experiență, cercuri de studiu, analize de biografii sau experiențe, interviuri;

- tehnici de învățare independentă/ auto-învățare, suport pedagogic pentru module/ cursuri, ghiduri pedagogice/ kit-uri pentru profesori/ formatori care lucrează cu grupuri speciale de cursanți (persoane cu dizabilități, imigranți) sau cu adulți proveniți din zone speciale (zone izolate).

Toți participanții au declarat că unul dintre cele mai importante beneficii ale proiectelor a fost dezvoltarea unei noi atitudini a membrilor echipelor, profesorilor, formatorilor, cursanților adulți, cu privire la procesul de învățare.

Alt beneficiu a constat în creșterea motivației proprii pentru folosirea instrumentelor TIC și pentru învățarea limbilor străine. Posibilitatea de a participa la schimbul de informații, metode și tehnici de EA cu colegi din alte țări a fost apreciată ca o strategie eficace de „învățare prin exercițiu” („learning by doing”).

Impactul asupra organizării, la nivelul instituțiilor participante

Cel mai important rezultat sub aspectul organizării, constă în permanentele schimburi și interferențe dintre „culturi organizaționale” diferite, la nivel european, dar și național. Instituțiile participante sunt foarte diferite, ca personal, mărime, moștenire culturală, specific de activitate, ceea ce conduce la o diversitate de interacțiuni.

Fiecare instituție trebuie să alcătuiască și să organizeze o echipă a proiectului, formată din 3-5 persoane și, dacă este cazul, să asigure profesori/ formatori externi. În special pentru organizațiile mici, acest lucru are un bun impact asupra relațiilor între membrii instituției, contribuind, totodată, și la dezvoltarea de relații dintre instituție și alte organizații de EA. Participanții din asemenea instituții, dar și din altele, au declarat că munca la proiect a fost utilă pentru identificarea unor strategii mai bune pentru mobilizarea personalului și pentru valorificarea resurselor interne (umane, materiale, logistice).

Majoritatea participanților la proiectele Grundtvig au apreciat ca „foarte bun” impactul proiectului asupra dezvoltării relațiilor dintre membrii organizației, dintre organizație și autoritățile locale, între organizație și instituții din alte țări. Foarte bine apreciate au fost și lărgirea domeniului de activitate al instituției (incluzând aici și întărirea perspectivelor de cooperare europeană), ca și îmbunătățirea statutului organizației în cadrul comunității locale.

Impactul asupra managementului instituțiilor participante

Evaluând managementul organizației, cele mai multe instituții care au obținut granturi au declarat că au reușit, fără prea mari dificultăți, să realizeze activitățile planificate și să atingă obiectivele propuse. Munca la proiecte conduce la îmbunătățirea managementului organizației, în special în cazul organizațiilor mici. Participanții au învățat să-și organizeze echipa, să realoce sarcinile personalului (ca timp și activități) și să le distribuie sarcini specifice proiectului, să fixeze obiective concrete, responsabilități, activități și termene limită.

Ei au declarat că au învățat de la alte organizații participante cum să planifice și să gestioneze dificultățile și riscurile, cum să acționeze în situații specifice. Printre cele mai importante beneficii se află creșterea calității comunicării între membrii echipei, precum și o mai bună organizare și valorizare a muncii.

A fost apreciată, de asemenea, oportunitatea de a învăța mai multe despre managementul proiectelor europene, ceea ce le oferă participanților noi posibilități și competențe pentru a dezvolta alte proiecte. Sunt considerate importante și noile abilități dobândite de către participanți, de comunicare și cooperare cu autoritățile locale, reprezentanții unor ONG-uri specifice sau cu organizații la nivel național (care le-au mediat sau au facilitat programele).

Instituțiile deținătoare de granturi consideră ca exemple de bun management cooperarea lor cu alte organizații, care lucrează cu imigranți, refugiați, cu populația roma,

cu persoane neștiutoare de carte, cu șomeri de lungă durată și cu alte grupuri cu risc ridicat, care sunt dificil de implicat în programe.

Stimularea participării active a celor care învață

Majoritatea participanților a apreciat că unul dintre cele mai importante efecte ale proiectelor s-a manifestat la nivelul celor implicați direct în procesul de învățare. Pentru aceștia, proiectele au reprezentat o bună oportunitate de creștere a motivației și interesului pentru învățare. Metodele interactive și flexibile practicate pe parcursul învățării au contribuit la creșterea interesului pentru participarea la alte proiecte ale instituției. Creșterea motivației cursanților a generat și interesul și plăcerea pentru a continua activitățile, cursurile și programele de formare.

Pentru toate persoanele adulte, a fost foarte importantă participarea la cursuri în străinătate și la programe de mobilități, fiind apreciată oportunitatea de a călători, studia sau munci în țări europene, de a compara culturi, medii de educație sau culturi organizaționale. Vizitele de studiu sau sesiunile de formare au contribuit la dezvoltarea abilităților lor de a comunica cu partenerii europeni despre o serie de idei și practici specifice. Mai mult de 75% din proiecte au apreciat că participarea la programul Grundtvig a contribuit la creșterea încrederii în folosirea unei limbi străine și la creșterea motivației pentru a continua să învețe în contexte de învățare noi (inclusiv în contexte europene).

Învățarea limbilor străine și a utilizării TIC, chiar și pentru începători, sunt considerate un pas deosebit de important în stimularea participării active la activități de EA. Participarea la proiecte Grundtvig i-a ajutat pe adulții care învață să înțeleagă diferite culturi, din diferite state și să interacționeze cu alte persoane care învață, din alte țări (într-un context real sau în diferite contexte virtuale: e-groups, e-discussion sau liste tematice).

Stimularea unor viitoare activități de cooperare

Toți participanții au apreciat efectul real de stimulare a dorinței de participare activă a beneficiarilor la noi proiecte europene. Ei au considerat că participarea la programul Grundtvig a adus muncii în organizație o valoare adăugată, europeană, stimulând cooperarea cu instituții europene în cadrul unor noi proiecte sau programe.

Rețelele (reale sau virtuale) create în timpul proiectului au avut printre obiective și promovarea programului, însoțită de stimularea participării la noi proiecte Grundtvig. În toate cazurile în care partenerii au lucrat împreună, pentru a obține un rezultat comun, acesta a valorificat în final experiențele naționale, la care s-a adăugat și o semnificativă valoare adăugată europeană.

Influențele naționale și dezvoltările europene sunt mai vizibile în proiectele în care au fost organizate, în parteneriat, activități concrete (un curs, o expoziție), urmate de produse concrete (un ghid, un manual, un album cu picturi și reflecții ale participanților).

Impactul asupra EA

Unul dintre cele mai importante efecte ale programului Grundtvig 2 este creșterea transparenței EA și a importanței acordate programelor de EA în România, la nivel de politici educaționale. Programul Grundtvig a stimulat interesul decidenților pentru activități non-formale și informale, pentru educația generală și dezvoltarea personală a adulților, și nu doar pentru formarea profesională a acestora.

Noile tendințe în politicile educaționale privind adulții includ, ca un efect al programului Grundtvig, dezvoltarea cercetărilor naționale în EA, o nouă atitudine cu privire la curricula și la evaluarea educației de bază și a formării profesionale a adulților, noi strategii pentru motivarea participării adulților la procesul de învățare. Unele programe naționale sau regionale orientate către zone specifice (rurale, izolate) sau care urmăresc îmbunătățirea statutului economic, social sau cultural al unor grupuri țintă includ și strategii, planuri și acțiuni de EA.

Devine tot mai importantă necesitatea de a aplica principiul învățării pe tot parcursul vieții în cadrul întregului sistem de educație, de a planifica educația de bază a elevului în conexiune cu perspectiva învățării pe toată durata vieții.

Impactul asupra comunității

Remarca cea mai frecventă cu privire la impactul proiectelor Grundtvig asupra comunității constă în îmbunătățirea statutului organizației în comunitate, ca și a relațiilor acesteia cu autoritățile locale. Reprezentanți ai autorităților locale au fost implicați în diferite activități (întâlniri, manifestări organizate în cadrul proiectelor) sau au oferit unor organizații logistica necesară.

Câteva exemple de mijloace utilizate cu succes pentru creșterea impactului rezultatelor proiectului asupra comunității, așa cum au fost acestea menționate de beneficiarii Programului Grundtvig 2, sunt:

- seminarii, conferințe de presă, târguri locale, expoziții, la care au fost invitați reprezentanți ai autorităților locale, ai MECT, ai institutelor de cercetare și ai universităților;
- buletine informative, postere, broșuri, pliante distribuite în timpul seminariilor, workshop-urilor, al altor întâlniri sau prin rețeaua proprie – locală, regională sau națională;
- interviuri, prezentări ale proiectului la posturile locale sau naționale de radio și televiziune.

Efectul de multiplicare

Unul dintre cele mai vizibile efecte ale diseminării exemplurilor de bună practică și a rezultatelor proiectelor Grundtvig este creșterea semnificativă, de la un an la altul, a numărului de propuneri de proiecte depuse. Dezvoltarea de rețele locale și de noi parteneriate a contribuit la creșterea calității proiectelor și programelor Grundtvig.

Promovarea programului, a produselor și a rezultatelor concrete a reprezentat o sarcină dusă la îndeplinire de aproape toți participanții la proiectele Grundtvig *Parteneriate pentru învățare*. Principalele căi folosite au fost: conferințele, seminariile tematice sau workshop-urile tematice, publicarea de articole în reviste și ziare (locale sau naționale).

Ca un prim efect, se poate menționa creșterea motivației autorităților locale de a construi un nou tip de parteneriat cu promotorii de proiecte Grundtvig, de a dezvolta un proiect local sau european.

Alt efect interesant se referă la participarea și motivația adulților implicați în procesul de învățare: stimularea lor de a participa la forme de pregătire formale, non-formale sau informale, contribuția la dezvoltarea capacității lor de a lucra în grup sau de a lua parte la discuții de grup.

Participarea adulților la *Parteneriatele pentru învățare* Grundtvig multiplică posibilitățile lor de formare (prin descoperirea alternativelor de învățare non-formale și informale), diversifică subiectele și extind conținutul învățării cu noi tematici (protecția mediului, educația civică, educația pentru comunitate).

Creșterea transparenței acțiunilor Grundtvig și dezvoltarea de programe de educație/ formare a adulților în diferite regiuni ale țării au un efect pozitiv, de multiplicare, sub aspectul creșterii interesului politic pentru domeniul EA. Implicarea factorilor de decizie (de la nivel local sau central) în activitățile Grundtvig (seminarii, conferințe de presă, interviuri) a contribuit la creșterea gradului de conștientizare a acestora cu privire la importanța EA și la nevoile de EA ale adulților.

Învățarea pe tot parcursul vieții este unul dintre cele mai promovate concepte la nivelul politicilor de EA, conducând la noi măsuri și acțiuni concrete, care vin în întâmpinarea nevoilor și intereselor adulților.

Valoarea adăugată europeană

Cea mai importantă contribuție a *Parteneriatelor pentru învățare* Grundtvig este, în opinia noastră, posibilitatea oferită participanților din România de a coopera cu instituții/ organizații similare pentru a dezvolta în comun materiale/ produse europene pentru EA, pentru a dezvolta/ organiza cursuri și alte forme europene de pregătire. Pentru adulții participanți la procese de învățare, ca și pentru profesori, formatori și alți specialiști, vizitarea unor instituții din Europa sau participarea la cursuri în alte țări europene au constituit tot atâtea oportunități de a schimba informații, de a compara contextul național de EA cu diferite alte contexte europene. Ei au avut ocazia să înțeleagă diferite culturi europene și să-și îmbunătățească deprinderile de comunicare, să analizeze diferențele și punctele comune privind curricula, politicile regionale și naționale de EA, modul de valorificare a structurilor de EA.

O parte dintre participanții la *Parteneriatele pentru învățare* Grundtvig sunt incluși deja în alte programe de formare sau acțiuni europene (Grundtvig 1, 4 sau 3), alții au lansat proiecte bilaterale cu foștii parteneri europeni sau cu parteneri noi.

Toți participanții au apreciat că participarea la proiectele Grundtvig le-a deschis noi oportunități de cooperare, a făcut să le crească încrederea în propria lor capacitate instituțională și a condus la îmbunătățirea calității muncii lor.

Aprecierea globală a impactului

Noi apreciem că participarea instituțiilor din România la *Parteneriatele pentru învățare* Grundtvig 2 este foarte importantă pentru stimularea politicilor, acțiunilor și programelor de EA în România. Grundtvig este unul dintre puținele programe dedicate alternativelor non-formale și informale de EA, fără a fi focalizat pe formarea profesională.

În acord cu prioritățile europene și cu politicile naționale, *Parteneriatele pentru învățare* contribuie la dezvoltarea unor zone izolate și se adresează unor persoane aflate în dificultate (sub aspect economic, social sau cultural), implicând persoanele adulte care învață, profesorii și formatorii în programe educaționale sau culturale.

Grundtvig este, de asemenea, unul dintre puținele programe educaționale care sprijină micile organizații, asociații și alte structuri ale societății civile (cei mai dinamici actori în educația adulților, în România).

Pentru instituții, pentru personalul acestora, pentru profesori și formatori, este foarte important să fie implicați în schimburi de cunoștințe, informații, deprinderi/ competențe, curricula cu alte instituții. Participarea la procese educaționale, cunoașterea directă a unor medii/ contexte de învățare europene, analizarea unor aspecte comune sau diferite, identificarea unor soluții comune pentru anumite grupuri țintă reprezintă tot atâtea surse de schimbare (a culturii organizaționale, mentalităților, atitudinilor).

Pentru cei care învață, există numeroase beneficii, directe sau indirecte. Ei participă direct la diferite programe de formare europene și pot schimba informații cu alți cursanți, mai ales atunci când participă la mobilități. Dar ei sunt, totodată, primii beneficiari ai schimbărilor produse în domeniul EA și în instituțiile de EA din România, ei sunt primii beneficiari ai noilor metode, tehnici sau curricula.

Este important, de asemenea, de subliniat că o mare parte dintre parteneriatele create pe durata a unul sau doi ani de proiecte Grundtvig au decis să propună și proiecte Grundtvig centralizate (finanțate direct de Comisia Europeană). Unele instituții din România au avut succes, în calitate de coordonator sau partener și dezvoltă acum noi materiale educaționale (manuale, module, cursuri).

Anexa nr. 4.1 – Exemple de bună practică

UNIVERSITATEA POPULARĂ din TÂRGU MUREȘ, ROMÂNIA

CINE SUNTEM:

- Instituție publică de educație și cultură;
- Personalitate juridică din 1993, conform Hotărârii Consiliului Municipal Tg. Mureș nr. 82/23.12.1993;
- Localizată în centrul orașului;
- Deschisă pentru populația de toate vârstele, naționalitățile, condițiile sociale, originile geografice;
- Scopul nostru: oferirea unei palete largi de oportunități educaționale, de formare profesională continuă, inclusiv calificare, de dezvoltare personală;
- Rol activ în viața culturală și științifică a orașului, prin coordonarea unor evenimente literare și artistice, lansări de carte, conferințe, seminarii și alte activități similare;
- O strânsă cooperare cu instituții publice din oraș și din județ (primăria, agenția județeană de ocupare a forței de muncă, inspectoratul școlar județean, școli, instituții culturale, ONG-uri, instituții de educație pentru sănătate, alte organizații);
- Rol activ în proiecte naționale și internaționale

ORIENTAREA INSTITUȚIEI NOASTRE – Domenii:

- Cultură și artă;
- Limbi străine;
- Electronică și informatică;
- Economie;
- Formare profesională

WORKSHOP-uri – Subiecte:

- Educația pentru mediu;
- Educația pentru sănătate;
- Tehnologia informației;
- Gândire strategică în afaceri;
- Formarea profesională a educatorilor pentru adulți;
- Competențe de comunicare

PROIECTE:

- Încurajarea participării publice în luarea deciziilor de mediu;
- Educația comunitară pentru sănătate;
- Calculatoare electronice – cursuri de week-end pentru tineretul din zonele rurale;
- Competențe lingvistice pentru activitățile hoteliere și din turism;
- Formarea profesională a directorilor caselor de cultură, formatorilor în tehnologia informației, educatorilor și profesorilor;
- Educația pentru mediu a locuitorilor din zonele sub-alpine;
- Șanse egale pentru tineri – un program de parteneriat cu Casa de Cultură din Bocșa Montană;
- Promovarea imaginii organizației;

- Școala funcționarilor publici;
- Artă dramatică și comunicare;
- Abilități de comunicare – o prioritate pe piața muncii – un proiect pentru dezvoltarea competențelor lingvistice ale profesorilor de limba engleză;
- Școala părinților;
- Servicii de consiliere a adulților;
- Festivalul șanselor tale – Săptămâna educației permanente;
- Formarea profesională continuă a resurselor umane din domeniul vânzărilor

FORMARE PROFESIONALĂ:

- **Cursuri de calificare:**
 - Operator introducere, validare și prelucrare date;
 - Vânzător;
 - Vânzător mărfuri alimentare;
 - Vânzător mărfuri ne-alimentare
- **Cursuri de inițiere:**
 - Contabilitate;
 - Etnografie și folclor;
 - Biblioteconomie – știința arhivelor;
 - Comerț și vânzări
- **Alte cursuri:**
 - X-pert, curs de ECDL (European Computer Driving License);
 - Operare PC - avansat;
 - Management;
 - Antreprenoriat;
 - Clase de artă dramatică;
 - Tehnici fotografice și procesare de imagini asistată de calculator

CURSURI DE LIMBI STRĂINE:

- Engleză;
- Engleză de afaceri;
- Germană;
- Germană de afaceri;
- Italiană;
- Franceză;
- Franceză de afaceri;
- Pregătire pentru examenul de limba germană (Zertifikat – Deutsch als Fremdsprache);
- Maghiară

Anexa nr. 4.2 – Exemple de bună practică

CĂMINUL CULTURAL din DRAJNA – JUDEȚUL PRAHOVA

Căminul Cultural din Drajna funcționează sub o dublă coordonare, cea a Administrației Publice Locale și cea a Ministerului Culturii și Cultelor, așa cum prevede legislația în vigoare privind organizarea și funcționarea așezămintelor culturale.

Căminul Cultural din Drajna inițiază și derulează **proiecte de educație permanentă** (în domeniul economic, artistic, juridic, protecția mediului etc.), de **cultură tradițională și creație populară contemporană**.

Consiliul Local are misiunea de a valorifica acest așezământ în beneficiul general al comunității, astfel încât cetățeanul adult să găsească în Căminul Cultural din Drajna un sprijin real în rezolvarea problemelor sale de viață.

Astfel, ponderea activităților trebuie să se încline spre realizarea unei strategii de dezvoltare a resurselor umane din comunitate, spre creșterea calității vieții locuitorilor din Drajna, realizarea unei colaborări între generații, realizarea unei piețe culturale durabile, ridicarea nivelului capitalului uman etc.

Plecând de la aceste deziderate, au fost întocmite planuri pe termen scurt și lung, iar baza materială de care dispunem ne-a permis să ne finalizăm proiectele, astfel încât locuitorii au realizat că suntem un sprijin permanent pentru ei.

Am colaborat și colaborăm permanent cu toate instituțiile locale (primărie, școli, biserici, poliție, agenți economici etc.), cât și cu instituțiile din județ care au ca scop educația adulților.

Căminul Cultural din Drajna a beneficiat de o colaborare susținută cu **Asociația Universităților Populare Germane DVV International – Proiect România**, ca partener ce ne-a sprijinit în realizarea unora dintre proiectele noastre.

Localitatea Drajna a fost unul din cele 5 **centre pilot** implicate în proiectul „*Îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice din România*”, în cadrul căruia am organizat un seminar național și o serie de acțiuni în beneficiul persoanelor de vârstă a treia. Acest proiect s-a bucurat de o bună apreciere din partea comunității. Lecția învățată în contextul acestui proiect continuă să fie aplicată și astăzi.

Împreună cu Ministerul Culturii și Cultelor am organizat șapte ediții ale seminarului național „*Instituțiile de cultură și administrația publică locală*”, la care au participat reprezentanți din peste 20 de județe.

În cadrul proiectului național „*Cetățeanul în primul rând*”, organizat de Asociația Universităților Populare Germane și Fundația Friedrich Ebert din Germania, a fost identificată nevoia de a realiza în Drajna un **centru cultural educativ-recreativ**.

În cadrul acestui centru sunt organizate, în prezent, o serie de cursuri (arte plastice, canto popular, multimedia și comunicare - arte vizuale, dans popular, dans modern și de societate), dar și cercul de ecoturism, Ansamblul „*Poienița*”, ziarul local „*Cronica Drajnei*”.

După doi ani de la apariție, ziarul își continuă drumul spre inimile și conștiința cetățenilor din Drajna. Muncind cu dăruire, în mod voluntar și cu bună credință, colectivul redacției transmite cititorilor mesajul unei permanente dorințe de colaborare, informare și educare. În paginile ziarului se reflectă diferitele mijloace de intervenție: sondaje de opinie, spectacole în scopuri umanitare și acțiuni caritabile.

Căminul Cultural din Drajna este un participant permanent la acțiuni zonale, județene și naționale, organizate de alte instituții: festivaluri folclorice, expoziții, simpozioane, seminarii etc., unde artiștii amatori din Drajna au obținut rezultate deosebite.

Avem permanent sprijinul moral și material al primarului localității noastre, scopul comun fiind acela de a realiza în Drajna o comunitate încheșată, cu un înalt nivel spiritual.

Directorul Căminului Cultural din Drajna

Anexa nr. 4.3 – Exemple de bună practică

Aceste proiecte au fost finanțate cu sprijin de la Comisia Europeană. Cele prezentate în continuare reflectă numai punctul de vedere al autorilor, Comisia neputând fi considerată responsabilă pentru modul de utilizare a acestor informații.

Două proiecte Leonardo da Vinci care au ca scop facilitarea validării competențelor dobândite în contexte non-formale și informale de învățare

REAR WINDOW – Calificări transparente în sectorul mecanic

VINEPAC – Validarea competențelor psiho-pedagogice ale educatorilor pentru adulți, dobândite în contexte non-formale și informale de învățare

www.projectrearwindow.com

www.vinepac.eu

Realizarea unei transparențe mai profunde a calificărilor și competențelor pe care oamenii le dețin este una dintre prioritățile UE. Prin definirea Cadrelor Europene al Calificărilor se urmărește atingerea mai multor macro-obiective, cum sunt susținerea și realizarea „celeia mai competitive și dinamice economii bazate pe cunoaștere din lume” (Lisabona 2000), precum și desfășurarea de acțiuni de susținere, încadrate într-o politică de coeziune, cu scopul de a construi un cadru economic, social și politic integrat.

Sprijinirea unor politici de transparență va permite:

- individualizarea și consolidarea competențelor dobândite de cetățeni;
- oferirea unei motivații pentru învățarea pe tot parcursul vieții și în toate contextele de învățare;
- facilitarea mobilității profesionale la nivel de țări, regiuni, sectoare sau întreprinderi;
- îmbunătățirea calității sistemelor de furnizare a formării.

Chiar dacă se referă la calificări din sectoare diferite (din **sectorul mecanic**, respectiv din **sectorul educației adulților**), cele două proiecte urmăresc aceleași **obiective**:

- crearea unor instrumente de comparare a calificărilor la nivel național/regional, între țările partenere;

- crearea și testarea unor proceduri și instrumente pentru asigurarea transparenței și validarea competențelor dobândite în contexte non-formale și informale.

Durata fiecăruia dintre cele două proiecte este de 24 de luni (din octombrie 2006, până în septembrie 2008).

REAR WINDOW – Calificări transparente în sectorul mecanic

Rear Window este un proiect aprobat în cadrul Programului Leonardo da Vinci al Uniunii Europene. Parteneriatul proiectului este format din **IAL Emilia Romagna (Italia)**, coordonatorul de proiect, precum și din alte șase organizații, reprezentând cinci țări europene: **BEST Training (Austria)**, **KTP (Republica Cehă)**, **Fundación Red Andalucía Emprende (Spania)**, **CEDIT (Italia)**, **Asociația Națională a Universităților Populare și Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților (România)**.

Prin structura parteneriatului și în contextul procesului de implementare a Europass, proiectul își propune să vină în sprijinul mobilității profesionale a muncitorilor care își desfășoară activitatea în sectorul mecanic din cele cinci țări implicate în proiect. Investigațiile realizate arată că sectorul mecanic joacă un rol important în sistemele de producție din țările implicate, atât sub aspect economic, cât și sub cel al ocupării, generând o situație de „urgență” privind pregătirea profesională a forței de muncă specifice.

Comisia Europeană poartă discuții cu reprezentanții sectorului mecanic asupra competitivității sectorului, în cadrul unor întâlniri periodice cunoscute sub numele de „Dialog în domeniul ingineriei mecanice”. Această inițiativă, ca și macro-acțiunile prevăzute, au scopul de a crea dispozitive și instrumente pentru **compararea sistemului de calificări** la nivel național/ regional în sectorul mecanic.

În acest sens, proiectul și-a propus să:

- analizeze, compare și redefinească **sarcinile de muncă și competențele** asociate pentru un număr de șapte profile profesionale din sectorul mecanic, selectate pe baza importanței lor în diferite contexte de producție la nivel național/ regional;
- creeze un **dispozitiv de asigurare a transparenței și de validare a competențelor** dobândite în contexte non-formale și informale, pe baza descrierilor anterioare ale competențelor;
- ofere informații utile pentru **completarea Curriculum Vitae Europass**, în secțiunile prevăzute pentru auto-evaluarea competențelor profesionale/ tehnice și transversale;
- **disemineze** rezultatele proiectului la nivel național și european.

Pe lângă aplicarea lor în sistemul Europass, instrumentele realizate și testate în cadrul proiectului pot fi integrate și cu alte dispozitive sau structuri existente în țările partenere pentru recunoașterea și transparența calificărilor.

VINEPAC – Validarea competențelor psiho-pedagogice ale educatorilor pentru adulți, dobândite în contexte non-formale și informale de învățare

Proiectul **VINEPAC** urmărește să îmbunătățească imaginea **educatorului pentru adulți** și să consolideze statutul profesional al acestuia, promovând în acest fel comparabilitatea, transferabilitatea și transparența competențelor și calificărilor la nivel european.

Calitatea demersului este garantată prin complementaritatea instituțiilor partenere, asociate într-o rețea coerentă și funcțională, care acoperă toate competențele/ ariile de autoritate pe care le presupune un asemenea demers: universități, institute de cercetare pedagogică, organisme de acreditare și rețelele de practicieni asociate acestora, astfel: **IREA** – Institutul Român de Educație a Adulților (**România**), coordonatorul de proiect; **CREA** – Centrul de Cercetare Teoretică și Practică pentru Combaterea Inechităților, Universitatea din Barcelona (**Spania**); **DIE** – Institutul German de Educație a Adulților; **ENESAD** – Școala Națională de Înalte Studii Agronomice, Departamentul de Științele Formării și Comunicării (**Franța**); **GWU** – Sindicatul General al Muncitorilor (**Malta**); **CNFPA** – Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților (**România**), **UB** – Universitatea din of București (**România**)

Prin proiect se urmărește **asigurarea calității și implementarea inovării** în domeniul EA, prin proiectarea unor instrumente compatibile pentru validarea competențelor dobândite de educatorii pentru adulți pe căi non-formale și informale.

În acest sens, proiectul își propune să:

- identifice situația din țările partenere cu privire la sistemele de formare inițială și continuă și de certificare a educatorilor pentru adulți;
- elaboreze un **profil comun de competențe psiho-pedagogice** pentru profesorii și formatorii care lucrează cu adulți, un profil compatibil la nivel european;
- elaboreze o listă de **standarde și indicatori** asociați competențelor identificate;
- proiecteze un set de **instrumente** pentru validarea competențelor psiho-pedagogice dobândite în contexte non-formale și informale de învățare și un ghid pentru utilizarea acestor instrumente;
- valideze și să îmbunătățească setul de instrumente, în urma unor **testări pilot**;
- **disemineze** rezultatele proiectului, la nivel național și european.

**Anexa nr. 5 – PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL
DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE 2007 – 2013**

Axe Prioritare	Domeniile Majore de Intervenție (DMI)	Planul financiar în Euro
<i>Axa Prioritară 1: Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere</i>		
	DMI 1.1 – Accesul la educația și la formarea profesională inițială de calitate	797.803.989
	DMI 1.2 – Învățământ superior de calitate	
	DMI 1.3 – Dezvoltarea resurselor umane din educație și formare profesională	
	DMI 1.4 – Calitate în formarea profesională continuă	
	DMI 1.5 – Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării	
<i>Axa Prioritară 2: Conectarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii</i>		
	DMI 2.1 – Tranziția de la școală la o viață activă	911.775.778
	DMI 2.2 – Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii	
	DMI 2.3 – Acces și participare la FPC	
<i>Axa Prioritară 3: Creșterea adaptabilității forței de muncă și a companiilor</i>		
	DMI 3.1 – Promovarea culturii antreprenoriale	450.189.271
	DMI 3.2 – Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității	
	DMI 3.3 – Dezvoltarea parteneriatului și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali și societatea civilă	
<i>Axa Prioritară 4: Modernizarea Serviciului Public de Ocupare (SPO)</i>		
	DMI 4.1 – Întărirea capacității Serviciului Public de Ocupare pentru furnizarea serviciilor de ocupare	176.656.289
	DMI 4.2 – Formarea personalului Serviciului Public de Ocupare	
<i>Axa Prioritară 5: Promovarea măsurilor active de ocupare</i>		
	DMI 5.1 – Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare	476.402.823
	DMI 5.2 – Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă	
<i>Axa Prioritară 6: Promovarea incluziunii sociale</i>		
	DMI 6.1 – Dezvoltarea economiei sociale	540.608.927
	DMI 6.2 – Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii	
	DMI 6.3 – Promovarea egalității de șanse pe piața muncii	
	DMI 6.4 – Inițiativele transnaționale pentru o piața inclusivă a muncii	
<i>Axa Prioritară 7: Asistență tehnică</i>		
	DMI 7.1 – Sprijin pentru implementarea, managementul general și evaluarea POS DRU	122.707.919
	DMI 7.2 – Sprijin pentru promovarea POS DRU și comunicare	
		Total
		3.476.144.996